

Judita Mirjana Novak

Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2008

Delovni zvezek št. 1/2010, let. XIX

Kratka vsebina: Avtorica v delovnem zvezku celovito predstavi poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2008. V prvem delu prikaže poslovanje v obdobju 2002–2008, nato pa sledi podroben prikaz poslovanja družb po različnih merilih, kot so poslovanje izvoznikov, poslovanje družb glede na velikost, poreklo kapitala in obliko lastnine, pa tudi analiza plačilne sposobnosti.

Ključne besede: gospodarske družbe, Zakon o gospodarskih družbah, slovenski računovodski standardi, podatki iz izkaza poslovnega izida, podatki iz bilance stanja, kazalniki uspešnosti poslovanja

Zbirka Delovni zvezki je namenjena objavljanju izsledkov tekočega raziskovalnega dela, analizi podatkovnih serij in predstavitev metodologij s posameznih področij dela urada. S tem želimo spodbuditi izmenjavo zamisli o ekonomskih in razvojnih vprašanjih, pri čemer je pomembno, da se analize objavijo čim hitreje, tudi če izsledki še niso dokončni.

Mnenja, ugotovitve in sklepi so v celoti avtorjevi in ne izražajo nujno uradnih stališč Urada RS za makroekonomske analize in razvoj.

Objava in povzemanje publikacije sta dovoljena delno ali v celoti z navedbo vira.

Delovni zvezki Urada RS za makroekonomske analize in razvoj

Izdajatelj:

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj

Gregorčičeva 27

1000 Ljubljana

Tel.: (+386) 1 478 1012

Telefaks: (+386) 1 478 1070

E-naslov: gp.umar@gov.si

Odgovorna urednica: mag. Barbara Ferk (barbara.ferk@gov.si)

Delovni zvezek: Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2008

Avtorica: Judita Mirjana Novak (judita-mirjana.novak@gov.si)

Lektoriranje: Sektor za prevajanje Generalnega sekretariata Vlade RS

Lektoriranje angleškega povzetka: Terry T. Jackson

Strokovna recenzentka: Ivanka Zakotnik

Ljubljana, januar 2010

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

657.3(497.4)"2008"(075.8)(076.1)(0.034.2)

NOVAK, Judita Mirjana

Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2008 [Elektronski vir]
/ Judita Mirjana Novak. - El. knjiga. - Ljubljana : Urad RS za
makroekonomske analize in razvoj, 2010. - (Zbirka Delovni zvezki
UMAR ; letn. 19, št. 1)

Način dostopa (URL): [http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/
publikacije/dz/2010/dz01-10.pdf](http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2010/dz01-10.pdf)

ISBN 978-961-6031-93-6

249347072

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	1
I. DEL: POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB.....	3
2 PREGLED POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V OBDOBJU 2002–2008.....	3
3 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2008.....	4
3.1 Poslovni izid.....	4
3.1.1 Prihodki.....	5
3.1.2 Odhodki.....	8
4 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH.....	12
4.1 Prihodki in odhodki družb po področjih dejavnosti.....	13
4.2 Čisti dobiček (čista izguba) družb po področjih dejavnosti.....	15
5 SREDSTVA IN OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV VSEH GOSPODARSKIH DRUŽB SKUPAJ IN PO PODROČJIH DEJAVNOSTI V LETU 2008.....	18
5.1 Sredstva.....	18
5.2 Obveznosti do virov sredstev.....	21
6 NEKATERI KAZALCI IN KAZALNIKI POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2008.....	24
7 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2008.....	28
7.1 Gospodarske družbe glede na število zaposlenih.....	28
7.1.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2008.....	28
7.1.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008.....	30
7.2 Mikro, majhne, srednje in velike družbe.....	31
7.2.1 Poslovanje mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2008.....	32
7.2.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008.....	36
8 IZVOZNIKI V LETU 2008.....	38
8.1 Poslovanje izvoznikov v letu 2008.....	38
8.1.1 Poslovni izid.....	39
8.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev.....	41
8.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008.....	41
9 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA OBLIKO LASTNINE V LETU 2008.....	44
9.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2008.....	44
9.1.1 Poslovni izid.....	45
9.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2008.....	47
9.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008.....	48
10 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA POREKLO KAPITALA V LETU 2008.....	50
10.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2008.....	50
10.1.1 Poslovni izid.....	51
10.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2008.....	53

10.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008	53
II . DEL: POSLOVANJE ZADRUG.....	56
11 ZADRUGE.....	56
11.1 Pregled poslovanja zadrug v obdobju 2002–2008.....	56
11.2 Poslovanje zadrug v letu 2008.....	57
11.2.1 Poslovni izid	58
11.2.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev.....	60
11.3 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008	61
III . DEL: PLAČILNA SPOSOBNOST	64
12 EVIDENCE PRAVNIH OSEB Z DOSPELIMI NEPORAVNANIMI OBVEZNOSTMI NEPREKINJENO VEČ KOT PET DNI V MESECU	64
13 POSTOPKI ZARADI INSOLVENTNOSTI IN POSTOPKI PRISILNEGA PRENEHANJA DRUŽB	66
13.1 Postopki zaradi insolventnosti	66
13.2 Postopki prisilnega prenehanja družb.....	67

PRILOGA K DELOVNEMU ZVEZKU: STATISTIČNE TABELE V EXCELLOVI DATOTEKI

Kazalo tabel in slik

Tabela 1: Poslovanje gospodarskih družb v obdobju 2002–2008.....	3
Tabela 2: Glavni podatki o poslovanju gospodarskih družb v letu 2008.....	4
Tabela 3: Stopenjski izkaz poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.....	5
Tabela 4: Prihodki gospodarskih družb v letu 2008.....	6
Tabela 5: Odhodki gospodarskih družb v letu 2008.....	8
Tabela 6: Povprečna mesečna plača na zaposlenega v gospodarskih družbah v letu 2008.....	9
Tabela 7: Prihodki in odhodki gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2008.....	14
Tabela 8: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2008.....	15
Tabela 9: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti v letu 2008.....	16
Tabela 10: Sredstva in obveznosti do virov sredstev gospodarskih družb na dan 31. 12. 2008.....	19
Tabela 11: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2008.....	29
Tabela 12: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na velikost v letu 2008.....	35
Tabela 13: Čisti dobiček in čista izguba izvoznikov in drugih gospodarskih družb v letu 2008.....	40
Tabela 14: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2008.....	47
Tabela 15: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2008.....	52
Tabela 16: Poslovanje zadrug v obdobju 2002–2008.....	57
Tabela 17: Čisti dobiček in čista izguba zadrug po področjih dejavnosti v letu 2008.....	59
Tabela 18: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu v letu 2008.....	64
Slika 1: Razvrstitev gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2008 (deleži v %).....	12
Slika 2: Prispevki gospodarskih družb posameznih področij dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %).....	13
Slika 3: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah po področjih dejavnosti v letu 2008 glede na leto 2007 (v EUR) ..	25
Slika 4: Razvrstitev gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2008 (deleži v %).....	28
Slika 5: Prispevki gospodarskih družb glede na število zaposlenih k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %).....	29
Slika 6: Razvrstitev gospodarskih družb glede na velikost v letu 2008 (deleži v %).....	33
Slika 7: Prispevki gospodarskih družb glede na velikost k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %).....	33
Slika 8: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah glede na velikost v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 (v EUR) ..	36
Slika 9: Delež izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb v skupnem številu gospodarskih družb v letu 2008 (v %).....	38
Slika 10: Prispevki izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %).....	39
Slika 11: Dodana vrednost na zaposlenega pri izvoznikih, pretežnih izvoznikih in drugih družbah v letu 2008 glede na leto 2007 (v EUR).....	42
Slika 12: Razvrstitev gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2008 (deleži v %).....	44
Slika 13: Prispevki gospodarskih družb glede na obliko lastnine k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %).....	45
Slika 14: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na obliko lastnine v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 (v EUR).....	48
Slika 15: Razvrstitev gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2008 (deleži v %).....	50
Slika 16: Prispevki gospodarskih družb glede na poreklo kapitala k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %).....	51
Slika 17: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na poreklo kapitala v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 (v EUR).....	54
Slika 18: Število zadrug po področjih dejavnosti v letu 2008.....	57
Slika 19: Prispevki zadrug posameznih področij dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %).....	58
Slika 20: Neto čisti dobiček (izguba) zadrug po področjih dejavnosti v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 (v tisoč EUR).....	60
Slika 21: Število na sodiščih začelih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v obdobju 2002–2008.....	67
Slika 22: Število izbrisov pravnih oseb iz sodnega registra po ZFPP v obdobju 2002–2008.....	68

Povzetek

Gospodarske družbe (v nadaljevanju družbe) in zadruga so izdelale letno poročilo za leto 2008, tretje leto zapored v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi 2006 (SRS 2006) ali mednarodnimi računovodskimi standardi in v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Podatke iz letnih poročil za leto 2008 so za državno statistiko predložile Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) do 31. marca 2009. To je storilo 51.997 družb s 510.754 zaposlenimi in 301 zadruga s 3.457 zaposlenimi. Prve in druge so poslovanje v letu 2008 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom. Neto čisti dobiček (pozitivna razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo) družb je znašal 1.656.533 tisoč evrov, neto čisti dobiček zadrug pa 4.965 tisoč evrov.

Družbe so za leto 2008 izkazale pol manjši neto čisti dobiček kot za leto 2007, deloma zaradi manjšega neto dobička iz poslovanja, predvsem pa zaradi velike neto izgube iz finančnega delovanja. Manjši neto dobiček iz poslovanja je mogoče pojasniti z zmanjšanjem naročil v drugi polovici lanskega leta. Neto izguba iz finančnega delovanja pa je pretežno posledica padcev tečajev vrednostnih papirjev na borzah oziroma svetovne finančne krize v drugi polovici leta 2008. Družbe so vrednosti delnic, deležev in drugih finančnih naložb zmanjšale v skladu s Pojasnilom 1 k SRS 3 – oslabitev finančnih naložb v breme poslovnega izida (prek finančnih odhodkov) ali v breme kapitala (prek presežka iz prevrednotenja). Ker slabši poslovni izid in manjši presežek iz prevrednotenja negativno vplivata na vrednost kapitala, je bila ob koncu leta 2008 stopnja lastniškosti financiranja družb nižja, stopnja dolžniškosti financiranja družb pa višja kot ob koncu leta 2007.

Neto čisti dobiček zadrug je bil v letu 2008 tretjino manjši kot v letu 2007, ker se je zaradi svetovne finančne krize v drugi polovici leta 2008 zelo zmanjšal neto dobiček iz finančnega delovanja. Zadruga so tako kot družbe zmanjšale vrednosti finančnih naložb v skladu s Pojasnilom 1 k SRS 3. Ob koncu leta 2008 so izkazale nekoliko nižjo stopnjo lastniškosti financiranja in nekoliko višjo stopnjo dolžniškosti financiranja kot ob koncu leta 2007.

Delovni zvezek ima tri dele:

- V prvem delu je predstavljena analiza poslovanja gospodarskih družb v letu 2008 skupaj, po posameznih dejavnostih, glede na število zaposlenih, velikost, izvozno naravnost, obliko lastnine in poreklo kapitala.
- V drugem delu je predstavljena analiza poslovanja zadrug v letu 2008.
- V tretjem delu z naslovom Plačilna sposobnost so obravnavani podatki za leto 2008 o pravnih osebah z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, o začelih postopkih prisilnih poravn, stečajev in likvidacij ter o izbrisih pravnih oseb iz sodnega registra po Zakonu o finančnem poslovanju podjetij ter po novem Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

Summary

For the third consecutive year, companies and cooperatives drew up annual reports for 2008 in accordance with the Slovenian Accounting Standards 2006 (SRS 2006) or International Accounting Standards and the Companies Act (ZGD-1).

For statistical purposes, companies and cooperatives submitted data from their annual reports for 2008 to the Agency of the Republic of Slovenia for Public Legal Records and Related Services (AJPES) by 31 March 2009. Data were submitted by 51,997 companies with 510,754 employees and by 301 cooperatives with 3,457 employees. The former and the latter have finished their operations in 2008 with total positive difference between net profit and net loss. The positive difference between the net profit and net loss of companies totalled 1,656,533,288 EUR and positive difference between the net profit and net loss of cooperatives amounted to 4,964,776 EUR.

For 2008, companies posted a half lower positive difference between net profit and net loss than for 2007, partly on account of a lower positive difference between operating revenues and operating expenses, but mainly due to a high negative difference between financial revenues and financial expenses. The lower positive difference between operating revenues and operating expenses can be explained by a decline in orders in the second half of 2008. The negative difference between financial revenues and financial expenses was mainly due to the declining values of securities on stock exchanges and the global financial crisis in the second half of 2008. Companies reduced the values of shares, interest and other investments in line with Explanation 1 to SRS 3 – impairment of investments to the detriment of profit and loss (through financial expenses) or equity (through the revaluation surplus). Deteriorated performance results and a lower revaluation surplus have a negative impact on the value of equity; at the end of 2008, the equity financing rate was thus lower, while the debt financing rate was higher than at the end of 2007.

For 2008, cooperatives posted a one-third lower positive difference between net profit and net loss than for 2007. Due to the global financial crisis, the positive difference between financial revenues and financial expenses dramatically decreased in the second half of 2008. Cooperatives as well as companies reduced the value of investments in line with Explanation 1 to SRS 3. At the end of 2008, the cooperatives demonstrated a somewhat lower equity financing rate and higher debt financing rate than at the end of 2007.

This Working Paper is divided into three parts:

- the first part analyses the performance of companies in 2008 as a whole, classified according to activity, number of employees, whether they are a micro-, small, medium-sized or large company, whether they export, the kind of ownership and origin of the capital.
- The second part analyses the performance of cooperatives in 2008.
- The third part, analyses data (for 2008) of legal entities having outstanding matured liabilities for more than five consecutive days per month, the number of compulsory settlements, bankruptcy and liquidation procedures begun in court, and the legal entities that were struck off the court register according to the Financial Operation of Companies Act and to the new Financial Operations, Insolvency Proceedings and Compulsory Dissolution Act.

1 UVOD

Gospodarske družbe (v nadaljevanju družbe) in zadruga morajo pri vodenju računovodskih evidenc poslovanja in pri sestavljanju letnega poročila upoštevati slovenske računovodske standarde (v nadaljevanju SRS) ali mednarodne računovodske standarde (v nadaljevanju MRS), Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD) ter mnenja in stališča Slovenskega inštituta za revizijo.

Pri sestavi, predložitvi in objavi letnih poročil za leto 2008 so družbe in zadruga tretje leto zapored upoštevale SRS 2006¹ ali MRS² in ZGD-1³.

Podatke iz letnih poročil za leto 2008 so za državno statistiko predložile Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES) do 31. marca 2009. To so storile v skladu z 59. členom ZGD-1 in Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2009⁴. Podatke so predložile na poenotenih obrazcih, ki jih je predpisala AJPES z *Navodilom o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov*⁵. Predpisani obrazci za leto 2008 so bili enaki kot za leto 2007.

Podatke iz letnih poročil za leto 2008 je AJPES prejela od 51.997 družb in 301 zadruga.

51.997 družb⁶ je v letu 2008:

- zaposlovalo 510.754 delavcev (3,9 % več kot v letu 2007),
- izkazalo 85.555.124 tisoč evrov prihodkov (10,5 % več kot v letu 2007),
- ustvarilo 18.018.805 tisoč evrov dodane vrednosti (7,9 % več kot v letu 2007),
- izkazalo 1.656.533 tisoč evrov neto čistega dobička – pozitivne razlike med čistim dobičkom in čisto izgubo (51,8 % manj kot v letu 2007),
- ob koncu leta razpolagalo s 104.298.174 tisoč evrov sredstev (10,4 % več kot ob koncu leta 2007).

V letu 2008 so družbe razvrščene **po dejavnostih** v skladu z novo Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti⁷. Največ družb (25,9 %) je bilo v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil. Družbe tega področja so ustvarile največ prihodkov (35,0 %). Največ zaposlenih (38,8 %) so imele družbe v predelovalnih dejavnostih. Te so ustvarile največ dodane vrednosti (35,2 %) in ob koncu leta izkazale največji del vrednosti sredstev vseh družb (22,5%).

Po številu zaposlenih so prevladovalе družbe z 0 do 1 zaposlenim. Takšnih je bila dobra tretjina družb. Več kot 500 zaposlenih je imelo samo 0,2 % družb, vendar so prav te zaposlovalе največ delavcev (27,9 %) ter

---

¹ Uradni list RS, št. 118/05, 9/06, 10/06, 20/06, 58/06, 70/06, 75/06, 112/06, 3/07, 22/07, 12/08, 119/08 in 126/08.

² Gl. 54. člen ZGD-1.

³ Uradni list RS, št. 42/06, 60/06, 26/07, 33/07, 67/07, 10/08 in 68/08.

⁴ Uradni list RS, št. 114/08, 35/09 in 51/09.

⁵ Uradni list RS, št. 7/08 in 8/09.

⁶ Izvzeti so podatki bank, zavarovalnic, družb za upravljanje ter nekaterih drugih finančnih in investicijskih družb, ki ne poslujejo po kontnem načrtu za družbe. Izvzeti so tudi podatki o poslovanju Slovenske odškodninske družbe in Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter podatki družb, ki so bile v stečajnem ali likvidacijskem postopku.

⁷ Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08.

največ prispevale k skupnim prihodkom (27,2 %), k celotni dodani vrednosti (30,0 %) in k skupni vrednosti sredstev vseh družb (27,8 %).

V letu 2008 so se družbe razvrstile na **mikro, majhne, srednje in velike** v skladu z merili 55. člena ZGD-1 in 3. člena ZGD-1B. Merila so ostala enaka kot v letu 2007, povečale pa so se vrednosti meril za majhne in srednje družbe. Po tako postavljenih merilih je bilo od 51.997 družb 92,4 % mikro, 4,6 % majhnih, 1,5 % srednjih in 1,5 % velikih družb. Slednje so zaposlovale največ delavcev (42,3 %) ter so največ prispevale k skupnim prihodkom (54,5 %), k celotni dodani vrednosti (50,4 %) in k celotni vrednosti sredstev družb (58,2 %).

Med družbami je bilo samo 25,2 % **izvoznikov** (družb, ki so izkazale čiste prihodke tudi od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU) in kar 74,8 % družb, ki so izkazale čiste prihodke samo od prodaje na domačem trgu. Čeprav je bila med družbami samo dobra četrtina izvoznikov, so ti zaposlovali 70,8 % delavcev, ustvarili 79,3 % skupnih prihodkov, 75,5 % celotne dodane vrednosti in razpolagali z 61,3 % celotne vrednosti sredstev vseh družb.

Po obliki lastnine kapitala so prevladovalе družbe z zasebno obliko lastnine. Takšnih je bilo kar 96,8 % družb. Pri njih je bilo zaposlenih 61,5 % delavcev, ki so prispevali 59,7 % k skupnim prihodkom in 56,8 % k celotni dodani vrednosti ter upravljali z 52,5 % celotne vrednosti sredstev družb.

Po poreklu kapitala so prevladovalе družbe z domačim poreklom kapitala. Takšnih je bilo 86,6 % družb. Zaposlovalе so 83,4 % delavcev, ustvarile 77,4 % skupnih prihodkov in 81,6 % celotne dodane vrednosti ter razpolagale z 81,8 % celotne vrednosti sredstev družb.

301 zadruga je v letu 2008:

- zaposlovala 3.457 delavcev (0,7 % več kot v letu 2007),
- izkazala 860.609 tisoč evrov prihodkov (11,2 % več kot v letu 2007),
- ustvarila 84.735 tisoč evrov dodane vrednosti (13,6 % več kot v letu 2007),
- izkazala 4.965 tisoč evrov neto čistega dobička – pozitivne razlike med čistim dobičkom in čisto izgubo (34,3 % manj kot v letu 2007),
- ob koncu leta razpolagala s 572.049 tisoč evrov sredstev (1,9 % več kot ob koncu leta 2007).

I. DEL: POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB

2 PREGLED POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V OBDOBJU 2002–2008

V letu 2008 je 51.997 družb s 510.754 zaposlenimi izkazalo neto čisti dobiček (pozitivno razliko med čistimi dobički in čistimi izgubami) v znesku 1.656.533 tisoč evrov.

Tabela 1: Poslovanje gospodarskih družb v obdobju 2002–2008

Leto	Gospodarske družbe		Zaposleni		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število	Verižni indeks	Število	Verižni indeks	Znesek v tisoč EUR
2002 *	37.725	102,3	464.875	99,1	951.745
2003 *	39.510	104,7	460.259	99,0	1.347.595
2004 *	41.739	105,6	464.147	100,8	1.642.342
2005 *	43.379	103,9	470.779	101,4	1.809.594
2006 **	45.330	104,5	478.839	101,7	2.571.476
2007 **	48.781	107,6	499.465	104,3	3.438.343
2008**	51.997	106,6	510.754	102,3	1.656.533

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008.

Opomba: * SRS 2001 (Uradni list RS, št. 107/01); ** SRS 2006 (Uradni list RS, št. 118/05). Tabela ne vključuje podatkov za zadrage. Podatki o neto čistem dobičku (izgubi) za leto 2002, 2003, 2004 in 2005 so preračunani po povprečnem tečaju Banke Slovenije, za leto 2006 pa po centralnem paritetnem tečaju (1 EUR = 239,64 SIT).

Podatki za obdobje 2002–2008 kažejo, da se je v zadnjih petih letih s povečevanjem števila družb povečevalo tudi število zaposlenih, vendar počasneje od povečevanja števila družb (gl. Tabela 1). Leta 2008 je bilo v primerjavi z letom 2002 kar za 37,8 % več družb in samo za 9,9 % več zaposlenih. To pomeni, da se je povprečno število zaposlenih v posamezni družbi zmanjšalo, in sicer z 12,32 v letu 2002 na 9,82 v letu 2008, kar je najmanjše letno povprečje v zadnjih sedmih letih.

Razlika med čistimi dobički in čistimi izgubami družb je bila v zadnjih sedmih letih pozitivna. Družbe so iz leta v leto izkazovale večji neto čisti dobiček vse do leta 2008. V letu 2008 se je neto čisti dobiček družb zmanjšal. V znesku 1.656.533 tisoč evrov je bil kar za 51,8 % manjši od neto čistega dobička družb v letu 2007 in za 35,6 % manjši od neto čistega dobička, ki so ga izkazale družbe v letu 2006, ko so se pri vodenju računovodskih evidenc začeli uporabljati SRS 2006.

3 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2008

V letu 2008 so na skupno poslovanje družb najbolj vplivale družbe s področij predelovalnih dejavnosti; trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil ter finančnih in zavarovalniških dejavnosti. V Tabeli 2 prikazujemo glavne podatke o poslovanju gospodarskih družb.

Tabela 2: Glavni podatki o poslovanju gospodarskih družb v letu 2008

Podatki	Znesek v tisoč EUR		Indeks 2008/2007	Delež v prihodkih v %	
	2008	2007		2008	2007
Število družb (celo število)	51.997	-	-	-	-
Število zaposlenih (celo število)	510.754	491.508	103,9	-	-
Prihodki	85.555.124	77.406.427	110,5	100,0	100,0
Odhodki	83.247.815	73.032.376	114,0	97,3	94,3
Dodana vrednost	18.018.805	16.698.728	107,9	21,1	21,6
Čisti dobiček	3.360.069	4.058.328	82,8	3,9	5,2
Čista izguba	1.703.536	619.317	275,1	2,0	0,8
Neto čisti dobiček / izguba	1.656.533	3.439.011	48,2	1,9	4,4
Bilančni dobiček	9.741.352	9.153.969	106,4	11,4	11,8
Bilančna izguba	2.574.735	1.634.474	157,5	3,0	2,1
Neto bilančni dobiček / izguba	7.166.617	7.519.495	95,3	8,4	9,7

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

3.1 Poslovni izid

Družbe so poslovanje v letu 2008 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom, ki je bil pol manjši kot v letu 2007.

Iz stopenjskega izkaza poslovnega izida družb⁸ je razvidno, da so družbe v letu 2008 dosegle neto dobiček iz poslovanja in drugega delovanja ter neto izgubo iz finančnega delovanja (gl. Tabela 3).

Neto dobiček iz poslovanja⁹ je bil v znesku 3.413.360 tisoč evrov za 3,1 % manjši kot v letu 2007. To zmanjšanje je mogoče pojasniti z zmanjšanjem naročil v drugi polovici leta 2008, kar je upočasnilo rast poslovnih prihodkov. **Neto dobiček iz drugega delovanja**¹⁰ je bil za 1,0 % večji kot v letu 2007 in je znašal 236.538 tisoč evrov. Namesto velikega neto dobička iz finančnega delovanja, ki so ga družbe izkazale v letu 2007 (v znesku 616.410 tisoč evrov), so v letu 2008 izkazale veliko **neto izgubo iz finančnega delovanja**¹¹ v znesku 1.342.590 tisoč evrov. Tako velika neto izguba iz finančnega delovanja je bila predvsem posledica padcev tečajev vrednostnih papirjev na borzah oziroma svetovne finančne krize v drugi polovici leta 2008.

⁸ Izkaz poslovnega izida družb za državno statistiko je izkazan stopenjsko v skladu s prvo različico SRS 25.

⁹ Neto dobiček iz poslovanja je pozitivna razlika med dobičkom in izgubo iz poslovanja (dobiček iz poslovanja je pozitivna razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki, izguba iz poslovanja je negativna razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki).

¹⁰ Neto dobiček iz drugega delovanja je pozitivna razlika med dobičkom in izgubo iz drugega delovanja (dobiček iz drugega delovanja je pozitivna razlika med drugimi prihodki in drugimi odhodki, izguba iz drugega delovanja pa je negativna razlika med drugimi prihodki in drugimi odhodki).

¹¹ Neto izguba iz finančnega delovanja je negativna razlika med dobičkom in izgubo iz finančnega delovanja (dobiček iz finančnega delovanja je pozitivna razlika med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki, izguba iz finančnega delovanja pa je negativna razlika med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki).

Skupni rezultat delovanja družb na vseh treh obravnavanih stopnjah je **neto celotni dobiček**¹² v znesku 2.307.309 tisoč evrov, to je 47,3 % manj kot v letu 2007. Z upoštevanjem davka iz dobička in odloženih davkov (v skupnem znesku 650.776 tisoč evrov) pridemo do **neto čistega dobička**¹³ v znesku 1.656.533 tisoč evrov, kar je 51,8 % manj kot v letu 2007.

Družbe so po Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2)¹⁴ za leto 2008 obračunale **davek iz dobička** po stopnji 22 % od davčne osnove¹⁵. Davek iz dobička družb je bil v skupnem znesku 748.355 tisoč evrov za 19,9 % manjši kot v letu 2007.

Odložene davke so družbe lahko izkazale v skladu s Pojasnilom 1 k SRS 19 – Pripoznavanje terjatev in obveznosti za odloženi davek¹⁶ in v skladu s Pojasnilom 4 k Uvodu v SRS 2006 – Bistvenost¹⁷. Neto učinki terjatev in obveznosti za odložene davke¹⁸ so povečali neto čisti dobiček družb za leto 2008 za 97.579 tisoč evrov.

Tabela 3: Stopenjski izkaz poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008

Podatki	Znesek v tisoč EUR		Indeks 2008/2007
	2008	2007	
Neto dobiček / izguba	2.307.309	4.374.051	52,7
– iz poslovanja	3.413.360	3.523.437	96,9
– iz financiranja	-1.342.590	616.410	-
– iz drugega dogajanja	236.538	234.203	101,0
Davek iz dobička	748.355	934.634	80,1
Odloženi davki	-97.579	406	-
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	1.656.533	3.439.011	48,2

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

3.1.1 Prihodki

V letu 2008 so družbe ustvarile 85.555.124 tisoč evrov **prihodkov**, to je 10,5 % več kot v preteklem letu (gl. Tabela 4). Največ prihodkov so ustvarile družbe s področij trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (35,0 %) ter predelovalnih dejavnosti (29,3 %).

Med prihodki je bilo 96,5 % poslovnih prihodkov, 3,0 % finančnih prihodkov in 0,5 % drugih prihodkov.

Poslovni prihodki v znesku 82.566.313 tisoč evrov so bili za 10,9 % večji kot v preteklem letu. Kar 97,2 % te vrednosti so pomenili čisti prihodki od prodaje, ki zajemajo čiste prihodke od prodaje na domačem trgu, na

¹² Neto celotni dobiček je pozitivna razlika med celotnim dobičkom in celotno izgubo.

¹³ Neto čisti dobiček je pozitivna razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo.

¹⁴ Uradni list RS, št. 117/06, 90/07, 56/08, 76/08 in 92/08.

¹⁵ Družbe, ki poslujejo v ekonomski coni, upoštevajo po Zakonu o ekonomskih conah posebno stopnjo, ki ne sme biti nižja od 10 %.

¹⁶ Uradni list RS, št. 9/06.

¹⁷ Uradni list RS, št. 75/06.

¹⁸ Pozitivni znesek odloženih davkov zmanjšuje čisti dobiček oziroma povečuje čisto izgubo; negativni znesek odloženih davkov pa povečuje čisti dobiček oziroma zmanjšuje čisto izgubo.

trgu EU in na trgu izven EU. S skupnim zneskom 80.238.557 tisoč evrov so bili za 10,6 % večji kot v prejšnjem letu.

Največji delež v čistih prihodkih od prodaje (70,3 %) in v poslovnih prihodkih (68,2 %) so imeli **čisti prihodki od prodaje na domačem trgu**. Z zneskom 56.374.442 tisoč evrov so bili za 11,0 % večji kot v preteklem letu. Največji del tega zneska so ustvarile družbe s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (42,8 %).

Čisti prihodki od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU so imeli s skupnim zneskom 23.864.114 tisoč evrov 29,7-odstotni delež v čistih prihodkih od prodaje in 28,9-odstotni delež v poslovnih prihodkih. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 9,6 %, to je za 1,4 odstotne točke manj, kot so se v tem času povečali čisti prihodki od prodaje na domačem trgu. Dve tretjini tega zneska so družbe ustvarile s prodajo na trgu EU (15.897.946 tisoč evrov, to je 9,1 % več kot v preteklem letu) in tretjino s prodajo na trgu izven EU (7.966.169 tisoč evrov, to je 10,4 % več kot v preteklem letu). Največ čistih prihodkov od prodaje na trgu EU (69,4 %) in na trgu izven EU (49,9 %) so ustvarile družbe iz predelovalnih dejavnosti.

Tabela 4: Prihodki gospodarskih družb v letu 2008

Prihodki		Znesek v tisoč EUR		Indeks 2008/2007	Delež v prihodkih v %	
		2008	2007		2008	2007
	PRIHODKI SKUPAJ (1 + 2 + 3)	85.555.124	77.406.427	110,5	100,0	100,0
1.	POSLOVNI PRIHODKI	82.566.313	74.484.518	110,9	96,5	96,2
1.1.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	56.374.442	50.774.345	111,0	65,9	65,6
1.2.	Čisti prihodki od prodaje na trgu EU	15.897.946	14.568.979	109,1	18,6	18,8
1.3.	Čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU	7.966.169	7.214.347	110,4	9,3	9,3
1.4.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje	694.074	472.711	146,8	0,8	0,6
1.5.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	233.859	224.207	104,3	0,3	0,3
1.6.	Subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, povezani s poslovnimi učinki	446.708	277.250	161,1	0,5	0,4
1.7.	Drugi poslovni prihodki	953.115	952.679	100,0	1,1	1,2
2.	FINANČNI PRIHODKI	2.572.841	2.504.513	102,7	3,0	3,2
2.1.	Finančni prihodki iz deležev	1.277.274	1.672.235	76,4	1,5	2,2
2.2.	Finančni prihodki iz danih posojil	744.907	442.683	168,3	0,9	0,6
2.3.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	550.660	389.595	141,3	0,6	0,5
3.	DRUGI PRIHODKI	415.970	417.396	99,7	0,5	0,5
3.1.	Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	68.846	58.071	118,6	0,1	0,1
3.2.	Drugi finančni prihodki in ostali prihodki	347.124	359.325	96,6	0,4	0,5

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Naslednja večja postavka v poslovnih prihodkih je bila **sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje** (razlika med povečanjem in zmanjšanjem vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje) v znesku 694.074 tisoč evrov. Ker so družbe zmanjšanju naročil v drugi polovici leta 2008 (ki je upočasnilo rast čistih prihodkov od prodaje) prilagodile obseg proizvodnje s časovnim zamikom, je bilo v primerjavi s prejšnjim letom povečanje vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje (24,4 %) večje od zmanjšanja vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje (13,0 %). Razlika med njima (sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje), ki je bila že v

prejšnjem letu pozitivna, se je povečala za 46,8 %, to je za 36,2 odstotne točke več, kot so se povečali čisti prihodki od prodaje.

Najbolj med poslovnimi prihodki so se povečale **subvencije, dotacije, regresi, kompenzacije in drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki**. Z zneskom 446.708 tisoč evrov so bili za 61,1 % večji kot v prejšnjem letu, njihov delež v poslovnih prihodkih se je povečal z 0,4 % na 0,5 %. Skoraj polovico teh prihodkov so izkazale družbe s področja prometa in skladiščenja (48,9 %).

Druga skupina prihodkov so **finančni prihodki**. Med njimi so posebej izkazani finančni prihodki iz deležev, finančni prihodki iz danih posojil in finančni prihodki iz poslovnih terjatev. Skupaj so znašali 2.572.841 tisoč evrov, to je samo 2,7 % več kot v prejšnjem letu.

Finančni prihodki iz deležev, ki so jih družbe dosegle na podlagi dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb v kapital drugih podjetij, so pomenili skoraj polovico vseh finančnih prihodkov. Mednje spadajo dividende in deleži v dobičku; zneski preračuna finančnih naložb v kapital, namenjenih trgovanju in merjenih prek poslovnega izida, na večje poštene vrednosti; obračunane tečajne razlike ter prevrednotovalni finančni prihodki, ki lahko nastanejo zlasti ob prodaji finančne naložbe. Zaradi finančne in gospodarske krize v drugi polovici leta 2008 je bila njihova skupna vrednost (1.277.274 tisoč evrov) skoraj četrtino (za 23,6 %) manjša kot v prejšnjem letu. Največji del celotnega zneska so izkazale družbe iz finančne in zavarovalniške dejavnosti (42,4 %).

Finančni prihodki iz danih posojil drugim podjetjem so imeli 28,9-odstotni delež v finančnih prihodkih. V tej postavki so zajete obresti in pozitivne tečajne razlike iz danih posojil; pozitivne tečajne razlike iz prejetih posojil (ker zanje nimamo posebne postavke); finančni prihodki iz drugih finančnih sredstev (zlasti obveznic), namenjenih trgovanju in merjenih po pošteni vrednosti prek poslovnega izida; prevrednotovalni finančni prihodki iz odtujitve finančnih sredstev ter iz odprave oslavitve posojil in finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo. Ti prihodki so bili v znesku 744.907 tisoč evrov za 68,3 % večji kot v prejšnjem letu. Dobro polovico tega zneska (55,2 %) so izkazale družbe iz finančne in zavarovalniške dejavnosti.

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev so imeli 21,4-odstotni delež v finančnih prihodkih. Vključujejo prihodke iz obračunanih obresti in tečajnih razlik tako kratkoročnih kot dolgoročnih poslovnih terjatev. Z zneskom 550.660 tisoč evrov so bili za 41,3 % večji kot v prejšnjem letu. Največji del tega zneska (35,3 %) so izkazale družbe s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil.

Tretja skupina prihodkov so **drugi prihodki**. Med njimi so posebej izkazane subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki, ter drugi finančni in ostali prihodki. Skupaj so znašali 415.970 tisoč evrov, kar je 0,3 % manj kot v prejšnjem letu.

Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki, so bili v skupnem znesku 68.846 tisoč evrov za 18,6 % večji kot v prejšnjem letu. Njihov delež v drugih prihodkih se je povečal s 13,9 % v letu 2007 na 16,6 % v letu 2008. Največ teh prihodkov so v letu 2008 izkazale družbe s področja trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (22,6 %).

Med **druge finančne in ostale prihodke** uvrščamo finančne prihodke iz vrednotenja naložbenih nepremičnin po pošteni vrednosti, finančne prihodke iz odtujitve naložbenih nepremičnin, prejete kazni in odškodnine ter ostale prihodke (tudi finančne prihodke iz najemnin od naložbenih nepremičnin in dotacije za poravnavanje

izgub iz prejšnjih let). V skupnem znesku 347.124 tisoč evrov so bili za 3,4 % manjši kot v prejšnjem letu. Njihov delež v drugih prihodkih se je zmanjšal s 86,1 % v letu 2007 na 83,4 % v letu 2008. Največji delež njihove vrednosti so v letu 2008 izkazale družbe iz predelovalnih dejavnosti (21,6 %).

3.1.2 Odhodki

Odhodki družb so bili v znesku 83.247.815 tisoč evrov za 14,0 % večji kot v prejšnjem letu. Njihovo povečanje je bilo za 3,5 odstotne točke večje, kot so se povečali prihodki (gl. Tabela 5). Med odhodki je bilo 95,1 % poslovnih, 4,7 % finančnih in 0,2 % drugih odhodkov.

Poslovni odhodki so znašali 79.152.953 tisoč evrov. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 11,5 %, to je za 0,6 odstotne točke več, kot so se v tem času povečali poslovni prihodki.

Kar 80,4-odstotni delež v poslovnih odhodkih so imeli **stroški blaga, materiala in storitev**. Z zneskom 63.641.739 tisoč evrov so bili za 11,8 % večji kot v prejšnjem letu. Največji delež v tem znesku (44,8 %) je imela **nabavna vrednost prodanega blaga in materiala**, ki je bila glede na prejšnje leto večja za 16,3 %. Dobre tri četrtine celotne nabavne vrednosti prodanega blaga in materiala je nastalo v družbah trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil. Sledili so **stroški porabljenega materiala** s 27,7-odstotnim deležem v stroških blaga, materiala in storitev. V primerjavi s prejšnjim letom so bili večji za 4,4 %. Dobri dve tretjini teh stroškov so izkazale družbe predelovalnih dejavnosti. **Stroški storitev** so bili v primerjavi s prejšnjim letom večji za 12,8 % ter so imeli 27,5-odstotni delež v stroških blaga, materiala in storitev. Največ vseh stroškov storitev je nastalo v družbah gradbeništva (21,3 %) in predelovalnih dejavnosti (21,2 %).

Sledijo **stroški dela**, ki so imeli z zneskom 10.918.106 tisoč evrov 13,8-odstotni delež v poslovnih odhodkih. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 9,9 %, to je za 1,9 odstotne točke manj, kot so se povečali stroški blaga, materiala in storitev. V tej postavki so vključeni stroški plač, stroški pokojninskih in drugih socialnih zavarovanj ter drugi stroški dela.

Tabela 5: Odhodki gospodarskih družb v letu 2008

Odhodki		Znesek v tisoč EUR		Indeks 2008/2007	Delež v odhodkih v %	
		2008	2007		2008	2007
	ODHODKI SKUPAJ	83.247.815	73.032.376	114,0	100,0	100,0
1.	POSLOVNI ODHODKI	79.152.953	70.961.081	111,5	95,1	97,2
1.1.	Stroški blaga, materiala in storitev	63.641.739	56.928.390	111,8	76,4	77,9
1.2.	Stroški dela:	10.918.106	9.934.906	109,9	13,1	13,6
	Stroški plač	7.909.539	7.082.064	111,7	9,5	9,7
	Stroški pokojninskih in drugih zavarovanj	1.430.732	1.308.493	109,3	1,7	1,8
	Drugi stroški dela	1.577.835	1.544.349	102,2	1,9	2,1
1.3.	Odpisi vrednosti	3.687.339	3.240.385	113,8	4,4	4,4
1.4.	Drugi poslovni odhodki	905.769	857.400	105,6	1,1	1,2
2.	FINANČNI ODHODKI	3.915.431	1.888.103	207,4	4,7	2,6
2.1.	Finančni odhodki iz oslavitve in odpisov finančnih naložb	1.206.798	213.267	565,9	1,4	0,3
2.2.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	2.207.196	1.356.240	162,7	2,7	1,9
2.3.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	501.437	318.596	157,4	0,6	0,4
3.	DRUGI ODHODKI	179.431	183.192	97,9	0,2	0,3

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Med **stroške plač** spadajo bruto zneski plač in bruto zneski nadomestil plač, ki jih prejmejo zaposleni za čas, ko ne delajo, in bremenijo podjetje. V letu 2008 so to področje urejale Kolektivna pogodba o izredni uskladitvi plač za leto 2007 in načinu usklajevanja plač, povračilu stroškov v zvezi z delom in drugih osebnih prejemkih za leti 2008 in 2009¹⁹ ter kolektivne pogodbe dejavnosti. Stroški plač so bili v znesku 7.909.539 tisoč evrov za 11,7 % večji kot v prejšnjem letu. Njihov delež v stroških dela se je povečal z 71,3 % v letu 2007 na 72,4 % v letu 2008.

V letu 2008 je **povprečna mesečna plača na zaposlenega** znašala 1.291 evrov. V primerjavi s prejšnjim letom se je povečala za 7,5 %, to je za 1,8 odstotne točke več, kot so se v tem času povečale cene življenjskih potrebščin (indeks (I–XII 2008) / (I–XII 2007) je znašal 105,7) in za 3,7 odstotne točke več, kot se je povečala produktivnost dela (merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega se je povečala za 3,8 %). Povprečna mesečna plača na zaposlenega se je povečala v vseh posameznih področjih dejavnosti, najbolj v dejavnosti javne uprave in obrambe; dejavnosti obvezne socialne varnosti (za 17,5 %), najmanj pa v kulturni, razvedrilni in rekreacijski dejavnosti (za 0,3 %). V letu 2008 je bila največja na področju finančne in zavarovalniške dejavnosti, manjša od povprečja je bila na osmih področjih (gl. Tabela 6).

Tabela 6: Povprečna mesečna plača na zaposlenega v gospodarskih družbah v letu 2008

Področja dejavnosti		Povprečna mesečna plača na zaposlenega		
		Znesek v EUR	Indeks 2008/2007	Indeks nivoja
A	Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	1.187	108,6	92,0
B	Rudarstvo	1.839	113,2	142,5
C	Predelovalne dejavnosti	1.212	108,0	93,9
D	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	1.890	110,6	146,4
E	Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja	1.386	108,9	107,4
F	Gradbeništvo	1.091	104,9	84,6
G	Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	1.283	106,0	99,5
H	Promet in skladiščenje	1.395	107,2	108,1
I	Gostinstvo	1.018	109,3	78,9
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	2.066	108,7	160,1
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	2.110	101,6	163,5
L	Poslovanje z nepremičninami	1.365	104,8	105,8
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	1.648	108,7	127,7
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	909	108,7	70,4
O	Dej. javne uprave in obrambe; dej. obvezne socialne varnosti	1.492	117,5	115,6
P	Izobraževanje	1.178	109,0	91,3
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	1.331	108,2	103,1
R	Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	1.978	100,3	153,3
S	Druge dejavnosti	1.030	110,0	79,8
SKUPAJ		1.291	107,5	100,0

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Med **stroške pokojninskih in drugih socialnih zavarovanj** spadajo stroški za dodatno pokojninsko zavarovanje zaposlenih in stroški drugih socialnih zavarovanj (prispevki za pokojninsko zavarovanje brez dodatnega pokojninskega zavarovanja, prispevki za zdravstveno zavarovanje, zaposlovanje in starševsko

¹⁹ Uradni list RS, št. 62/08.

varstvo), ki bremenijo podjetje. V letu 2008 so bili stroški pokojninskih zavarovanj za 12,4 % večji kot v prejšnjem letu, stroški drugih socialnih zavarovanj pa za 6,4 %. Skupno so se povečali za 9,3 %, to je za 2,4 odstotne točke manj, kot so se v tem času povečali stroški plač. Njihov skupni delež v stroških dela se je zmanjšal za 0,1 strukturne točke (s 13,2 % v letu 2007 na 13,1 % v letu 2008).

Drugi stroški dela vključujejo regres za letni dopust, bonitete, povračila (za prevoz na delo in z dela, prehrano, ločeno življenje) in druge prejemke zaposlenih, druge delodajalčeve dajatve od plač, nadomestil plač, bonitet, povračil in drugih prejemkov zaposlenih ter nagrade vajencem skupaj z dajatvami, ki bremenijo podjetje. V letu 2008 so se glede na prejšnje leto skupaj povečali za 2,2 %, to je za 9,5 odstotne točke manj, kot so se v tem času povečali stroški plač. Njihov delež v stroških dela se je zmanjšal za 1,1 strukturne točke (s 15,5 % v letu 2007 na 14,4 % v letu 2008).

Stroškom plač sledijo **odpisi vrednosti** z zneskom 3.687.339 tisoč evrov, v primerjavi s prejšnjim letom so bili večji za 13,8 %. Med njimi so imeli 82,9-odstotni delež stroški **amortizacije** neopredmetenih sredstev s končnimi dobami koristnosti in amortizljivih opredmetenih osnovnih sredstev, ki so bili v primerjavi s prejšnjim letom večji za 11,2 %. **Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih** z 11,9-odstotnim deležem v odpisih vrednosti so bili večji za 36,8 %. **Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih** s 5,2-odstotnim deležem v odpisih vrednosti so bili večji za 12,2 %. Največ stroškov amortizacije in prevrednotovalnih poslovnih odhodkov so izkazale družbe v predelovalni dejavnosti (skupaj za 34,7 %).

Najmanjši delež v poslovnih odhodkih, 1,1-odstotnega, so imeli **drugi poslovni odhodki**. Z zneskom 905.769 tisoč evrov so bili za 5,6 % večji kot v prejšnjem letu. Med njimi so posebej izkazani stroški oblikovanja rezervacij, ki jih podjetje ne sme všteti ali pa se je samo odločilo, da jih ne bo vštelo v vrednost zalog nedokončane proizvodnje in zalog gotovih proizvodov (na primer za stroške reorganizacije podjetja; za dana jamstva; za kočljive pogodbe; za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi; za pokrivanje drugih obveznosti iz preteklega poslovanja). V letu 2008 so imele rezervacije 26,7-odstotni delež v drugih poslovnih prihodkih in so bile za 1,7 % večje kot v preteklem letu. Drugi stroški s 73,3-odstotnim deležem v drugih poslovnih odhodkih so bili v primerjavi s prejšnjim letom večji za 7,1 %. Mednje spadajo dajatve, ki niso odvisne od stroškov dela in od drugih vrst stroškov; izdatki za varstvo okolja, nagrade dijakom in študentom na delovni praksi, skupaj z dajatvami; štipendije dijakom in študentom ter drugi stroški.

Druga skupina odhodkov so **finančni odhodki**. V letu 2008 so znašali 3.915.431 tisoč evrov. V primerjavi s prejšnjim letom so se povečali za 107,4 %, to je za 104,7 odstotne točke več, kot so se povečali finančni prihodki. Dobra polovica vseh finančnih odhodkov so bili **finančni odhodki iz finančnih obveznosti**, kamor spadajo odhodki za obresti in tečajne razlike od kratkoročnih in dolgoročnih finančnih dolgov (razen tistih, ki so vštete neposredno v vrednost opredmetenih osnovnih in neopredmetenih dolgoročnih sredstev ter preko stroškov v vrednost zalog nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov) ter negativne razlike v zvezi s terjatvami (ker nimamo posebne postavke, ki bi bila namenjena finančnim odhodkom v zvezi z danimi posojili). Sledili so **finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb** s 30,8-odstotnim deležem v finančnih odhodkih ter **finančni odhodki iz poslovnih obveznosti** z 12,8-odstotnim deležem. Med naštetimi skupinami finančnih odhodkov so se v primerjavi s prejšnjim letom največ povečali finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb, in sicer za 465,9 %. Tako veliko povečanje je predvsem posledica padca tečajev vrednostnih papirjev na borzah. Družbe so svoje finančne naložbe oslabile v skladu s

Pojasnilom 1 k SRS 3 – oslabitev finančnih naložb²⁰, ki ga je izdal Slovenski inštitut za revizijo. K povečanju skupnih finančnih odhodkov so prispevali tudi finančni odhodki iz finančnih obveznosti, ki so se glede na prejšnje leto povečali za 62,7 %, najmanj pa so prispevali finančni odhodki iz poslovnih obveznosti, ki so se povečali za 57,4 %. Največji del vseh finančnih odhodkov je nastal v finančni in zavarovalniški dejavnosti (36,7 %).

Tretja skupina odhodkov so **drugi odhodki**. Z zneskom 179.431 tisoč evrov so imeli 0,2-odstotni delež v odhodkih. Glede na prejšnje leto so se zmanjšali za 2,1 %, to je za 1,8 odstotne točke več, kot so se zmanjšali drugi prihodki. V tej postavki so izkazani vsi tisti odhodki, ki niso izkazani med poslovnimi in finančnimi odhodki. To so zlasti odhodki, povezani z naložbenimi nepremičninami (ki nastanejo z njihovo amortizacijo, oslabitvijo, odtujitvijo in vrednotenjem po modelu poštene vrednosti), denarne kazni in odškodnine ter druge neobičajne postavke, ki zmanjšujejo poslovni izid.

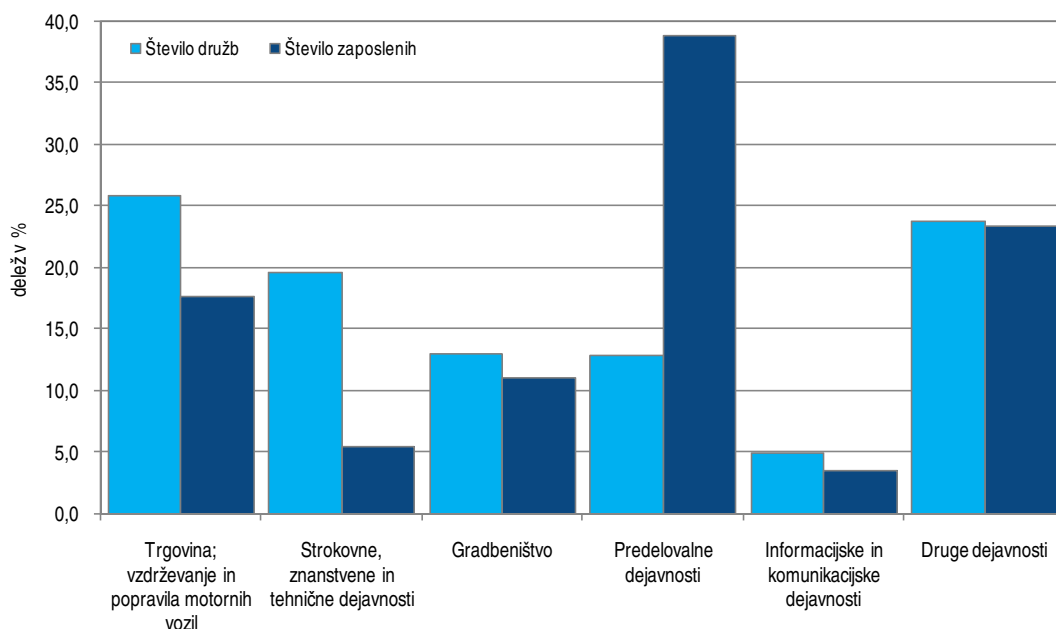
²⁰ Uradni list RS, št 126/08.

4 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB PO DEJAVNOSTIH

V letu 2008 so se družbe prvič razvrstile po dejavnostih v skladu z novo Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti²¹, ki je stopila v veljavo sredi avgusta 2007 in se začela uporabljati 1. januarja 2008.

Največ družb je bilo s področij trgovine, vzdrževanje in popravil motornih vozil (25,9 %) ter strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (19,6 %). Največ zaposlenih je bilo v družbah predelovalnih dejavnosti (38,8 %) ter v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (17,7 %) (gl. Sliko 1). Družbe slednjih dveh področij so tudi največ prispevale k skupnemu poslovanju družb (gl. Sliko 2). Največ vseh sredstev (22,5 %) in največ dodane vrednosti (35,2 %) so prispevale družbe predelovalnih dejavnosti, največ prihodkov (35,0 %) pa družbe trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil.

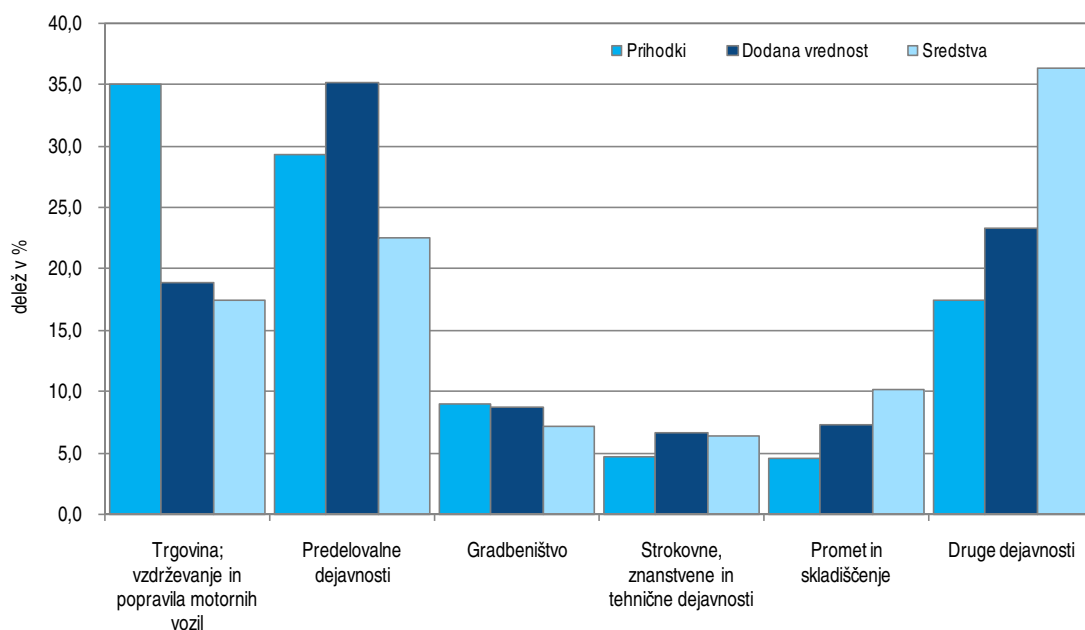
Slika 1: Razvrstitev gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2008 (deleži v %)

Vir: AJ PES - Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

²¹ Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08.

Slika 2: Prispevki gospodarskih družb posameznih področij dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2008.

4.1 Prihodki in odhodki družb po področjih dejavnosti

V letu 2008 so se v primerjavi s preteklim letom prihodki družb povečali bolj kot odhodki samo v zdravstvu in socialnem varstvu. Zato se je delež odhodkov v prihodkih družb tega področja zmanjšal in izboljšal poslovni izid (Tabela 7).

Družbe v zdravstvu in socialnem varstvu so za leto 2008 izkazale za 31,8 % večji neto celotni dobiček²² kot v prejšnjem letu. Poleg njih so večji neto celotni dobiček izkazale tudi družbe v oskrbi z električno energijo, plinom in paro, in sicer za 13,2 % večjega kot v prejšnjem letu.

Družbe z vseh drugih področij so poslovanje v letu 2008 zaključile s slabšim poslovnim izidom kot v prejšnjem letu.

Manjši neto celotni dobiček so izkazale družbe na področjih:

- predelovalne dejavnosti (za 36 % manjši kot v letu 2007),
- oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja (za 37,7 % manjši kot v letu 2007),
- gradbeništvo (za 16,4 % manjši kot v letu 2007),
- trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil (za 33,8 % manjši kot v letu 2007),
- promet in skladiščenje (za 38,0 % manjši kot v letu 2007),
- informacijske in komunikacijske dejavnosti (za 0,4 % manjši kot v letu 2007),
- poslovanje z nepremičninami (za 42,4 % manjši kot v letu 2007),

- strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (za 5,1 % manjši kot v letu 2007),
- druge raznovrstne poslovne dejavnosti (za 79,0 % manjši kot v letu 2007),
- izobraževanje (za 6,3 % manjši kot v letu 2007),
- kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (za 25,9 % manjši kot v letu 2007),
- druge dejavnosti (za 73,2 % manjši kot v letu 2007).

Tabela 7: Prihodki in odhodki gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2008

Področja dejavnosti		Indeks 2008/2007		Delež odhodkov v prihodkih v %	
		Prihodki	Odhodki	2008	2007
A	Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	104,9	112,4	101,7	94,8
B	Rudarstvo	103,7	109,8	100,3	94,7
C	Predelovalne dejavnosti	103,1	105,2	96,9	95,0
D	Oskrba z električno energijo, plinom in paro	118,6	118,9	95,5	95,3
E	Oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja	111,4	113,8	97,4	95,3
F	Gradbeništvo	106,2	107,1	97,2	96,5
G	Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	117,6	119,5	98,0	96,4
H	Promet in skladiščenje	119,7	123,9	96,4	93,1
I	Gostinstvo	112,2	117,2	101,8	97,5
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	111,9	113,2	91,3	90,3
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	99,5	146,3	110,2	75,0
L	Poslovanje z nepremičninami	106,9	114,6	92,8	86,6
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	113,0	115,1	91,6	90,0
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	112,3	115,8	99,3	96,3
O	Dej. javne uprave in obrambe; dej. obvezne socialne varnosti	102,8	109,5	103,9	97,5
P	Izobraževanje	112,7	113,6	96,5	95,8
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	127,0	126,5	90,2	90,6
R	Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	112,3	113,0	98,8	98,1
S	Druge dejavnosti	108,8	111,3	99,2	97,0
	SKUPAJ	110,5	114,0	97,3	94,3

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Neto celotno izgubo²³ so izkazale družbe na področjih:

- kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo (v letu 2007 so izkazale neto celotni dobiček),
- rudarstvo (v letu 2007 so izkazale neto celotni dobiček),
- gostinstvo (v letu 2007 so izkazale neto celotni dobiček),
- finančne in zavarovalniške dejavnosti (v letu 2007 so izkazale neto celotni dobiček),
- dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti (v letu 2007 so izkazale neto celotni dobiček).

²² Neto celotni dobiček je pozitivna razlika med celotnim dobičkom in celotno izgubo.

²³ Neto celotna izguba je negativna razlika med celotnim dobičkom in celotno izgubo.

4.2 Čisti dobiček (čista izguba) družb po področjih dejavnosti

Čisti dobiček družb je bil v letu 2008 z zneskom 3.360.069 tisoč evrov za 17,2 % manjši kot v prejšnjem letu. Njegov delež v skupnih prihodkih se je zmanjšal s 5,2 % v letu 2007 na 3,9 % v letu 2008.

Čisti dobiček je izkazalo 34.339 (66,0 %) družb (gl. Tabela 8). Največ jih je bilo na področjih trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (25,4 %), strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (20,8 %), predelovalne dejavnosti (13,9 %) ter gradbeništva (13,7 %). Največji del vrednosti čistega dobička so izkazale družbe predelovalne dejavnosti (26,0 %, od tega 6,8 % družbe iz oddelka proizvodnje farmacevtskih surovin in preparatov, 2,6 % iz oddelka kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav, 2,0 % iz oddelka proizvodnje električnih naprav, 1,8 % iz oddelka proizvodnje nekovinskih mineralnih izdelkov).

Tabela 8: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb po področjih dejavnosti v letu 2008

Področja dejavnosti	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
A Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	199	12.698	128	22.751	-10.053
B Rudarstvo	51	7.820	14	11.106	-3.286
C Predelovalne dejavnosti	4.758	874.187	1.703	286.114	588.073
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	125	106.558	67	1.663	104.895
E Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja	176	24.388	71	5.941	18.447
F Gradbeništvo	4.707	218.904	1.691	66.045	152.859
G Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	8.730	709.093	4.002	265.546	443.547
H Promet in skladiščenje	1.423	157.937	734	48.067	109.870
I Gostinstvo	1.178	37.760	992	65.380	-27.620
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.749	315.208	758	100.287	214.921
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	602	342.097	425	627.346	-285.249
L Poslovanje z nepremičninami	951	86.265	730	40.736	45.529
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	7.154	375.492	2.694	97.491	278.001
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	927	27.027	470	23.911	3.116
O Dej. javne uprave in obrambe; dej. obvezne socialne varnosti	4	89	3	1.157	-1.068
P Izobraževanje	331	4.239	182	2.125	2.114
Q Zdravstvo in socialno varstvo	565	20.792	215	5.111	15.681
R Kultume, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	279	34.227	226	27.497	6.730
S Druge dejavnosti	430	5.288	316	5.262	26
SKUPAJ	34.339	3.360.069	15.421	1.703.536	1.656.533

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

16.238 (47,3 %) družb s čistim dobičkom je izkazalo **čisti dobiček, ki je bil manjši od 5 tisoč evrov**. Skupaj so izkazale za 25.414 tisoč evrov čistega dobička, to je 0,8 % celotnega čistega dobička družb. Samo 890 (2,6 %) družb s čistim dobičkom je izkazalo **čisti dobiček, ki je bil večji od 500 tisoč evrov**. Te družbe so izkazale čisti dobiček v skupnem znesku 2.412.385 tisoč evrov, to je 71,8 % celotnega čistega dobička družb. Največ družb s čistim dobičkom, večjim od 500 tisoč evrov, je bilo v predelovalni dejavnosti (24,3 %). Njihov

čisti dobiček v skupnem znesku 690.620 tisoč evrov je pomenil kar 79,0 % celotnega čistega dobička družb obravnavane dejavnosti oziroma 20,5 % celotnega čistega dobička družb.

Čista izguba družb je bila v znesku 1.703.536 tisoč evrov za 175,1 % večja kot v prejšnjem letu. Njen delež v skupnih prihodkih se je povečal z 0,8 % v letu 2007 na 2,0 % v letu 2008.

Čisto izgubo je ugotovilo 15.421 (29,7 %) družb. Največ družb s čisto izgubo je bilo s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (25,9 %). Največji del njene vrednosti so izkazale družbe s področja finančne in zavarovalniške dejavnosti (36,8 %).

Tabela 9: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb predelovalnih dejavnosti v letu 2008

Oddelki predelovalnih dejavnosti		Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
		Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
10	Proizvodnja živil	277	30.524	154	33.319	-2.795
11	Proizvodnja pijač	43	17.179	26	2.486	14.693
13	Proizvodnja tekstilij	111	14.450	50	11.517	2.933
14	Proizvodnja oblačil	151	4.395	102	8.260	-3.865
15	Proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov	37	5.114	11	5.304	-190
16	Obdelava in predelava lesa; proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva	327	12.192	165	14.890	-2.698
17	Proizvodnja papirja in izdelkov iz papirja	75	8.912	29	10.620	-1.708
18	Tiskarstvo in raznož. posnetih nosilcev zapisa	436	15.971	160	10.668	5.303
19	Proizvodnja koksa in naftnih derivatov	4	179	1	7	172
20	Proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov	87	43.540	36	10.634	32.906
21	Proizv. farmacevtskih surovin in preparatov	8	228.948	4	20	228.928
22	Proizv. izdelkov iz gume in plastičnih mas	366	38.825	118	39.955	-1.130
23	Proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov	185	61.502	64	12.300	49.202
24	Proizvodnja kovin	69	52.470	17	31.675	20.795
25	Proizv. kovinskih izdelk., razen strojev in naprav	1.078	88.866	283	16.909	71.957
26	Proizv. računalnikov, elektron. in optičnih izdelk.	159	36.471	44	2.577	33.894
27	Proizvodnja električnih naprav	186	67.377	51	3.857	63.520
28	Proizvodnja drugih strojev in naprav	373	55.566	61	16.322	39.244
29	Proizv. motornih vozil, prikolic in polprikolic	84	45.043	25	6.628	38.415
30	Proizvodnja drugih vozil in plovil	34	3.684	27	21.424	-17.740
31	Proizvodnja pohištva	236	9.084	104	13.174	-4.090
32	Druge raznovrstne predelovalne dejavnosti	125	15.249	74	11.017	4.232
33	Popravila in montaža strojev in naprav	307	18.646	97	2.551	16.095
	SKUPAJ PREDALOVALNE DEJAVNOSTI	4.758	874.187	1.703	286.114	588.073

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

7.967 (51,7 %) družb s čisto izgubo je izkazalo **čisto izgubo, manjšo od 5 tisoč evrov**. Skupno so jo izkazale za 11.247 tisoč evrov, to je 0,7 % celotne čiste izgube družb. Samo 364 (2,4 %) družb s čisto izgubo je izkazalo **čisto izgubo, ki je bila večja od 500 tisoč evrov**. Skupaj so izkazale 1.369.024 tisoč evrov čiste izgube, to je 80,4 % celotne čiste izgube družb. Med družbami, ki so izkazale čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov, je bilo največ družb iz predelovalnih dejavnosti (28,0 %). Največji del vrednosti čiste izgube, ki je bila

večja od 500 tisoč evrov, je izkazalo 52 družb iz finančne in zavarovalniške dejavnosti. Njihova čista izguba v skupnem znesku 612.468 tisoč evrov je pomenila kar 97,6 % celotne čiste izgube družb iz finančne in zavarovalniške dejavnosti oziroma 35,9 % celotne čiste izgube družb.

V letu 2008 je bila razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo pozitivna. Družbe so izkazale **neto čisti dobiček**, ki je bil v znesku 1.656.533 tisoč evrov kar za 51,8 % manjši kot v prejšnjem letu.

Za razliko od prejšnjega leta, ko so **neto čisti dobiček** izkazale družbe z vseh (devetnajstih) področij dejavnosti, so za leto 2008 neto čisti dobiček izkazale družbe s štirinajstih področij. Večjega kot v prejšnjem letu pa so dosegle samo družbe s treh področij (informacijske in komunikacijske dejavnosti; zdravstvo in socialno varstvo; kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). Družbe s petih področij (kmetijstvo, lov, gozdarstvo in ribištvo; rudarstvo; gostinstvo; finančne in zavarovalniške dejavnosti ter dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti) so izkazale **neto čisto izgubo**, največjo v finančni in zavarovalniški dejavnosti (285.249 tisoč evrov).

Največji del vrednosti celotnega neto čistega dobička družb so v letu 2008 izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (35,5 %). Poslovni izid družb predelovalnih dejavnosti po posameznih oddelkih je razviden iz Tabele 9.

5 SREDSTVA IN OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV VSEH GOSPODARSKIH DRUŽB SKUPAJ IN PO PODROČJIH DEJAVNOSTI V LETU 2008

Družbe so imele ob koncu leta 2008 104.298.174 tisoč evrov sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev. To je za 10,4 % več kot ob koncu leta 2007 oziroma za 8,3 odstotne točke več, kot so se v tem času povečale cene življenjskih potrebščin (indeks XII 2008/XII 2007 je znašal 102,1), kar kaže na realno povečanje njihove vrednosti.

5.1 Sredstva

Družbe so imele ob koncu leta 2008 med **sredstvi** 61,3 % dolgoročnih sredstev, 38,0 % kratkoročnih sredstev in 0,7 % aktivnih časovnih razmejitev (gl. Tabela 10).

Dolgoročna sredstva so sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, daljšem od leta dni. Sestavljajo jih neopredmetena sredstva, dolgoročne aktivne časovne razmejitve, opredmetena osnovna sredstva, naložbene nepremičnine, dolgoročne finančne naložbe, dolgoročne poslovne terjatve in odložene terjatve za davek. Ob koncu leta 2008 so bila v znesku 63.971.805 tisoč evrov za 12,6 % večja kot ob koncu leta 2007. V tem znesku so imela največje deleže opredmetena osnovna sredstva (57,1 %), sledile so dolgoročne finančne naložbe (31,8 %), naložbene nepremičnine (6,3 %), neopredmetena sredstva (2,8 %) in dolgoročne poslovne terjatve (1,2 %).

Opredmetena osnovna sredstva so sredstva, ki jih imajo družbe v lasti ali finančnem najemu in jih uporabljajo pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma jih dajejo v najem ali za pisarniške namene. Značilno zanje je, da se po pričakovanju uporabljajo več kot eno obračunsko obdobje. Ob koncu leta 2008 so znašala 36.525.842 tisoč evrov. Od tega je bilo 62,5 % zemljišč in zgradb, 27,6 % opreme, drobnega inventarja in drugih opredmetenih osnovnih sredstev, 8,9 % opredmetenih osnovnih sredstev v gradnji in izdelavi ter 1,0 % drugih opredmetenih osnovnih sredstev. Njihova skupna vrednost je bila za 10,9 % večja kot ob koncu leta 2007.

Dolgoročne finančne naložbe so naložbe, ki naj bi jih družbe posedovale več kot leto dni in niso namenjene trgovanju, ampak jih imajo zato, da bi z njihovimi donosi dolgoročno povečevale svoje finančne prihodke. Mednje spadajo dolgoročne finančne naložbe v kapital drugih podjetij (delnice in deleži) ali v dolgoročne finančne dolgove drugih podjetij, države, območja in občine ali drugih izdajateljev (dana dolgoročna posojila, kupljene obveznice itd.). V skupnem znesku 20.347.026 tisoč evrov so bile za 18,4 % večje kot ob koncu leta 2007. Med njimi je bilo 78,0 % dolgoročnih finančnih naložb, razen posojil, in 22,0 % dolgoročnih posojil.

Naložbene nepremičnine so nepremičnine, ki jih družbe posedujejo zato, da bi jim prinašale najemnino in/ali povečevale vrednost dolgoročnih naložb. Za pripoznavanje naložbene nepremičnine morata biti izpolnjena dva pogoja: a) da bo imela družba od nje gospodarske koristi in b) da je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Za odločitev, ali se nepremičnina razvrsti kot naložbena nepremičnina, je potrebna presoja na podlagi sodil, ki jih za te namene oblikuje družba. Ob koncu leta so bile naložbene nepremičnine v znesku 4.027.200 tisoč evrov za 10,5 % večje kot ob koncu leta 2007.

Neopredmetena sredstva so bila v znesku 1.762.904 tisoč evrov za 12,1 % večja kot ob koncu leta 2007. Največja deleža v njihovi vrednosti so imele dolgoročne premoženjske pravice (36,4 %) in naložbe v dobo ime prevzetih podjetij (33,8 %).

Dolgoročne poslovne terjatve zapadejo v plačilo v roku, daljšem od enega leta. V znesku 739.316 tisoč evrov so bile za 29,7 % manjše kot ob koncu leta 2007. Med njimi je bilo 20,6 % dolgoročnih poslovnih terjatev do družb v skupini, 49,1 % dolgoročnih poslovnih terjatev do kupcev in 30,3 % dolgoročnih poslovnih terjatev do drugih.

Tabela 10: Sredstva in obveznosti do virov sredstev gospodarskih družb na dan 31. 12. 2008

Sredstva in obveznosti do virov sredstev		Znesek v tisoč EUR		Indeks	Delež v sredstvih oz. v obveznostih do virov sredstev	
		31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008/	31.12.2008	31.12.2007
				31.12.2007		
I.	SREDSTVA	104.298.174	94.467.162	110,4	100,0	100,0
	A. Dolgoročna sredstva	63.971.805	56.789.277	112,6	61,3	60,1
	1. Neopredm. sredstva in dolgor. aktivne časovne razmejitve	1.940.568	1.705.180	113,8	1,9	1,8
	2. Opredmetena osnovna sredstva	36.525.842	32.936.925	110,9	35,0	34,9
	3. Naložbene nepremičnine	4.027.200	3.645.039	110,5	3,9	3,9
	4. Dolgoročne finančne naložbe	20.347.026	17.179.856	118,4	19,5	18,2
	5. Dolgoročne poslovne terjatve	739.316	1.051.890	70,3	0,7	1,1
	6. Odložene terjatve za davek	391.853	270.387	144,9	0,4	0,3
	B. Kratkoročna sredstva	39.640.542	37.102.615	106,8	38,0	39,3
	1. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	446.257	304.544	146,5	0,4	0,3
	2. Zaloge	10.137.776	8.876.647	114,2	9,7	9,4
	3. Kratkoročne finančne naložbe	8.908.469	8.812.439	101,1	8,5	9,3
	4. Kratkoročne poslovne terjatve	17.772.690	16.609.228	107,0	17,0	17,6
	5. Denarna sredstva	2.375.350	2.499.757	95,0	2,3	2,6
	C. Kratkoročne aktivne časovne razmejitve	685.827	575.270	119,2	0,7	0,6
II.	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	104.298.174	94.467.162	110,4	100,0	100,0
	A. Kapital	36.342.883	35.094.441	103,6	34,8	37,1
	1. Vpoklicani kapital	13.567.891	11.814.516	114,8	13,0	12,5
	2. Kapitalske rezerve	9.207.692	8.814.019	104,5	8,8	9,3
	3. Rezerve iz dobička	4.869.205	4.301.427	113,2	4,7	4,6
	4. Presežek iz prevrednotenja	1.620.283	2.686.209	60,3	1,6	2,8
	5. Preneseni čisti dobiček	6.882.487	5.658.279	121,6	6,6	6,0
	6. Prenesena čista izguba	1.296.044	1.083.985	119,6	1,2	1,1
	7. Čisti dobiček poslovnega leta	2.872.644	3.446.672	83,3	2,8	3,6
	8. Čista izguba poslovnega leta	1.381.275	542.696	254,5	1,3	0,6
	B. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	2.231.885	2.065.968	108,0	2,1	2,2
	C. Dolgoročne obveznosti	27.206.806	24.499.071	111,1	26,1	25,9
	1. Dolgoročne finančne obveznosti	21.202.110	18.236.734	116,3	20,3	19,3
	2. Dolgoročne poslovne obveznosti	5.772.693	5.837.022	98,9	5,5	6,2
	3. Odložene obveznosti za davek	232.003	425.315	54,5	0,2	0,5
	Č. Kratkoročne obveznosti	37.412.623	31.795.918	117,7	35,9	33,7
	1. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	1.329	824	161,3	0,0	0,0
	2. Kratkoročne finančne obveznosti	18.834.811	13.961.157	134,9	18,1	14,8
	3. Kratkoročne poslovne obveznosti	18.576.483	17.833.937	104,2	17,8	18,9
	D. Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	1.103.977	1.011.764	109,1	1,1	1,1

Vir: AJPES – Podatki iz bilance stanja gospodarskih družb za leto 2008.

Druga večja skupina sredstev so **kratkoročna sredstva**. To so sredstva, ki se praviloma preoblikujejo v obdobju, krajšem od leta dni. V primerjavi s koncem predhodnega leta so se povečala za 6,8 %, to je za 5,8 odstotne točke manj od povečanja dolgoročnih sredstev. Ob koncu leta 2008 so znašala 39.640.542 tisoč evrov. Največji delež v tem znesku so imele kratkoročne poslovne terjatve (44,8 %), sledijo zaloge (25,6 %), kratkoročne finančne naložbe (22,5 %), denarna sredstva (6,0 %) in sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo (1,1 %).

Kratkoročne poslovne terjatve so tiste poslovne terjatve, ki zapadejo v plačilo v roku, krajšem od enega leta. Mednje štejemo tudi tiste dele dolgoročnih terjatev, ki so že zapadli v plačilo (a še niso bili plačani) ali bodo zapadli v plačilo v enem letu po datumu bilance stanja. V skupnem znesku 17.772.690 tisoč tolarjev so bile za 7,0 % večje kot ob koncu predhodnega leta. V tem znesku so imele največji delež kratkoročne poslovne terjatve do kupcev (69,7 %), manjša deleža pa kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini (14,8 %) in kratkoročne poslovne terjatve do drugih (15,5 %).

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljena bodisi pri proizvodnji proizvodov ali opravljanju storitev, namenjenih prodaji, bodisi za prodajo v okviru rednega poslovanja družb. Ob koncu leta je njihova skupna vrednost znašala 10.137.776 tisoč evrov. Največ je bilo zalog trgovskega blaga (39,1 %), sledijo zaloge nedokončane proizvodnje (26,1 %), zaloge materiala (20,8 %), zaloge proizvodov (11,7 %) in predujmi za zaloge (2,3 %). V primerjavi s koncem predhodnega leta so se od vseh naštetih zalog največ povečale zaloge nedokončane proizvodnje (za 23,1 %) in zaloge proizvodov (za 20,1 %), skupna vrednost zalog pa se je povečala za 14,2 %.

Kratkoročne finančne naložbe so finančne naložbe, ki naj bi jih družbe posedovale manj kot leto dni ali s katerimi naj bi se trgovalo. To so tista kratkoročna sredstva, ki jih imajo družbe naložbenice, da bi z donosi, ki izvirajo iz njih, povečevale svoje finančne prihodke v kratkih rokih. Mednje uvrščamo naložbe v kapital drugih družb (kupljene delnice, pridobljene deleže in pridobljene celote kapitala), dana kratkoročna finančna posojila in druge kupljene vrednostne papirje. Ob koncu leta so bile v znesku 8.908.469 tisoč evrov samo za 1,1 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Med njimi je bilo 73,6 % kratkoročnih posojil in 26,4 % kratkoročnih finančnih naložb, razen posojil. V primerjavi s predhodnim letom so bile prve večje za 32,6 %, druge pa manjše za 39,2 % (predvsem zaradi padca vrednosti vrednostnih papirjev na kapitalskih trgih v letu 2008).

Med **denarna sredstva** uvrščamo gotovino (tolarsko in devizno), knjižni denar, denar na poti in denarne ustreznike. Denarni ustrezniki so naložbe, ki jih je mogoče hitro pretvoriti v naprej znani znesek denarnih sredstev in pri katerih je tveganje spremembe vrednosti nepomembno (kratkoročni depoziti in vloge v bankah ter podobne naložbe, ki so namenjene zagotavljanju plačilne sposobnosti; takoj udenarljivi dolžniški vrednostni papirji z majhnim tveganjem, ki so uvrščeni na organizirani trg; naložbe v kapital, če so pridobljene tik pred dogovorjenim odkupom). Ob koncu leta so bila denarna sredstva v skupnem znesku 2.375.350 tisoč evrov za 5,0 % manjša kot ob koncu predhodnega leta.

Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo so nekratkoročna sredstva, za katere knjigovodsko vrednost se utemeljeno predvideva, da bo poravnana predvsem s prodajo v naslednjih dvanajstih mesecih in ne z nadaljnjo uporabo. Družbe so ob koncu leta izkazale za 446.257 tisoč evrov njihove vrednosti, to je 46,5 % več kot ob koncu predhodnega leta.

Tretja skupina sredstev so **kratkoročne aktivne časovne razmejitve**. Ob koncu leta so bile z zneskom 685.827 tisoč evrov za 19,2 % večje kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki so zajete terjatve in druga

sredstva, ki se bodo predvidoma pokazala v letu dni in katerih nastanek je verjeten, velikost pa zanesljivo ocenjena. Tako opredeljena kratkoročna sredstva se nanašajo na znane ali še neznanе pravne oziroma fizične osebe, do katerih bodo tedaj nastale prave terjatve, z drugimi sredstvi pa so mišljeni poslovni učinki (proizvodi ali storitve), ki jih bodo bremenili.

5.2 Obveznosti do virov sredstev

Med obveznostmi do virov sredstev je bilo 34,8 % kapitala, 26,1 % dolgoročnih obveznosti, 35,9 % kratkoročnih obveznosti, 2,1 % rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev ter 1,1 % kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev.

Najpomembnejša postavka med obveznostmi do virov sredstev je **kapital**. V njem se kažejo vsi poslovni dogodki družbe in vse metode merjenja posameznih vrst sredstev in obveznosti. Celotni kapital je lastniško financiranje družbe in hkrati obveznost družbe do lastnikov, ki pred prenehanjem družbe ne zapade v plačilo. Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalne rezerve, rezerve iz dobička, presežek iz prevrednotenja, preneseni in še ne uporabljeni čisti dobiček iz prejšnjih let ter neuporabljeni del čistega dobička poslovnega leta, zmanjša pa se za preneseno in še ne pokrito čisto izgubo iz prejšnjih let ter za neporavnano čisto izgubo poslovnega leta.

Ob koncu leta 2008 je bil celotni kapital družb v znesku 36.342.883 tisoč evrov samo za 3,6 % večji kot ob koncu predhodnega leta, predvsem zaradi zmanjšanja presežka iz prevrednotenja in slabšega poslovnega izida v tekočem letu. Ker je bilo povečanje celotnega kapitala manjše (za 6,8 odstotne točke) od povečanih obveznosti, se je njegov delež v obveznostih do virov sredstev zmanjšal (s 37,1 % ob koncu leta 2007 na 34,8 % ob koncu leta 2008).

Največji delež v celotnem kapitalu, 37,3 %, je imel **vpoklicani kapital**. Družbe so imele ob koncu leta 2008 vplačanih in v sodnem registru vpisanih 13.567.891 tisoč evrov osnovnega kapitala, 14,8 % več kot ob koncu leta 2007.

Kapitalne rezerve v vrednosti 9.207.692 tisoč evrov so imele 25,3-odstotni delež v kapitalu. V primerjavi s stanjem ob koncu leta 2007 so bile večje za 4,5 %. Kapitalne rezerve nastanejo z vplačili družbenikov, namenjene pa so predvsem poravnavanju izgube. Njihovo oblikovanje in porabo natančno opredeljuje ZGD-1.

Rezerve iz dobička v skupni vrednosti 4.869.205 tisoč evrov so imele 13,4-odstotni delež v kapitalu. V tej skupni vrednosti je bilo 20,3 % zakonskih rezerv, 15,0 % rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže, 14,4 % odkupljenih lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev (kot odbitna postavka), 5,9 % statutarnih rezerv in 73,2 % drugih rezerv iz dobička. Vse te rezerve družbe oblikujejo in uporabljajo skladno z ZGD-1. Njihova skupna vrednost je bila za 13,2 % večja kot ob koncu leta 2007.

Presežek iz prevrednotenja se nanaša na povečanje ali zmanjšanje knjigovodske vrednosti sredstev po modelu prevrednotenja. V letu 2008 so se zaradi padca vrednosti vrednostnih papirjev na kapitalskih trgih zmanjšale vrednosti finančnih naložb. Ker so se nekatere družbe odločile, da bodo v skladu s Pojasnilom 1 k SRS 3 finančne naložbe oslabile v breme kapitala (in ne v breme poslovnega izida), je bil presežek iz prevrednotenja ob koncu leta 2008 (v skupnem znesku 1.620.283 tisoč evrov) precej manjši (za 39,7 %) kot ob koncu leta 2007. Njegov delež v kapitalu se je zmanjšal s 7,6 % ob koncu leta 2007 na 4,5 % ob koncu leta

2008. Največji padec deleža presežka iz prevrednotenja v kapitalu so imele družbe finančne in zavarovalniške dejavnosti (s 17,1 % ob koncu leta 2007 na 2,1 % ob koncu leta 2008).

Na vrednost celotnega kapitala vpliva tudi poslovni izid družb v tekočem in v preteklih letih. **Čisti dobiček poslovnega leta** in **preneseni čisti dobiček**, ki povečujeta vrednost kapitala, sta bila ob koncu leta v skupnem znesku 9.755.131 tisoč evrov za 7,1 % večja kot ob koncu leta 2007. **Čista izguba poslovnega leta** in **prenesena čista izguba** zmanjšujeta vrednost kapitala. Ob koncu leta je bila njuna skupna vrednost 2.677.318 tisoč evrov za 64,6 % večja kot ob koncu leta 2007.

Druga postavka v obveznostih do virov sredstev so **rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve**. V znesku 2.231.885 tisoč evrov so imele 2,1-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev in so bile za 8,0 % večje kot ob koncu leta 2007. Dobri dve tretjini zneska so prispevale **rezervacije**, ki so bile v primerjavi s koncem predhodnega leta večje za 1,2 %. Rezervacije družbe oblikujejo za sedanje obveznosti, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanju poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti. Mednje spadajo na primer rezervacije za reorganizacijo, pričakovane izgube iz kočljivih pogodb, pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi. **Dolgoročne pasivne časovne** razmejitve z 29,7-odstotnim deležem v skupnem znesku so bile za 28,7 % večje kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki družbe izkazujejo odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od enega leta, pokrili predvidene odhodke. Mednje štejemo predvsem državne podpore in donacije, prejete za pridobitev osnovnih sredstev oziroma za pokrivanje stroškov amortizacije teh sredstev in nekaterih drugih stroškov.

Tretja postavka v obveznostih do virov sredstev so **dolgoročne obveznosti**. To so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju, daljšem od leta dni. Z zneskom 27.206.806 tisoč evrov so imele 26,1-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev. V primerjavi s stanjem ob koncu predhodnega leta so se povečale za 11,1 %, to je za 7,5 odstotne točke več, kot se je v tem času povečala vrednost kapitala. Med dolgoročnimi obveznostmi je bilo 77,9 % finančnih in 21,2 % poslovnih obveznosti ter 0,9 % odloženih obveznosti za davek. **Dolgoročne finančne obveznosti** v znesku 21.202.110 tisoč evrov so bile za 16,3 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Dobre tri četrtine tega zneska so prispevale dolgoročne finančne obveznosti do bank, ki so bile za 14,0 % večje kot ob koncu predhodnega leta. **Dolgoročne poslovne obveznosti** so bile z zneskom 5.772.693 tisoč evrov za 1,1 % manjše kot ob koncu predhodnega leta. Dobro polovico tega zneska so prispevale dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev, ki so bile za 1,3 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Ob koncu leta so družbe izkazale za 232.003 tisoč evrov **odloženih obveznosti za davek**, to je skoraj pol manj kot ob koncu predhodnega leta.

Četrta postavka v obveznostih do virov sredstev so **kratkoročne obveznosti**. To so obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju, krajšem od leta dni, zato se pri sestavljanju bilance stanja všteta tudi deli dolgoročnih obveznosti, ki so že zapadli v plačilo, a še niso plačani, in deli dolgoročnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v obdobju do leta dni po datumu bilance stanja. **Kratkoročne obveznosti** so imele v skupni vrednosti 37.412.623 tisoč evrov 35,9-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev. V primerjavi s koncem predhodnega leta so se povečale za 17,7 %, to je za 14,1 odstotne točke več, kot se je povečal kapital in za 6,6 odstotne točke več, kot so se povečale dolgoročne obveznosti. Med kratkoročnimi obveznostmi je bilo 50,3 % finančnih in 49,7 % poslovnih obveznosti. Glede na stanje ob koncu predhodnega leta so se najbolj povečale **kratkoročne finančne obveznosti**. V znesku 18.834.811 tisoč evrov so bile večje za 34,9 %. Dobri dve tretjini njihove vrednosti so prispevale kratkoročne finančne obveznosti do bank, ki so bile za 31,0 % večje kot ob koncu predhodnega leta. **Kratkoročne poslovne obveznosti** so bile v znesku 18.576.483 tisoč

evrov za 4,2 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Največji del tega zneska, 63,9 %, so prispevale kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev, ki so bile za 3,3 % večje kot ob koncu predhodnega leta. Med kratkoročnimi obveznostmi izkazujemo tudi **obveznosti, vključene v skupine za odtujitev**. To so obveznosti, ki se nanašajo na postavko sredstev (skupine za odtujitev) za prodajo, ki jo v bilanci stanja izkazujemo med kratkoročnimi sredstvi. Ob koncu leta so bile za 61,3 % večje kot ob koncu predhodnega leta, vendar z zneskom 1.329 tisoč evrov niso veliko vplivale na skupno vrednost kratkoročnih obveznosti.

Najmanjši, 1,1-odstotni delež v obveznostih do virov sredstev so imele **kratkoročne pasivne časovne razmejitve**. Znašale so 1.103.977 tisoč evrov, to je 9,1 % več kot ob koncu predhodnega leta. V tej postavki so zajeti kratkoročno vnaprej vračunani stroški oziroma kratkoročno vnaprej vračunani odhodki in kratkoročno odloženi prihodki, ki jih je treba izkazovati posebej in razčlenjevati na pomembnejše vrste.

Ker je bilo povečanje vrednosti dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti ob koncu leta 2008 v primerjavi z vrednostjo ob koncu leta 2007 mnogo večje od povečanja vrednosti kapitala, se je temu ustrezno spremenila **struktura obveznosti do virov sredstev**. Delež kapitala se je zmanjšal s 37,1 % na 34,8 % (predvsem zaradi zmanjšanja deleža presežka iz prevrednotenja in deleža čistega dobička poslovnega leta ter zaradi povečanja deleža čiste izgube poslovnega leta), povečala pa sta se deleža kratkoročnih in dolgoročnih obveznosti, prvih s 33,7 % na 35,9 % in drugih s 25,9 % na 26,1 % (predvsem zaradi povečanja deleža finančnih obveznosti). Takšne spremembe strukture obveznosti do virov sredstev je zaznati na vseh posameznih področjih dejavnosti. Ob koncu leta 2008 so imele v strukturi obveznosti do virov sredstev več kot 50,0 % kapitala družbe z dveh področij (rudarstvo ter oskrba z električno energijo, plinom in paro), več kot 50,0 % dolgoročnih obveznosti družbe z dveh področij (oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja ter promet in skladiščenje), več kot 50,0 % kratkoročnih obveznosti pa samo družbe v gradbeništvu.

Opisane spremembe v strukturi obveznosti do virov sredstev družb kažejo znižanje stopnje lastniškosti financiranja in povišanje stopnje dolžniškosti financiranja družb.

6 NEKATERI KAZALCI IN KAZALNIKI POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB V LETU 2008

Leta 2008 je bilo od 51.997 družb največ družb s področij trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (25,9 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnosti (19,6 %), gradbeništva (13,0 %) in predelovalnih dejavnosti (12,8 %). V družbah je bilo skupno zaposlenih 510.754 delavcev, največ na področjih predelovalnih dejavnosti (38,8 %), trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (17,7 %), gradbeništva (11,1 %) ter prometa in skladiščenja (7,3 %). V primerjavi s prejšnjim letom je bilo skupno število zaposlenih večje za 19.246 (3,9 %) delavcev. Več zaposlenih so imele družbe na petnajstih področjih, manj zaposlenih pa družbe na štirih področjih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; rudarstvo; oskrba z električno energijo, plinom in paro ter dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti). Število zaposlenih se je najbolj povečalo na področjih trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (za 5.355), gradbeništva (za 3.660), prometa in skladiščenja (za 2.394), strokovnih znanstvenih in tehničnih dejavnosti (za 1.915), gostinstva (za 1.173), drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti (za 1.098) ter predelovalnih dejavnosti (za 1.000). Opisane spremembe so nekoliko spremenile strukturo skupnega števila zaposlenih po posameznih področjih (gl. Tabela 3 v Statistični prilogi).

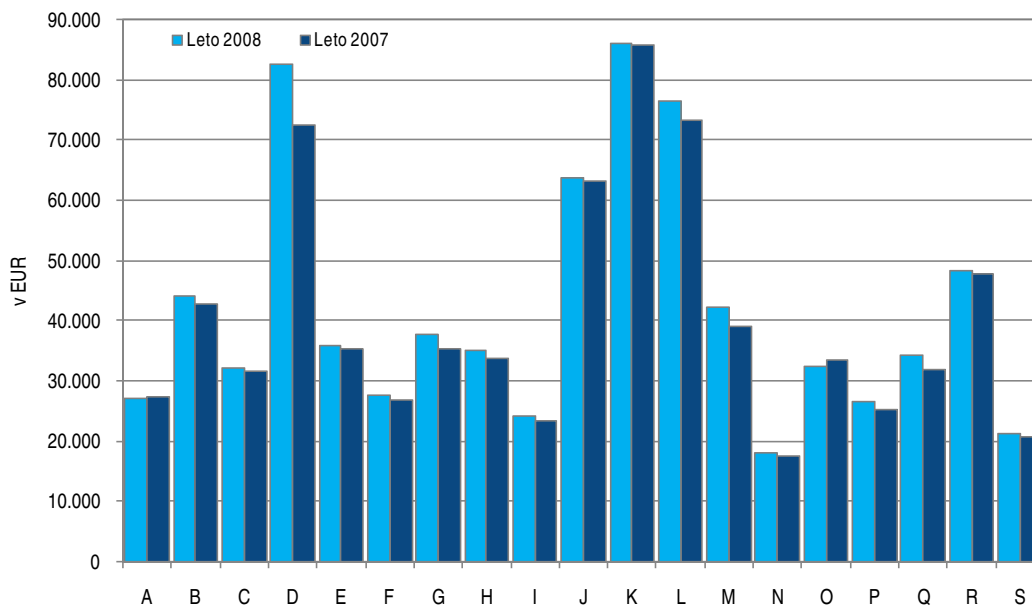
Kazalniki velikosti kažejo, da so se od leta 2007 do leta 2008 v posamezni družbi nekoliko povečali povprečno število zaposlenih, povprečna vrednost skupnih prihodkov in povprečna vrednost sredstev. **Povprečno število zaposlenih v posamezni družbi** se je povečalo z 9,45 na 9,82, to je za 3,9 %. V letu 2008 je imela v povprečju največ zaposlenih posamezna družba v rudarstvu (50,32) in najmanj v poslovanju z nepremičninami (2,01). **Skupni prihodki, ki jih je v povprečju ustvarila posamezna družba**, so se povečali s 1.489 tisoč evrov na 1.645 tisoč evrov, to je za 10,5 %. Največ skupnih prihodkov je v letu 2008 v povprečju ustvarila posamezna družba v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (13.973 tisoč evrov), najmanj pa v izobraževanju (169 tisoč evrov). Ob koncu leta 2008 je **posamezna družba razpolagala s sredstvi v povprečni vrednosti** 2.006 tisoč evrov, to je za 10,4 % več kot ob koncu leta 2007. Ob koncu leta 2008 je bila tudi povprečna vrednost sredstev v posamezni družbi največja v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (23.681 tisoč evrov) in najmanjša v izobraževanju (167 tisoč evrov).

Kazalniki produktivnosti dela (merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega) so se povišali. **Skupni prihodek na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečal s 157.488 evrov v letu 2007 na 167.507 evrov v letu 2008, to je za 6,4 %. Povečal se je na šestnajstih področjih, zmanjšal pa na treh (gradbeništvo, finančne in zavarovalniške dejavnosti ter poslovanje z nepremičninami). **Poslovni prihodek na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečal s 151.543 evrov v letu 2007 na 161.656 evrov v letu 2008, to je za 6,7 %. Tudi ta se je povečal na šestnajstih področjih, zmanjšal pa na istih treh področjih kot prej obravnavani kazalnik. **Dodana vrednost na zaposlenega** se je pri vseh družbah skupaj povečala s 33.974 evrov v letu 2007 na 35.279 evrov v letu 2008, to je za 3,8 %. Povečala se je na vseh posameznih področjih, razen v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti, v kateri se je zmanjšala (gl. Slika 3). V letu 2008 so bili vsi trije naštetih kazalniki najvišji v finančni in zavarovalniški dejavnosti (skupni prihodek na zaposlenega 629.160 evrov, poslovni prihodek na zaposlenega 385.483 evrov, dodana vrednost na zaposlenega 85.913 evrov), najnižji pa v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (skupni prihodek na zaposlenega 53.170 evrov, poslovni prihodek na zaposlenega 52.020 evrov, dodana vrednost na zaposlenega 18.132 evrov).

Kazalnik izvozne naravnosti družb (merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje) se je znižal s 30,0 % v letu 2007 na 29,7 % v letu 2008. Pregled po posameznih področjih kaže, da so kazalnik izvozne naravnosti znižale družbe na osmih področjih, povišale pa na

desetih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; rudarstvo; gradbeništvo; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; promet in skladiščenje; gostinstvo; informacijske in komunikacijske dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; druge raznovrstne poslovne dejavnosti ter izobraževanje). Ker družbe v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti ustvarijo zelo malo čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU, je bil njihov delež v čistih prihodkih od prodaje v obeh letih enak 0. V letu 2008 so najvišji kazalnik izvozne naravnosti izkazale družbe predelovalnih dejavnosti (62,6 %), ki so s prodajo na trgu EU in izven EU ustvarile kar 59,9 % vseh svojih prihodkov (gl. tabelo 4 v statistični prilogi).

Slika 3: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah po področjih dejavnosti v letu 2008 glede na leto 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Legenda: A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo, B – rudarstvo, C – predelovalne dejavnosti, D – oskrba z električno energijo, plinom in paro, E – oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja, F – gradbeništvo, G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, H – promet in skladiščenje, I – gostinstvo, J – informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – poslovanje z nepremičninami, M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O – dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti, P – izobraževanje, Q – zdravstvo in socialno varstvo, R – kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, S – druge dejavnosti.

Kazalniki gospodarnosti družb so bili v letu 2008 slabši kot v letu 2007. **Koeficient celotne gospodarnosti** družb se je zmanjšal z 1,060 na 1,028. Zmanjšal se je na vseh področjih, razen v zdravstvu in socialnem varstvu, na katerem se je nekoliko povečal. V letu 2008 je bil na štirinajstih področjih večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov). Manjši od 1 (prihodki so bili manjši od odhodkov) je bil na petih področjih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; rudarstvo; gostinstvo; finančne in zavarovalniške dejavnosti ter dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti). Največji je bil v zdravstvu in socialnem varstvu (1,108). **Koeficient gospodarnosti poslovanja** družb se je zmanjšal z 1,050 na 1,043. Zmanjšal se je na štirinajstih področjih in povečal na petih (oskrba z električno energijo, plinom in paro; gradbeništvo; poslovanje z nepremičninami; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti ter zdravstvo in socialno varstvo). V letu 2008 je bil manjši od 1 (poslovni prihodki so bili manjši od poslovnih odhodkov) samo na dveh področjih, in sicer v kmetijstvu in lovu, gozdarstvu in ribištvo ter v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti. Največji je bil v poslovanju z nepremičninami (1,177). **Delež stroškov dela v dodani vrednosti** družb se je povečal z 59,5 % v letu 2007 na 60,6 % v letu 2008. Povečal se je na dvanajstih področjih, zmanjšal pa na sedmih (oskrba z električno energijo, plinom in paro; trgovina, vzdrževanje in

popravila motornih vozil; finančne in zavarovalniške dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; zdravstvo in socialno varstvo ter kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti). V letu 2008 so imele najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti družbe s področja poslovanja z nepremičninami (29,4 %).

Kazalnika dobičkonosnosti poslovanja, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta izračunana samo za leto 2008. **Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev** družb je znašal 0,017, to pomeni, da so družbe na 1.000 enot vloženih sredstev ustvarile 17 enot neto čistega dobička. **Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala** je znašal 0,046, kar pomeni, da so družbe na 1.000 enot kapitala ustvarile 46 enot neto čistega dobička. Najvišja kazalnika dobičkonosnosti poslovanja so izkazale družbe v zdravstvu in socialnem varstvu (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev je bil 0,053, koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala pa 0,142). Na področjih, na katerih so družbe za leto 2008 izkazale neto čisto izgubo, sta imela obravnavana kazalnika negativni predznak.

Kazalniki stanja financiranja kažejo, da so imele družbe ob koncu leta 2008 nižjo stopnjo lastniškosti financiranja, višjo stopnjo dolžniškosti financiranja in nižjo stopnjo dolgoročnosti financiranja kot ob koncu leta 2007. **Stopnja lastniškosti financiranja** družb (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale s kapitalom) se je znižala z 0,371 na 0,348. Znižala se je na vseh področjih. Ob koncu leta 2008 je bila najvišja v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (0,715). **Stopnja dolžniškosti financiranja** družb (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale z dolgovi) se je povišala z 59,6 % na 62,0 %. Povišala se je na vseh področjih, razen v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (v kateri se je znižala za 0,5 strukturne točke). Ob koncu leta 2008 je imelo največjo stopnjo dolžniškosti financiranja področje prometa in skladiščenja (0,803). **Stopnja dolgoročnosti financiranja**, ki nam pove, kolikšen del premoženja družbe pokrivajo z dolgoročnimi viri (s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi skupaj z rezervacijami in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami), se je znižala z 0,653 na 0,631. Znižala se je na šestnajstih področjih, povišala pa na treh (druge raznovrstne poslovne dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter zdravstvo in socialno varstvo). Ob koncu leta 2008 je bila najvišja v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obveznega socialnega varstva (0,935).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so imele družbe ob koncu leta 2008 nekoliko manjšo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev in dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter večje razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot ob koncu leta 2007. **Koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev** družb se je zmanjšal z 1,017 na 0,949. Zmanjšal se je na vseh področjih, razen v informacijski in komunikacijski dejavnosti (v kateri se je nekoliko povečal). Ob koncu leta 2008 je bil največji v finančni in zavarovalniški dejavnosti (8,449). Večji od 1 (kar pomeni, da so družbe s kapitalom v celoti pokrile vsa osnovna sredstva), je bil na šestih področjih (predelovalne dejavnosti; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; informacijske in komunikacijske dejavnosti; finančne in zavarovalniške dejavnosti; poslovanje z nepremičninami ter strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti). **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog** družb se je zmanjšal z 0,939 na 0,888. Zmanjšal se je na sedemnajstih področjih, povečal pa na dveh (druge raznovrstne poslovne dejavnosti ter zdravstvo in socialno varstvo). Ob koncu leta 2008 je bil največji v dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (1,028). Večji od 1 je bil na štirih področjih (oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in odpadki, saniranje okolja; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter zdravstvo in socialno varstvo). To pomeni, da so samo družbe na teh štirih

področjih s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi ter rezervacijami in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami v celoti pokrile vsa dolgoročna sredstva in zaloge. **Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja** družb se je povečal z 0,931 ob koncu leta 2007 na 0,957 ob koncu leta 2008. Povečal se je na dvanajstih področjih, zmanjšal pa na sedmih (gradbeništvo; gostinstvo; informacijske in komunikacijske dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; izobraževanje; kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti ter druge dejavnosti). Ob koncu leta 2008 je bil največji v finančni in zavarovalniški dejavnosti (1,398). Večji od 1 je bil na sedmih področjih (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; rudarstvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z električno energijo, plinom in paro; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; finančne in zavarovalniške storitve ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti). To pomeni, da so imele družbe na teh sedmih področjih kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti.

Več podatkov o kazalnikih poslovne uspešnosti vseh družb skupaj in po posameznih področjih v letu 2008 gl. v Tabeli 4 in Tabeli 5 v Statistični prilogi.

7 POSLOVANJE GOSPODARSKIH DRUŽB GLEDE NA VELIKOST V LETU 2008

Po velikosti smo družbe razvrstili glede na število zaposlenih (gl. pogl. 7.1) in v skladu z merili 55. člena ZGD-1 B (gl. pogl. 7.2).

7.1 Gospodarske družbe glede na število zaposlenih

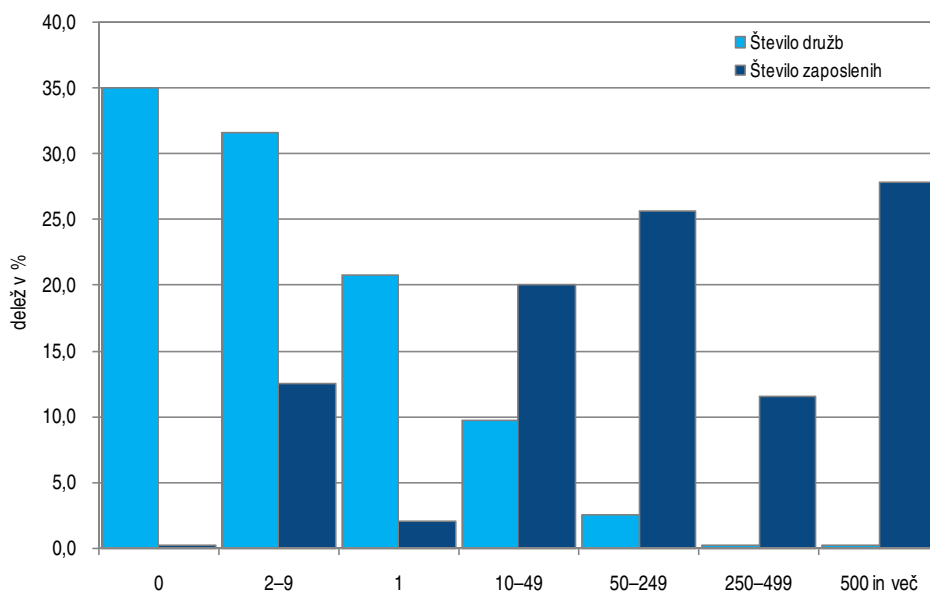
Družbe smo po številu zaposlenih razvrstili v sedem skupin:

- družbe brez zaposlenih,
- družbe z 1 zaposlenim,
- družbe z 2–9 zaposlenimi,
- družbe z 10–49 zaposlenimi,
- družbe s 50–249 zaposlenimi,
- družbe z 250–499 zaposlenimi
- družbe s 500 in več zaposlenimi.

7.1.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2008

V letu 2008 je bilo 35,0 % družb brez zaposlenih, 1 zaposlenega je imelo 20,8 % družb, 2–9 zaposlenih 31,6 % družb, 10–49 zaposlenih 9,7 % družb, 50–249 zaposlenih 2,5 % družb, 250–499 zaposlenih 0,3 % družb, 500 in več zaposlenih je imelo 0,2 % (Slika 4).

Slika 4: Razvrstitev gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2008 (deleži v %)

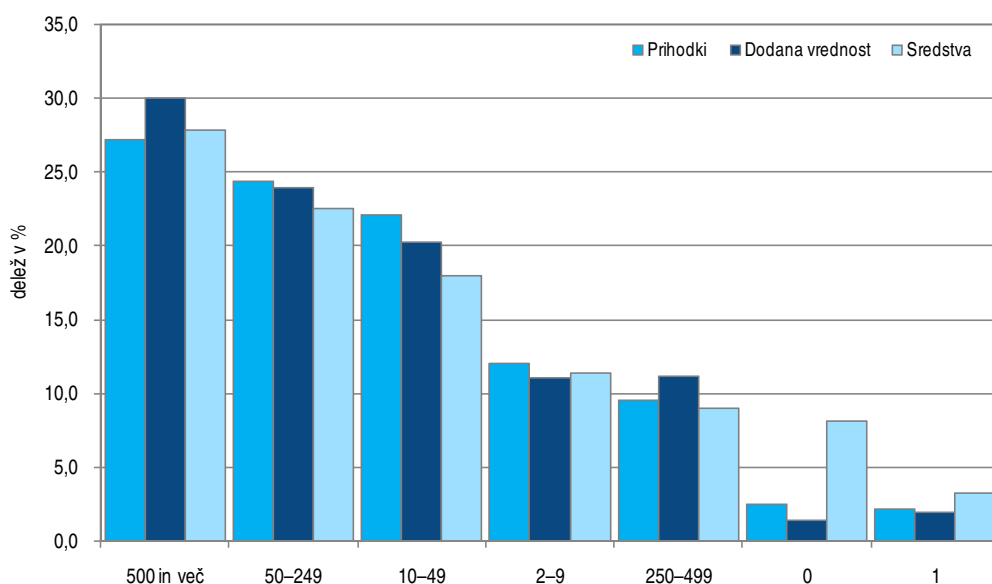

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Družbe s 500 in več zaposlenimi so zaposlovale največ delavcev (27,9 %) in so največ prispevale k skupnemu poslovanju družb (gl. Slika 5). Ustvarile so 27,2 % prihodkov, 30,0 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta izkazale 27,8 % celotne vrednosti sredstev družb. Sledili so prispevki družb s 50–249

zaposlenimi. Te so zaposlovale 25,7 % delavcev, ustvarile 24,4 % prihodkov, 24,0 % celotne dodane vrednosti in izkazale 22,5 % celotne vrednosti sredstev družb. Na tretjem mestu so bile družbe z 10–49 zaposlenimi. Pri njih je bilo zaposlenih 20,1 % delavcev, ki so ustvarili 22,1 % prihodkov, 20,3 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta razpolagali z 18,0 % celotne vrednosti sredstev družb. Na zadnjem mestu po ustvarjenih prihodkih (2,2 %) in razpoložljivih sredstvih (3,3 %) so bile družbe z 1 zaposlenim, po ustvarjeni dodani vrednosti (1,4 %) pa družbe brez zaposlenih.

Slika 5: Prispevki gospodarskih družb glede na število zaposlenih k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2008.

V letu 2008 je **čisti dobiček** v skupni vrednosti 3.360.069 tisoč evrov izkazalo 34.339 družb. Največ družb s čistim dobičkom (38,3 %) je imelo 2–9 zaposlenih. Največji del celotnega čistega dobička družb (22,2 %) je izkazalo 81 družb s 500 in več zaposlenimi. Med temi je 59 (72,8 %) družb izkazalo **čisti dobiček, ki je bil večji od 500 tisoč evrov**, in je v skupnem znesku 741.024 tisoč evrov pomenil kar 99,4 % celotnega čistega dobička družb s 500 in več zaposlenimi (Tabela 11).

Tabela 11: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na število zaposlenih v letu 2008

Družbe s številom zaposlenih	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
0	8.348	272.822	7.773	181.639	91.183
1	7.299	162.732	3.406	78.775	83.957
2–9	13.143	476.698	3.208	410.553	66.145
10–49	4.312	691.325	726	415.683	275.642
50–249	1.024	731.361	245	308.192	423.169
250–499	132	279.925	38	170.598	109.327
500 in več	81	745.206	25	138.096	607.110
SKUPAJ	34.339	3.360.069	15.421	1.703.536	1.656.533

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Čisto izgubo v skupni vrednosti 1.703.536 tisoč evrov je izkazalo 15.421 družb. Dobra polovica teh družb je bila brez zaposlenih. Skoraj četrtino vrednosti celotne čiste izgube družb je izkazalo 726 družb z 10–49 zaposlenimi. Od teh 726 družb jih je 92 (12,7 %) izkazalo **čisto izgubo, ki je bila večja od 500 tisoč evrov**, in je z zneskom 349.472 tisoč evrov pomenila 84,1 % celotne čiste izgube družb z 10–49 zaposlenimi.

Vse obravnavane skupine družb so poslovanje v letu 2008 zaključile z **neto čistim dobičkom** (pozitivna razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo) v skupni vrednosti 1.656.533 tisoč evrov. Največji del celotne vrednosti neto čistega dobička družb (36,6 %) so izkazale družbe s 500 in več zaposlenimi.

7.1.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008

V letu 2008 je 51.997 družb zaposlovalo 510.754 delavcev, to je 19.246 (3,9 %) več kot v prejšnjem letu. **Število zaposlenih** se je najbolj povečalo v skupinah družb z 10–49 zaposlenimi (za 9.678), s 50–249 zaposlenimi (za 7.618) in z 2–9 zaposlenimi (za 6.437), zmanjšalo pa se je v skupini družb s 500 in več zaposlenimi (za 4.824).

Kazalnika velikosti, merjena s skupnimi prihodki, ki jih je v povprečju ustvarila posamezna družba, in s sredstvi, s katerimi je v povprečju razpolagala posamezna družba, sta bila pri vseh posameznih obravnavanih skupinah družb v letu 2008 večja kot v prejšnjem letu. V obeh letih sta bila največja v skupini družb s 500 in več zaposlenimi (v letu 2008 so znašali skupni prihodki na družbo 219.201 tisoč evrov, sredstva na družbo pa 273.793 tisoč evrov).

Produktivnost dela, merjena z dodano vrednostjo na zaposlenega, se je v vseh posameznih obravnavanih skupinah družb (med katerimi niso upoštevane družbe brez zaposlenih) povečala. Tudi ta kazalnik je bil v obeh letih največji pri družbah s 500 in več zaposlenimi (v letu 2008 37.988 evrov).

Kazalnik izvozne naravnosti (merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje) se je zmanjšal pri treh skupinah družb (z 2–9 zaposlenimi, s 50–249 zaposlenimi in 250–499 zaposlenimi), povečal pa pri štirih skupinah. V obeh letih so imele največji kazalnik izvozne naravnosti družbe s 500 in več zaposlenimi (v letu 2008 43,5 %).

Kazalniki gospodarnosti družb so bili slabši kot v prejšnjem letu. Vse obravnavane skupine družb so izkazale nekoliko slabši **koeficient celotne gospodarnosti**. Kljub temu je ta koeficient v vseh skupinah družb ostal večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov) in je bil največji v skupini družb z 1 zaposlenim (1,061). **Koeficient gospodarnosti poslovanja** se je izboljšal samo v skupini družb brez zaposlenih, v vseh drugih skupinah pa se je poslabšal. Tudi ta koeficient je bil v obeh letih pri vseh obravnavanih skupinah družb večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). Največji koeficient gospodarnosti poslovanja so v letu 2008 dosegle družbe brez zaposlenih (1,078). **Delež stroškov dela v dodani vrednosti** se je povečal v vseh posameznih skupinah družb (med katerimi niso zajete družbe brez zaposlenih). V letu 2008 so največji delež stroškov dela v dodani vrednosti izkazale družbe s 50–249 zaposlenimi (64,6 %), najmanjšega pa družbe z 1 zaposlenim (51,5 %).

Kazalnika dobičkonosnosti poslovanja, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta izračunana samo za leto 2008. Največja kazalnika

dobičkonosnosti poslovanja so izkazale družbe z 1 zaposlenim (**koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev** 0,025, **koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala** 0,083).

Kazalniki stanja financiranja kažejo pri vseh obravnavanih skupinah družb ob koncu leta 2008 nižjo stopnjo lastniškosti financiranja in nižjo stopnjo dolgoročnosti financiranja kot ob koncu leta 2007. **Stopnja lastniškosti financiranja** (ki nam pove, kolikšen del premoženja so družbe financirale s kapitalom) je bila ob koncu leta 2008 najvišja v družbah z 250–499 zaposlenimi (0,468) in najnižja v družbah brez zaposlenih (0,280). **Stopnja dolgoročnosti financiranja**, ki nam pove, kolikšen del premoženja družbe pokrivajo z dolgoročnimi viri (s kapitalom, z dolgoročnimi dolgovi skupaj z rezervacijami in z dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami), je bila ob koncu leta 2008 najvišja v družbah s 500 in več zaposlenimi (0,716) in najnižja v družbah z 2–9 zaposlenimi (0,482).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so vse družbe skupaj ob koncu leta 2008 izkazale nekoliko manjšo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev, nekoliko manjšo dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter večje razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot ob koncu leta 2007. **Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev** se je povečal samo v skupini družb s 50–249 zaposlenimi, v vseh drugih skupinah družb pa se je zmanjšal. Ob koncu leta 2008 je bil največji v družbah brez zaposlenih (1,655). Manjši od 1 je bil samo v skupini družb s 500 in več zaposlenimi (0,645). To pomeni, da te družbe s kapitalom niso v celoti pokrile vseh osnovnih sredstev. **Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog** se je zmanjšal v vseh skupinah družb. Ob koncu leta 2008 je bil največji v družbah s 50–249 zaposlenimi (0,918). V vseh skupinah družb je bil manjši od 1, kar pomeni, da nobena skupina družb s kapitalom, dolgoročnimi dolgovi ter rezervacijami in dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami ni v celoti pokrila vseh dolgoročnih sredstev in zalog. **Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja** se je nekoliko zmanjšal samo v dveh skupinah družb (družbe brez zaposlenih in družbe s 50–249 zaposlenimi), v vseh drugih skupinah pa se je nekoliko povečal. Ob koncu leta 2008 je bil večji od 1 pri družbah z 10–49 zaposlenimi in pri družbah s 500 in več zaposlenimi. To pomeni, da sta imeli ti dve skupini družb kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti. Največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja so izkazale družbe z 9–49 zaposlenimi (1,062).

Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja obravnavanih skupin družb gl. v Tabeli 7 v Statistični prilogi.

7.2 Mikro, majhne, srednje in velike družbe

V letu 2008 so se družbe razvrstile na **mikro, majhne, srednje in velike** v skladu s 55. členom ZGD-1 in 3. členom ZGD-1 B. Merila za razvrščanje (povprečno število zaposlenih v poslovnem letu, čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu, vrednost aktive ob koncu poslovnega leta) v velikostne razrede so ostala enaka kot v letu 2007, povečale pa so se vrednosti meril za majhne in srednje družbe.

V letu 2008 so za razvrstitev družb v velikostne razrede veljala naslednja merila:

Mikro družba je družba, ki izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 10,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu so manjši od 2.000.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 2.000.000 evrov.

Majhna družba je družba, ki ni mikro in izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 50,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu so manjši od 8.800.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 4.400.000 evrov.

Srednja družba je družba, ki ni mikro ali majhna in izpolnjuje dve od naslednjih meril:

- povprečno število zaposlenih v poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje v poslovnem letu so manjši od 35.000.000 evrov,
- vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 17.500.000 evrov

Velika družba je družba, ki ni niti mikro niti majhna niti srednja. V vsakem primeru so velike družbe:

- banke,
- zavarovalnice,
- borza vrednostnih papirjev in
- družbe, ki morajo po 56. členu ZGD-1 sestaviti konsolidirano (skupinsko) letno poročilo.

Družbe so se v skladu s temi merili razvrstile ali prerazvrstile v velikostne razrede na podlagi podatkov dveh zaporednih poslovnih let. Pri razvrstitvi pa so upoštevale tudi naslednje navodilo:

- Če je poslovni subjekt ustanovljen v tekočem letu (2008), se obravnavana velikost določi na osnovi izračunane velikosti tekočega leta (2008).
- Če je poslovni subjekt ustanovljen v preteklem letu (2007), se obravnavana velikost določi na osnovi izračunane velikosti preteklega leta (2007).
- Če izračunani velikosti iz obrazcev v zadnjih dveh poslovnih letih (2008 in 2007) nista enaki, se upošteva še izračunana velikost v predpreteklem letu (2006), pri čemer se za obravnavano velikost šteje tista, ki se je v zadnjih treh letih ponovila dvakrat. Če je izračunana velikost poslovnega subjekta v vsakem letu drugačna, se za obravnavano velikost šteje srednja vrednost izračunanih velikosti poslovnega subjekta v zadnjih treh poslovnih letih.
- Če je poslovni subjekt zavezan h konsolidaciji, je obravnavana velikost ne glede na izračunano velikost iz obrazcev velika.

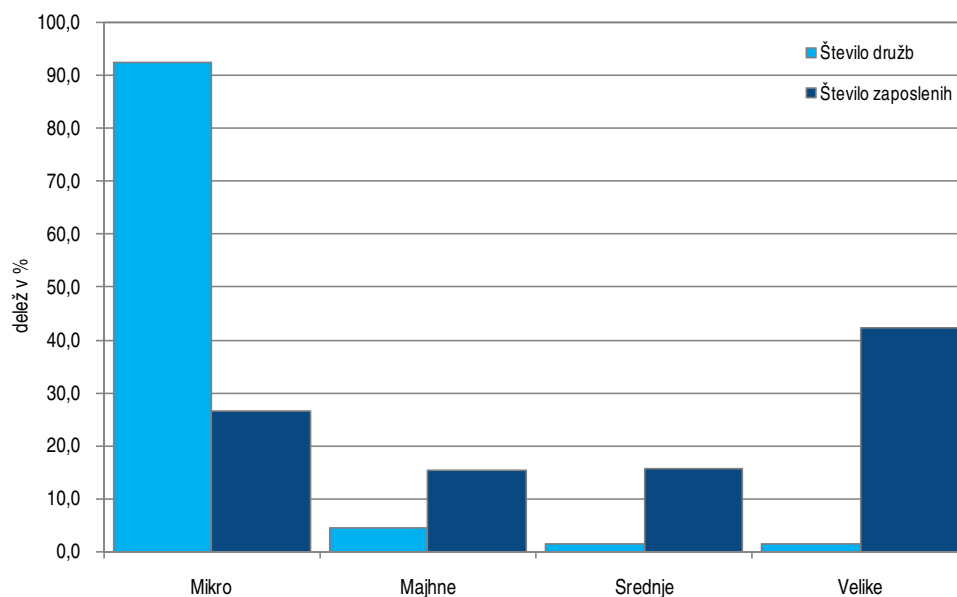
7.2.1 Poslovanje mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2008

V letu 2008 je bilo od 51.997 družb 48.070 (92,4 %) mikro, 2.390 (4,6 %) majhnih, 763 (1,5 %) srednjih in 774 (1,5 %) velikih družb (gl. Slika 6).

Na skupno poslovanje družb so najbolj vplivale velike družbe, ki so zaposlovale največ delavcev (42,3 %). Ustvarile so dobro polovico vseh prihodkov (54,5 %) in celotne dodane vrednosti (50,4 %) ter ob koncu leta razpolagale z 58,2 % celotne vrednosti sredstev družb (Slika 7). Sledili so prispevki mikro družb, pri katerih je bilo zaposlenih 26,6 % delavcev. Te so ustvarile 18,1 % skupnih prihodkov, 20,3 % celotne dodane vrednosti in ob koncu leta razpolagale z 19,5 % celotne vrednosti sredstev družb. Srednje družbe so imele 15,6 % zaposlenih, ki so ustvarili 14,3 % vseh prihodkov in 14,7 % celotne dodane vrednosti ter ob koncu leta razpolagali z 10,2 % celotne vrednosti sredstev družb. Najmanjši so bili prispevki majhnih družb s 15,5 %

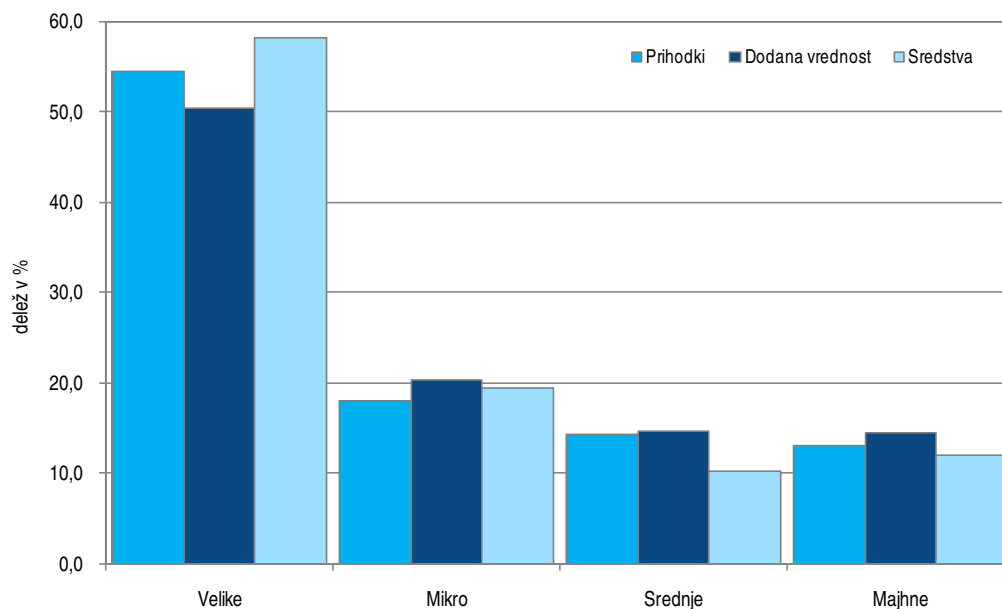
vseh zaposlenih delavcev. Te družbe so ustvarile 13,1 % vseh prihodkov in 14,6 % celotne dodane vrednosti ter ob koncu leta razpolagale z 12,1 % celotne vrednosti sredstev družb.

Slika 6: Razvrstitev gospodarskih družb glede na velikost v letu 2008 (deleži v %)

Vir: AJPES - Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Slika 7: Prispevki gospodarskih družb glede na velikost k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2008.

Razporeditev mikro, majhnih, srednjih in velikih družb po dejavnostih:

- Od 48.070 mikro družb jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (25,7 %). Te družbe so ustvarile največji del prihodkov vseh mikro družb (35,6 %).
- Tudi največ majhnih družb je bilo v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (30,9 %). Te so ustvarile največji del prihodkov vseh majhnih družb (36,2 %).
- Največ srednjih družb je bilo v predelovalnih dejavnostih (37,0 %) ter v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (26,6 %). Prve so ustvarile 32,5 %, druge pa 34,0 % vseh prihodkov srednjih družb.
- Od 774 velikih družb jih je bilo največ v predelovalnih dejavnostih (30,5 %), kjer je bilo ustvarjeno tudi največ prihodkov velikih družb (35,1 %). Tem so sledile velike družbe v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (19,3 %), ki so ustvarile 34,7 % vseh prihodkov velikih družb.

Več podatkov o velikostni strukturi družb po dejavnostih gl. v Tabeli 10 v Statistični prilogi.

Od leta 2007 do leta 2008 so se **skupni prihodki** družb povečali za 10,5 %. Najbolj so se povečali v mikro družbah (za 23,6 %), manj v majhnih (za 9,8 %) in velikih (za 7,8 %) ter najmanj v srednjih (za 7,2 %). Vse štiri skupine družb so ustvarile največ **prihodkov** s prodajo **na domačem trgu** (mikro družbe 76,1 %, majhne 74,5 %, srednje 68,6 % in velike 59,7 %). Na drugem mestu po deležu v prihodkih so **čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU**. Ti so imeli največji delež v prihodkih velikih družb (34,2 %), manj v srednjih (26,9 %), majhnih (19,9 %) in mikro družbah (15,4 %).

Rast **skupnih odhodkov** vseh družb skupaj je bila večja od rasti skupnih prihodkov. To velja tudi za vse posamezne obravnavane skupine družb. Največji del odhodkov so pomenili **stroški blaga, materiala in storitev**, ki so imeli 76,4-odstotni delež v skupnih odhodkih družb (v mikro družbah 72,7-odstotni, v majhnih 74,7-odstotni, v srednjih 77,3-odstotni in v velikih 77,9-odstotni delež). Sledili so **stroški dela** s 13,1-odstotnim deležem v skupnih odhodkih družb (v mikro družbah 16,4-odstotni, v majhnih 15,6-odstotni, v srednjih 14,4-odstotni in v velikih družbah 11,1-odstotni delež). Med stroške dela so vključeni stroški plač, ki so imeli 9,5-odstotni delež v odhodkih družb (v mikro družbah 11,9-odstotni, v majhnih 11,5-odstotni, v srednjih 10,4-odstotni in v velikih 8,0-odstotni delež). V letu 2008 so prejeli največjo povprečno mesečno plačo zaposleni v velikih družbah (1.404 evrov), manj v majhnih (1.310 evrov) in v srednjih (1.298 evrov) ter najmanj v mikro družbah (1.093 evrov).

Čisti dobiček družb je bil v letu 2008 za 17,2 % manjši kot v prejšnjem letu. Najbolj se je zmanjšal pri majhnih družbah (za 23,9 %), nekoliko manj pri velikih (za 23,1 %), še manj pri mikro (za 5,4 %) in najmanj pri srednjih družbah (za 1,8 %). V letu 2008 ga je izkazalo 84,7 % majhnih, 82,0 % srednjih, 81,5 % velikih in 64,6 % mikro družb. Dobro polovico (50,6 %) celotne vrednosti čistega dobička družb so izkazale velike družbe. Od 631 velikih družb s čistim dobičkom jih je 329 (52,1 %) izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 96,8 % celotnega čistega dobička velikih družb oziroma 49,0 % celotnega čistega dobička družb (Tabela 12).

Čista izguba družb se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 175,1 %. Med posameznimi skupinami družb se je najbolj povečala pri velikih (za 358,0 %), manj pri mikro (za 115,8 %), še manj pri majhnih (za 66,1 %) in srednjih družbah (za 65,4 %). V letu 2008 je čisto izgubo izkazalo 30,7 % mikro, 19,5 % velikih, 17,8 % srednjih in 15,0 % majhnih družb. Dobro polovico celotne vrednosti čiste izgube družb so izkazale velike družbe (51,0 %). Od 151 velikih družb s čisto izgubo jih je 92 (60,9 %) izkazalo **čisto izgubo, večjo od**

500 tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 98,9 % vrednosti čiste izgube velikih družb oziroma dobro polovico celotne čiste izgube družb.

Tabela 12: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na velikost v letu 2008

Družbe glede na velikost	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Mikro	31.057	839.589	14.775	527.809	311.780
Majhne	2.025	415.479	359	162.265	253.214
Srednje	626	403.288	136	144.412	258.876
Velike	631	1.701.713	151	869.050	832.663
Skupaj	34.339	3.360.069	15.421	1.703.536	1.656.533

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Vse štiri skupine družb so poslovanje v letu 2008 zaključile z manjšim **neto čistim dobičkom** (pozitivno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) kot v prejšnjem letu. Neto čisti dobiček se je najbolj zmanjšal v velikih družbah (za 58,9 %), nekoliko manj v mikro (za 51,5 %) in majhnih (za 43,5 %) ter najmanj v srednjih (za 20,0 %). V letu 2008 so 50,3 % celotnega neto čistega dobička družb izkazale velike družbe, 18,8 % mikro, 15,6 % srednje in 15,3 % majhne.

Vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev je bila ob koncu leta 2008 pri vseh štirih skupinah družb večja kot ob koncu leta 2007 (v mikro družbah za 17,5 %, v majhnih za 13,1 %, v velikih za 8,2 % in v srednjih za 7,6 %).

Od začetka do konca leta 2008 se je v **strukturi sredstev** mikro, majhnih, srednjih in velikih družb nekoliko povečal delež **dolgoročnih sredstev** (v mikro in srednjih družbah predvsem zaradi povečanega deleža opredmetenih osnovnih sredstev, v majhnih in velikih družbah pa predvsem zaradi povečanega deleža dolgoročnih finančnih naložb) ter se nekoliko zmanjšal delež **kratkoročnih sredstev** (pri mikro družbah predvsem zaradi zmanjšane deleža kratkoročnih finančnih naložb, pri majhnih, srednjih in velikih pa predvsem zaradi zmanjšane deleža kratkoročnih poslovnih terjatev). Ob koncu leta 2008 so imele velike, srednje in majhne družbe več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (velike 68,9 %, srednje 54,1 % in majhne 53,3 %), mikro družbe pa v kratkoročnih sredstvih (51,6 %).

V tem času se je v **strukturi obveznosti do virov sredstev** mikro, srednjih in velikih družb nekoliko zmanjšal delež **kapitala** (v mikro družbah za 4,0, v srednjih za 1,2 in v velikih za 2,3 strukturne točke) ter povečal delež **dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti skupaj** (v mikro družbah za 3,6, v srednjih za 1,1 in v velikih za 2,2 strukturne točke). To pomeni, da se je pri navedenih skupinah družb znižala **stopnja lastniškosti financiranja** (delež premoženja družb, financiran s kapitalom) in povišala **stopnja dolžniškosti financiranja** (delež premoženja družb, financiran z dolgoročnimi in kratkoročnimi obveznostmi). Nasprotno je bilo pri majhnih družbah (delež kapitala se je povišal za 0,5 strukturne točke, skupni delež dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti pa se je znižal za 0,4 strukturne točke). Ob koncu leta 2008 je bila stopnja lastniškosti financiranja najvišja v velikih družbah (39,0 %), stopnja dolžniškosti financiranja pa v mikro družbah (70,7 %).

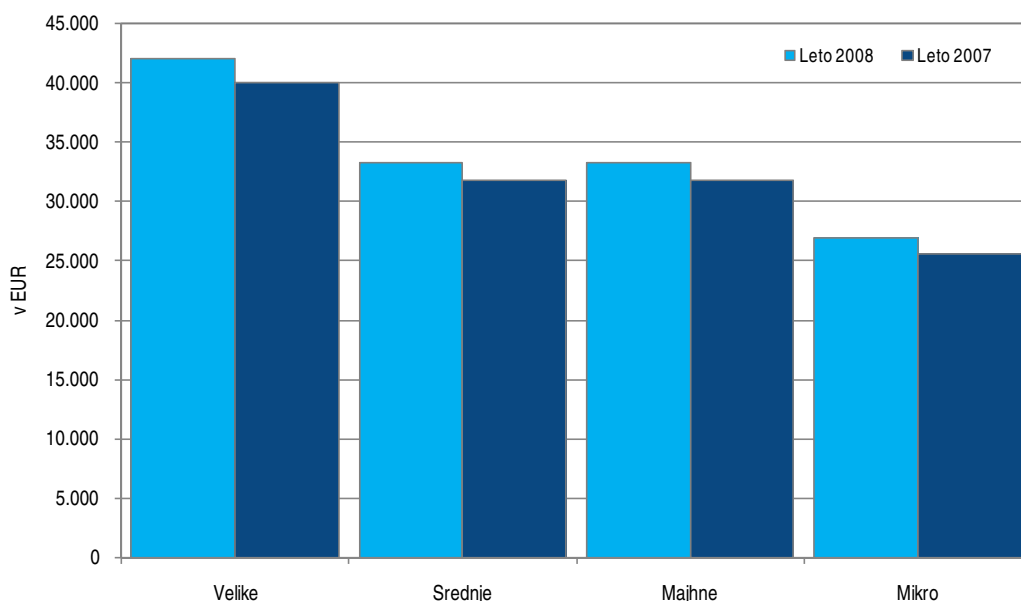
7.2.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008

Od leta 2007 do leta 2008 se je skupno **število zaposlenih** v družbah povečalo za 19.246 delavcev, najbolj v mikro družbah (za 18.374), mnogo manj pa v majhnih (za 3.563) in srednjih (za 1.416). Število zaposlenih v velikih družbah se je zmanjšalo, in sicer za 4.107 delavcev. V strukturi skupnega števila zaposlenih sta se nekoliko povečala deleža zaposlenih v mikro in majhnih družbah (v prvih s 23,9 % na 26,6 % in v drugih s 15,4 % na 15,5 %) ter nekoliko zmanjšala deleža zaposlenih v srednjih in v velikih družbah (v srednjih s 16,0 % na 15,6 % in v velikih s 44,8 % na 42,3 %).

Kazalniki velikosti, merjeni s številom zaposlenih na družbo, s skupnimi prihodki na družbo in s sredstvi na družbo, so se od leta 2007 do leta 2008 pri vseh skupinah družb povišali. Kazalnika skupni prihodki na družbo in sredstva na družbo sta se povišali pri vseh štirih skupinah družb. Kazalnik število zaposlenih na družbo pa se je povišal pri mikro, majhnih in srednjih družbah ter se znižal pri velikih družbah. V obeh letih so bili vsi trije kazalniki najvišji pri velikih družbah. V letu 2008 je posamezna velika družba v povprečju zaposlovala 279,04 delavca, ustvarila 60.240 tisoč evrov skupnih prihodkov in ob koncu leta razpolagala z 78.439 tisoč evrov sredstev.

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega (Slika 8), so bili pri vseh štirih skupinah družb v letu 2008 višji kot v letu 2007. Tudi vsi trije naštetih kazalniki so bili v obeh letih najvišji pri velikih družbah. V letu 2008 so velike družbe dosegle 215.879 evrov skupnih prihodkov, 208.070 evrov poslovnih prihodkov in 42.002 evrov dodane vrednosti na zaposlenega.

Slika 8: Dodana vrednost na zaposlenega v gospodarskih družbah glede na velikost v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, se je od leta 2007 do leta 2008 nekoliko povečal pri mikro in majhnih družbah ter se je nekoliko zmanjšal pri srednjih in velikih družbah. Kljub takim spremembam je bil v obeh letih največji v velikih družbah (v letu 2008 36,4 %).

Kazalniki gospodarnosti so se pri vseh štirih skupinah družb poslabšali. Koeficient celotne gospodarnosti je bil kljub zmanjšanju v letu 2008 pri vseh štirih skupinah večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov). Največji je bil pri majhnih družbah (1,031). Tudi koeficient gospodarnosti poslovanja je v letu 2008 pri vseh štirih skupinah družb ostal večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). Največji je bil pri velikih družbah (1,045). Delež stroškov dela v dodani vrednosti, ki se je nekoliko povečal pri vseh štirih skupinah družb, je bil tudi v letu 2008 najmanjši pri velikih družbah (55,6 %).

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta izračunana samo za leto 2008. Največji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev so izkazale srednje družbe (0,025), največji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (0,075) pa majhne in srednje družbe.

Vse družbe skupaj so v letu 2008 izkazale slabša **kazalnika stanja financiranja** kot v letu 2007. Stopnja lastniškosti financiranja in stopnja dolgoročnosti financiranja sta se znižali pri mikro, srednjih in velikih družbah ter se povišali pri majhnih. V obeh letih so najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja (v letu 2008 0,390) in najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (v letu 2008 0,681) izkazale velike družbe.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so v letu 2008 vse štiri skupine družb izkazale nekoliko manjšo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev, nekoliko manjšo dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog ter nekoliko večje razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi kot v letu 2007. V letu 2008 so imele največji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev mikro družbe (1,027). Samo pri njih je bil večji od 1, kar pomeni, da je samo ta skupina družb s kapitalom v celoti pokrila vsa osnovna sredstva. Največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog so izkazale majhne družbe (0,939). Omenjeni koeficient je bil manjši od 1 pri vseh štirih skupinah družb. To pomeni, da nobena skupina družb ni z dolgoročnimi obveznostmi v celoti pokrila vseh dolgoročnih sredstev in zalog. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je pri vseh štirih skupinah družb nekoliko povečal. V letu 2008 je bil pri majhnih in velikih družbah večji od 1, to pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve večje od njihovih kratkoročnih obveznosti. Največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja so v letu 2008 izkazale majhne družbe (1,026).

Po obravnavanih kazalnikih lahko sklepamo, da so v letu 2008 najuspešnejše poslovale velike družbe. Opazne niso bile samo po kazalnikih velikosti, ampak tudi po največji produktivnosti, izvozni naravnosti, koeficientu gospodarnosti poslovanja in deležu stroškov dela v dodani vrednosti ter najvišji stopnji lastniškosti financiranja in stopnji dolgoročnosti financiranja.

Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja mikro, majhnih, srednjih in velikih družb v letu 2008 gl. v Tabeli 11 v Statistični prilogi.

8 IZVOZNIKI V LETU 2008

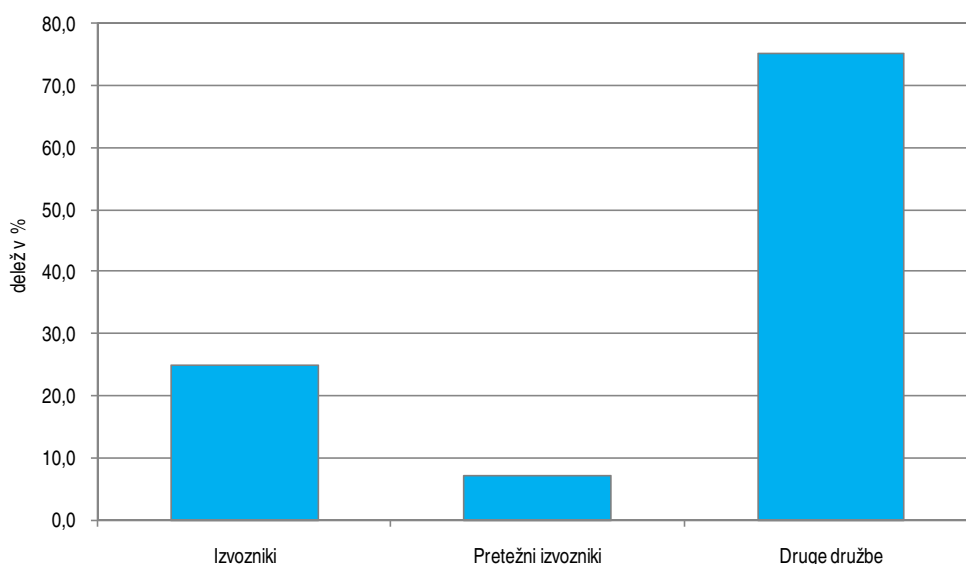
Med **izvoznike** smo uvrstili tiste družbe, ki so v izkazu poslovnega izida izkazale čiste prihodke od prodaje na trgu EU (znesek na AOP 115 je bil enak ali večji od enega evra) in/ali čiste prihodke od prodaje na trgu izven EU (znesek na AOP 118 je bil enak ali večji od enega evra).

Med **pretežne izvoznike** smo uvrstili tiste družbe, ki so več kot 50,0 % vrednosti čistih prihodkov od prodaje ustvarile s prodajo na trgu EU in na trgu izven EU (v izkazu poslovnega izida je bil skupni znesek na AOP 115 in AOP 118 večji od 50,0 % zneska na AOP 110).

8.1 Poslovanje izvoznikov v letu 2008

V letu 2008 je bilo med 51.997 družbami kar tri četrtine (38.900 oziroma 74,8 %) takšnih, ki so čiste prihodke od prodaje ustvarile samo na domačem trgu (v nadaljevanju druge družbe), in četrtina (13.097 oziroma 25,2 %) izvoznikov (Slika 9). Med izvozniki je bila dobra četrtina (3.786 oziroma 28,9 %) pretežnih izvoznikov.

Slika 9: Delež izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb v skupnem številu gospodarskih družb v letu 2008 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Čeprav je bila med družbami samo četrtina **izvoznikov**, so ti zaposlovali največ delavcev (70,8 %) in največ prispevali k skupnim prihodkom (79,3 %), k celotni dodani vrednosti (75,5 %) in k celotni vrednosti sredstev družb (61,3 %). Med izvozniki je bila dobra četrtina **pretežnih izvoznikov**. Ti so zaposlovali 41,2 % vseh pri izvoznikih zaposlenih delavcev, ustvarili 35,7 % skupnih prihodkov, 39,2 % celotne dodane vrednosti in 32,3 % celotne vrednosti sredstev vseh izvoznikov (Slika 10).

Razporeditev izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb po dejavnostih:

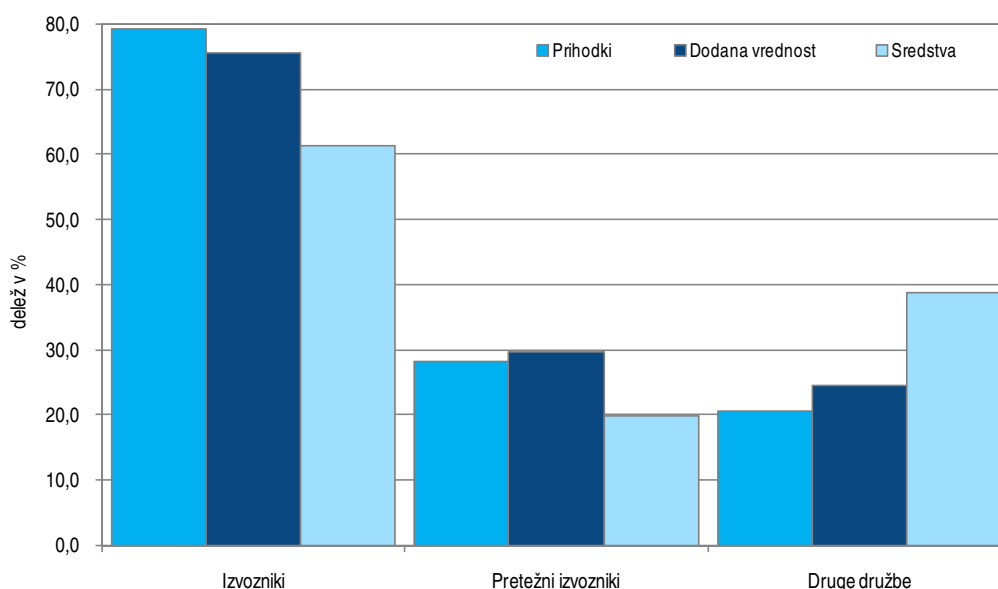
- Od 13.097 izvoznikov jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (34,5 %). Ti so ustvarili največji del skupnih prihodkov izvoznikov (38,6 %). Sledile so predelovalne dejavnosti, kjer je bilo 23,2 % izvoznikov. Slednje so zaposlovale skoraj polovico delavcev (49,7 %), ustvarile največ

čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU (62,9 %) ter ob koncu leta razpolagale z največjim deležem sredstev (34,7 %) izvoznikov.

- Od 3.786 pretežnih izvoznikov jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (29,6 %) ter v predelovalnih dejavnostih (27,7 %). V slednjih je bilo zaposlenih kar 81,3 % delavcev in ustvarjeno 71,4 % prihodkov vseh pretežnih izvoznikov.
- Od 38.900 drugih družb jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (23,0 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (21,1 %) ter v gradbeništvu (15,9 %). Druge družbe so v gradbeništvu zaposlovale največ delavcev (24,4 %) in ustvarile največ prihodkov (22,9 %).

Več podatkov o razporeditvi obravnavanih skupin družb po dejavnostih gl. v Tabeli 14 v Statistični prilogi.

Slika 10: Prispevki izvoznikov, pretežnih izvoznikov in drugih družb k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

8.1.1 Poslovni izid

V letu 2008 so bili v primerjavi s prejšnjim letom **prihodki** izvoznikov večji za 9,6 % (pretežnih izvoznikov za 8,1 %) in drugih družb za 14,4 %. To je mogoče pojasniti s povečanjem čistih prihodkov od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih družb. Med čistimi prihodki od prodaje izvoznikov (in pretežnih izvoznikov) so se najbolj povečali **čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU** (za 10,9 %, pri pretežnih izvoznikih za 10,8 %), nato pa **čisti prihodki od prodaje na trgu EU** (ti so bili večji za 9,6 %, pri pretežnih izvoznikih za 10,1 %). Čisti prihodki od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU so se skupaj povečali za 10,0 % (pri pretežnih izvoznikih za 10,3 %). **Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu** so se najbolj povečali pri drugih družbah (za 16,6 %) in manj pri izvoznikih (za 9,1 %, pri pretežnih izvoznikih so se zmanjšali za 4,3 %). Te spremembe so v strukturi prihodkov izvoznikov nekoliko povečale delež čistih prihodkov od prodaje na trgu izven EU (z 11,6 % na 11,7 %, pri pretežnih izvoznikih z 22,6 % na 23,2 %), delež čistih prihodkov od prodaje na trgu EU je ostal enak (23,4 %, pri pretežnih izvoznikih se je povečal s 55,4 % na 56,4 %), delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu pa se je nekoliko zmanjšal (s 60,5 % na 60,3 %, pri pretežnih izvoznikih s 17,7 %

na 15,7 %). V drugih družbah se je delež čistih prihodkov od prodaje na domačem trgu povečal, in sicer za 1,6 odstotne točke (s 85,8 % na 87,4 %).

Odhodki izvoznikov so se povečali za 12,0 % (pretežnih izvoznikov za 10,2 %) in drugih družb za 22,2 %, to je za 2,4 odstotne točke več, kot so se povečali prihodki izvoznikov (za 2,1 odstotne točke več, kot so se povečali prihodki pretežnih izvoznikov), in za 7,8 odstotne točke več, kot so se povečali prihodki drugih družb. Na gibanje odhodkov najbolj vplivajo **stroški blaga, materiala in storitev**. V letu 2008 so imeli 78,9-odstotni delež v odhodkih izvoznikov (77,6-odstotni delež v odhodkih pretežnih izvoznikov) in 67,2-odstotni delež v odhodkih drugih družb. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali pri drugih družbah (za 17,0 %) in manj pri izvoznikih (za 10,7 %, pri pretežnih izvoznikih za 9,5 %). Na drugem mestu po deležu v odhodkih družb so **stroški dela**. Ti so imeli v letu 2008 12,3-odstotni delež v odhodkih izvoznikov (14,0-odstotni delež v odhodkih pretežnih izvoznikov) in 16,0-odstotni delež v odhodkih drugih družb. V stroških dela imajo največji delež plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je glede na prejšnje leto povečala pri izvoznikih (za 7,9 %, pri pretežnih izvoznikih za 8,2 %) nekoliko bolj kot pri drugih družbah (za 7,1 %). V letu 2008 so zaposleni pri izvoznikih prejeli povprečno mesečno plačo 1.362 evrov (pri pretežnih izvoznikih 1.336 evrov), zaposleni pri drugih družbah pa 1.117 evrov.

V letu 2008 je bil **čisti dobiček** izvoznikov za 16,9 % (pretežnih izvoznikov za 18,3 %) in drugih družb za 17,8 % manjši kot v prejšnjem letu (gl. Tabela 13). Izkazalo ga je 81,3 % izvoznikov (75,7 % pretežnih izvoznikov) in 60,9 % drugih družb. Več kot polovico vrednosti celotnega čistega dobička družb so izkazali izvozniki (69,1 %, od tega 24,1 % pretežni izvozniki). Od 10.652 izvoznikov s čistim dobičkom jih je 610 (5,7 %) izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je imel 78,2-odstotni delež v celotnem čistem dobičku izvoznikov oziroma 54,1-odstotni delež v celotnem čistem dobičku družb.

Tabela 13: Čisti dobiček in čista izguba izvoznikov in drugih gospodarskih družb v letu 2008

Družbe		Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+)
		Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Neto čista izg. (-)
1	IZVOZNIKI	10.652	2.322.857	2.425	816.778	1.506.079
1.1	Pretežni izvozniki	2.865	808.159	905	235.071	573.088
2	DRUGE DRUŽBE	23.687	1.037.212	12.996	886.758	150.454
	SKUPAJ (1 + 2)	34.339	3.360.069	15.421	1.703.536	1.656.533

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Čista izguba družb je bila v primerjavi s prejšnjim letom več kot še enkrat večja. Pri izvoznikih se je povečala za 136,9 % (pri pretežnih izvoznikih za 108,3 %) in pri drugih družbah za 222,9 %. V letu 2008 je čisto izgubo izkazalo 18,5 % izvoznikov (23,9 % pretežnih izvoznikov) in 33,4 % drugih družb. Dobro polovico vrednosti celotne čiste izgube družb so izkazale druge družbe (52,1 %). Izvozniki so izkazali 47,9 % čiste izgube družb (od tega 13,8 % pretežni izvozniki). Od 2.425 izvoznikov s čisto izgubo jih je 204 (8,4 %) izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 85,9 % celotne čiste izgube izvoznikov oziroma 41,2 % celotne čiste izgube družb.

V letu 2008 je bila razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo pozitivna, vendar pri vseh treh obravnavanih skupinah družb mnogo manjša kot v preteklem letu. **Neto čisti dobiček** izvoznikov je bil manjši za 38,6 % (pretežnih izvoznikov za 34,6 %), drugih družb celo za 84,8 %. V letu 2008 so dobrih devet desetih celotnega

neto čistega dobička družb izkazali izvozniki (90,9 %, od tega 34,6 % pretežni izvozniki) in samo slabo desetino druge družbe (9,1 %).

8.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev

Od konca leta 2007 do konca leta 2008 se je **vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev** povečala pri izvoznikih (za 9,1 %, pri pretežnih izvoznikih za 8,5 %) manj kot pri drugih družbah (za 12,5 %). To je zmanjšalo delež izvoznikov v celotni vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb (za 0,7 strukturne točke, pretežnih izvoznikov za 0,4 strukturne točke) in povečalo delež drugih družb (za 0,7 strukturne točke). Kljub temu so izvozniki tudi ob koncu leta 2008 razpolagali z več kot polovico celotne vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb (61,3 %, pretežni izvozniki 19,8 %) in samo z dobro tretjino druge družbe (38,7 %).

V **strukturi sredstev** izvoznikov (pretežnih izvoznikov) in drugih družb se je nekoliko povečal **delež dolgoročnih sredstev** (predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb, pri pretežnih izvoznikih in drugih družbah predvsem delež opredmetenih osnovnih sredstev) in nekoliko zmanjšal **delež kratkoročnih sredstev** (predvsem delež kratkoročnih poslovnih terjatev, pri drugih družbah predvsem delež kratkoročnih finančnih naložb). Ob koncu leta 2008 so imele vse tri skupine družb dobro polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (izvozniki 58,1 %, pretežni izvozniki 53,6 %, druge družbe 66,5 %) in manj kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (izvozniki 41,2 %, pretežni izvozniki 45,8 %, druge družbe 32,9 %).

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** vseh treh skupin družb se je zmanjšal **delež kapitala** (pri izvoznikih za 1,2 in tudi pri pretežnih izvoznikih za 2,0, pri drugih družbah za 3,8 strukturne točke) ter povečal **delež dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti** (pri izvoznikih za 1,4, pri pretežnih izvoznikih za 2,3, pri drugih družbah za 3,5 strukturne točke). Zato se je pri vseh treh skupinah družb znižala **stopnja lastniškosti financiranja** (ki nam pove, kolikšen delež premoženja družbe financirajo s kapitalom) in povišala **stopnja dolžniškosti financiranja** (ki nam pove, kolikšen delež premoženja družbe financirajo s dolgoročnimi in kratkoročnimi obveznostmi). Ob koncu leta 2008 so imeli najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja izvozniki (40,8 %, pretežni izvozniki 39,6 %), najvišjo stopnjo dolžniškosti financiranja pa so imele druge družbe (72,0 %).

8.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008

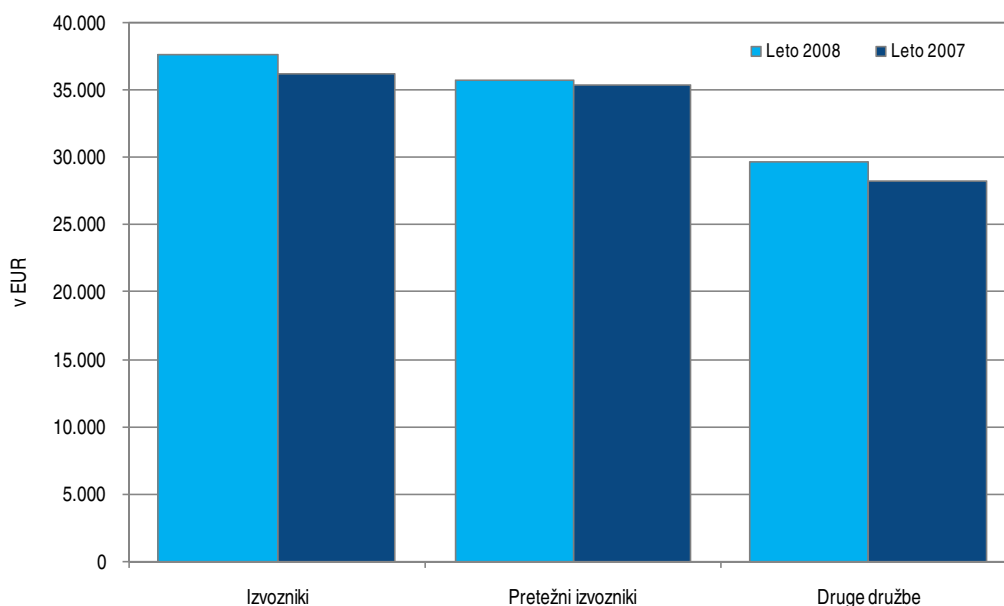
V letu 2008 so vse tri skupine družb zaposlovale več delavcev kot v prejšnjem letu. Število zaposlenih se je manj povečalo pri izvoznikih (za 7.083, od tega za 2.419 pri pretežnih izvoznikih) kot pri drugih družbah (za 12.163). Zaradi teh sprememb se je v strukturi skupnega števila zaposlenih nekoliko zmanjšal delež zaposlenih pri izvoznikih (z 72,2 % na 70,8 %, pri pretežnih izvoznikih z 29,9 % na 29,2 %) in nekoliko povečal delež zaposlenih pri drugih družbah (s 27,8 % na 29,2 %).

Kazalniki velikosti , merjeni s številom zaposlenih na družbo, s skupnimi prihodki na družbo in s sredstvi na družbo, so bili v letu 2008 pri vseh treh skupinah družb višji kot v prejšnjem letu. Vsi naštetih kazalniki so bili v obeh letih mnogo višji pri izvoznikih (v letu 2008 število zaposlenih na družbo 27,63, pri pretežnih izvoznikih 39,40; skupni prihodki na družbo 5.181 tisoč evrov, pri pretežnih izvoznikih 6.288 tisoč evrov; sredstva na družbo 4.879 tisoč evrov, pri pretežnih izvoznikih 5.458 tisoč evrov) kot pri drugih družbah (v letu 2008 število zaposlenih na družbo 3,83, skupni prihodki na družbo 455 tisoč evrov, sredstva na družbo 1.039 tisoč evrov).

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega (gl. Slika 11), so bili v letu 2008 pri vseh treh skupinah družb višji kot v prejšnjem letu. Tudi ti kazalniki so bili v obeh letih najvišji pri izvoznikih. V letu 2008 so vsi izvozniki skupaj dosegli 187.555 evrov skupnih prihodkov na zaposlenega (pretežni izvozniki 159.598 evrov, druge družbe 118.806 evrov), 182.972 evrov poslovnih prihodkov na zaposlenega (pretežni izvozniki 159.089 evrov, druge družbe 109.873 evrov) in 37.590 evrov dodane vrednosti na zaposlenega (pretežni izvozniki 35.767 evrov, druge družbe 29.665 evrov).

Slika 11: Dodana vrednost na zaposlenega pri izvoznikih, pretežnih izvoznikih in drugih družbah v letu 2008 glede na leto 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Kazalnik izvozne naravnosti kaže, da se je delež čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in na trgu izven EU v čistih prihodkih od prodaje od leta 2007 do leta 2008 pri vseh izvoznikih skupaj povečal za 0,2 strukturne točke (s 36,6 % na 36,8 %), pri pretežnih izvoznikih pa za 2,0 strukturne točke (z 81,5 % na 83,5 %).

Kazalniki gospodarnosti izvoznikov in drugih družb so bili v letu 2008 slabši kot v prejšnjem letu. Koeficient celotne gospodarnosti se je pri obeh vrstah družb zmanjšal, vendar je ostal večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov). Največji je bil pri izvoznikih (v letu 2008 1,030). Pri obeh vrstah družb se je nekoliko zmanjšal tudi koeficient gospodarnosti poslovanja. Kljub zmanjšanju je ostal večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov) in je bil največji pri drugih družbah (v letu 2008 1,048, pri vseh izvoznikih skupaj 1,042, pri pretežnih izvoznikih 1,043). Delež stroškov dela v dodani vrednosti se je pri obeh vrstah družb zmanjšal. V letu 2008 so izvozniki izkazali za 3,2 strukturne točke manj stroškov dela v dodani vrednosti kot druge družbe.

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (čista dobičkonosnost kapitala), sta izračunana samo za leto 2008. V tem letu so izvozniki izkazali večji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (0,025, pretežni izvozniki 0,029) in večji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (0,059, pretežni izvozniki 0,071) kot druge družbe (prvi je bil 0,004, drugi 0,014).

Kazalniki stanja financiranja kažejo ob koncu leta 2008 pri izvoznikih in drugih družbah nižjo stopnjo lastniškosti financiranja, višjo stopnjo dolžniškosti financiranja in nižjo stopnjo dolgoročnosti financiranja kot ob koncu prejšnjega leta. Kljub temu so izvozniki izkazovali tudi ob koncu leta 2008 najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,408, pretežni izvozniki 0,396), druge družbe pa so izkazovale najvišjo stopnjo dolžniškosti financiranja (0,720) in najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,670).

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja izvoznikov in drugih družb kažejo ob koncu 2008 manjši koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, manjši koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter večji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja kot ob koncu prejšnjega leta. Ob koncu leta 2008 so izvozniki izkazali večji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev (1,107) kot druge družbe (0,697). Obravnavani koeficient je bil pri drugih družbah in pri pretežnih izvoznikih manjši od 1, kar pomeni, da te družbe s kapitalom niso v celoti pokrile vseh osnovnih sredstev. Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog je bil največji pri drugih družbah (0,907), vendar je bil tako pri njih kot pri vseh izvoznikih skupaj in pri pretežnih izvoznikih manjši od 1, ker dolgoročna sredstva in zaloge niso bili v celoti pokriti z dolgoročnimi obveznostmi do virov sredstev. Največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja so izkazali pretežni izvozniki (1,147, vsi izvozniki skupaj 1,000). Samo druge družbe so izkazale koeficient, manjši od 1, to pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve manjše od njihovih kratkoročnih obveznosti.

V letu 2008 so bili vsi obravnavani kazalniki (razen koeficienta gospodarnosti poslovanja, stopnje dolgoročnosti financiranja ter koeficienta dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog) pri izvoznikih boljši kot pri drugih družbah. Več podatkov o kazalnikih gl. v Tabeli 15 v Statistični prilogi.

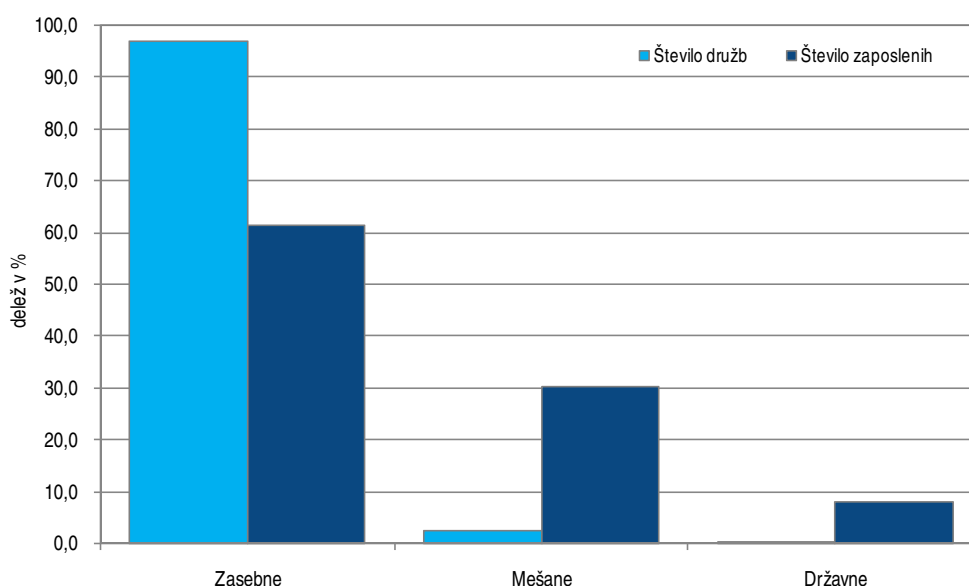
9 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA OBLIKO LASTNINE V LETU 2008

Oblika lastnine določa lastništvo trajnega kapitala in upravljaljskih pravic poslovnih subjektov. Po obliki lastnine ločimo družbe z zasebno, zadružno, državno in mešano lastnino.

9.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2008

V letu 2008 je bilo od 51.997 družb 50.342 (96,8 %) družb z zasebno, 1.359 (2,6 %) z mešano, 227 (0,4 %) z državno, 21 z zadružno lastnino, 9 družb je bilo v družbeni lasti, za 39 (0,1 %) družb pa ni podatka o obliki lastnine (gl. Sliko 12).

Slika 12: Razvrstitev gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2008 (deleži v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Opomba: Deleža družb z zadružno lastnino sta 0 %.

Družbe z zasebno lastnino so zaposlovale več kot polovico vseh delavcev (61,5 %), ustvarile več kot polovico skupnih prihodkov (59,7 %) in celotne dodane vrednosti (56,8 %) ter razpolagale z dobro polovico celotne vrednosti sredstev družb (Slika 13). Sledili so prispevki **družb z mešano lastnino**, ki so zaposlovale 30,2 % vseh delavcev. Te so ustvarile 33,1 % skupnih prihodkov, 33,6 % celotne dodane vrednosti in razpolagale z 32,6 % celotne vrednosti sredstev družb. Na tretjem mestu so bili prispevki **družb z državno lastnino**. Pri njih je bilo zaposlenih 8,1 % vseh delavcev, ki so ustvarili 7,0 % skupnih prihodkov, 9,5 % celotne dodane vrednosti in razpolagali s 14,7 % celotne vrednosti sredstev družb. **Družb z zadružno lastnino** je bilo malo, zato so bili njihovi prispevki k skupnemu poslovanju neznatni.

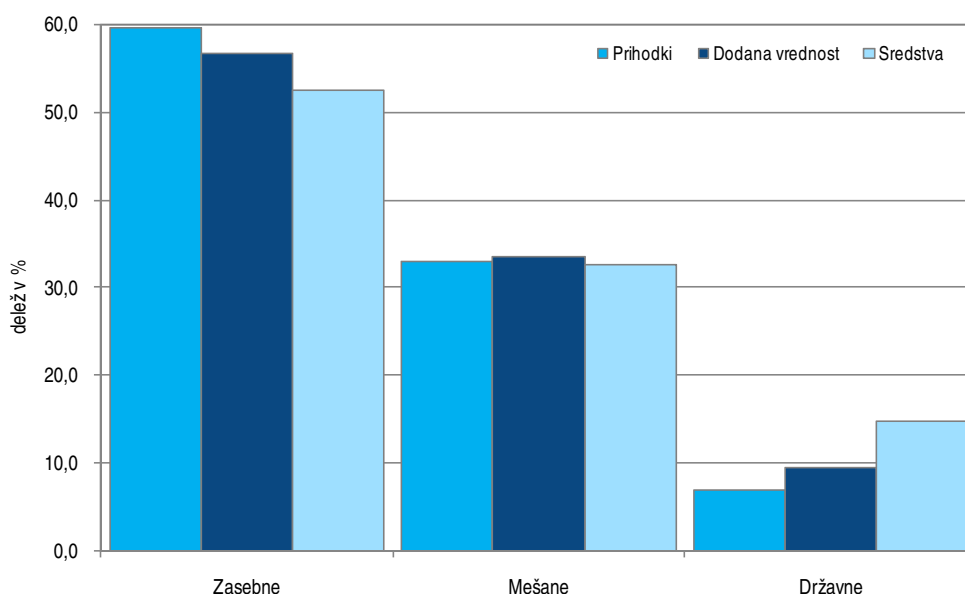
Razporeditev družb glede na obliko lastnine po dejavnostih:

- Od 50.342 družb z zasebno lastnino jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (26,4 %), sledile so strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (19,7 %), gradbeništvo (13,1 %) ter predelovalne dejavnosti (12,4 %). Slednje so zaposlovale največ delavcev (35,1 %). Največ prihodkov družb z zasebno lastnino je bilo ustvarjenih v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (41,5 %).

- Od 1.359 družb z mešano lastnino jih je bilo največ v predelovalnih dejavnostih (27,1 %), sledile so strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (15,5 %), trgovina, vzdrževanja in popravilo motornih vozil (10,1 %) ter gradbeništvo (8,8 %). Največ zaposlenih (51,0 %) in največ prihodkov (39,0 %) družb z mešano lastnino je bilo v predelovalnih dejavnostih.
- Od 227 družb z državno lastnino jih je bilo največ v oskrbi z vodo, ravnanjem z odplakami in odpadki, saniranjem okolja (27,8 %). Največ zaposlenih so imele družbe z državno lastnino v prometu in skladiščenju (43,0 %), največ prihodkov pa so ustvarile v predelovalnih dejavnostih (21,5 %).
- Od 21 družb z zadružno lastnino jih je bilo največ v kmetijstvu in lov, gozdarstvu in ribištvo (23,8 %). Sledilo je število družb z zadružno lastnino v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil ter v poslovanju z nepremičninami (v vsaki z 19,0-odstotnim deležem). Družbe z zadružno lastnino so zaposlovale največ delavcev v poslovanju z nepremičninami (55,9 %), največ prihodkov pa so ustvarile v gradbeništvo (48,8 %).
- Od 9 družb z družbeno lastnino so bile štiri v predelovalnih dejavnostih, dve v gradbeništvo, ena v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil, ena v finančnih in zavarovalniških dejavnostih ter ena v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih.

Več podatkov o razvrstitvi obravnavanih skupin družb po dejavnostih gl. v Tabeli 18 v Statistični prilogi.

Slika 13: Prispevki gospodarskih družb glede na obliko lastnine k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2008.

Opomba: Deleži družb z zadružno lastnino so 0 %.

9.1.1 Poslovni izid

Od leta 2007 do leta 2008 so se **prihodki** družb z zasebno, zadružno, mešano in državno lastnino povečali, najbolj z zasebno (za 15,6 %), manj z državno (za 9,1 %) ter še manj z zadružno (za 3,0 %) in mešano lastnino (za 2,7 %). Gibanje prihodkov je mogoče pojasniti z gibanjem čistih prihodkov od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih vseh obravnavanih skupin družb. Med njimi ločimo čiste prihodke od prodaje na domačem trgu, na trgu EU in na trgu izven EU. **Čiste prihodke od prodaje na domačem trgu** so najbolj

povečale družbe z zasebno lastnino (za 15,5 %), sledijo družbe z državno (za 9,5 %), zadružno (za 7,2 %) in mešano lastnino (za 3,5 %). Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu so imeli v letu 2008 67,9-odstotni delež v prihodkih družb z zasebno lastnino, 63,1-odstotni delež v prihodkih družb z državno lastnino, 62,9-odstotni delež v prihodkih družb z mešano lastnino in 93,3-odstotni delež v prihodkih družb z zadružno lastnino. Povečali so se tudi skupni **čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU**. Tudi ti so se najbolj povečali pri družbah z zasebno lastnino (za 15,6 %), manj pa pri družbah z državno (za 8,1 %) in mešano lastnino (za 1,8 %). Samo pri družbah z zadružno lastnino so se zmanjšali (za 3,6 %). Čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU so imeli v letu 2008 skupaj 32,8-odstotni delež v prihodkih družb z mešano, 30,8-odstotni delež v prihodkih družb z državno, 27,9-odstotni delež v prihodkih družb z zasebno in 2,8-odstotni delež v prihodkih družb z zadružno lastnino.

Odhodki družb z zasebno, mešano in državno lastnino so se povečali (pri prvih za 19,1 %, drugih za 6,4 %, tretjih za 11,1 %) nekoliko bolj kot prihodki. Zmanjšali so se samo odhodki družb z zadružno lastnino (za 5,3 %). **Stroški blaga, materiala in storitev**, ki imajo največji delež v odhodkih družb, so se povečali pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino (pri prvih za 16,7 %, pri drugih za 3,8 %, pri tretjih za 11,7 %), zmanjšali pa so se pri družbah z zadružno lastnino (za 1,0 %). V letu 2008 so imeli ti stroški 77,6-odstotni delež v odhodkih družb z zasebno, 75,1-odstotni delež v odhodkih družb z zadružno, 75,8-odstotni delež v odhodkih družb z mešano in 69,3-odstotni delež v odhodkih družb z državno lastnino. Drugi večji delež v odhodkih družb imajo **stroški dela**. Ti so se povečali pri vseh štirih skupinah družb, najbolj pri družbah z zasebno (za 15,7 %) in manj pri družbah z zadružno (za 10,7 %), državno (za 6,9 %) in mešano lastnino (za 1,1 %). V letu 2008 so imeli 12,7-odstotni delež v odhodkih družb z zasebno, 19,6-odstotni delež v odhodkih družb z zadružno, 12,6-odstotni delež v odhodkih družb z mešano in 18,5-odstotni delež v odhodkih družb z državno lastnino. Največji delež med stroški dela imajo plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je glede na prejšnje leto najbolj povečala pri družbah z zadružno lastnino (za 16,3 %), pol manj pa pri družbah z zasebno (za 7,9 %), državno (za 7,6 %) in mešano lastnino (za 7,5 %). Največjo povprečno mesečno plačo so v letu 2008 prejeli zaposleni pri družbah z državno lastnino (1.563 evrov), manjšo pri družbah z zadružno (1.430 evrov) in mešano lastnino (1.355 evrov) ter najmanjšo pri družbah z zasebno lastnino (1.223 evrov).

Opisane spremembe prihodkov in odhodkov so v letu 2008 poslabšale poslovni izid družb z zasebno, mešano in državno lastnino ter izboljšale poslovni izid družb z zadružno lastnino.

V letu 2008 so imele družbe z zasebno, mešano in državno lastnino manjši **čisti dobiček** kot v prejšnjem letu (prve za 9,5 %, druge za 29,1 %, tretje za 19,5 %). Večji čisti dobiček so izkazale samo družbe z zadružno lastnino (za 71,8 %). Čisti dobiček je v letu 2008 doseglo 71,8 % družb z mešano, 68,7 % družb z državno, 66,7 % družb z zadružno in 65,9 % družb z zasebno lastnino. Dobre tri petine vrednosti celotnega čistega dobička družb so izkazale družbe z zasebno lastnino (62,8 %). Od 33.162 družb z zasebno lastnino, ki so izkazale čisti dobiček, jih je 644 (1,9 %) izkazalo čisti **dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 58,9 % celotnega čistega dobička družb z zasebno lastnino oziroma 37,0 % celotnega čistega dobička družb.

Čista izguba družb z zasebno, mešano in državno lastnino se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala. Najmanj se je povečala pri družbah z državno lastnino (za 17,3 %), pri družbah z zasebno lastnino je bila večja za 137,7 %, pri družbah z mešano lastnino pa skoraj za petkrat. Čisto izgubo so zmanjšale samo družbe z zadružno lastnino, in to kar za 91,9 %. V letu 2008 je čisto izgubo izkazalo 29,7 % družb z zasebno, 28,6 % družb z zadružno, 26,7 % družb z mešano in 26,4 % družb z državno lastnino. Kar 70,1 % celotne

čiste izgube družb so izkazale družbe z zasebno lastnino. Od 14.979 družb z zasebno lastnino, ki so izkazale čisto izgubo, jih je 272 (1,8 %) izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 74,4 % celotne čiste izgube družb z zasebno lastnino oziroma 52,1 % celotne čiste izgube družb.

Tabela 14: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na obliko lastnine v letu 2008

Družbe glede na obliko lastnine	Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Zasebne	33.162	2.110.524	14.979	1.193.369	917.155
Zadružne	14	259	6	51	208
Mešane	976	1.014.996	363	460.331	554.665
Državne	156	231.524	60	45.104	186.420
Družbene	7	281	2	77	204
Ni podatka	24	2.485	11	4.604	-2.119
SKUPAJ	34.339	3.360.069	15.421	1.703.536	1.656.533

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

V letu 2008 je bil čisti dobiček družb z zasebno, zadružno, mešano in državno lastnino večji od čiste izgube. Vse našteje družbe so izkazale **neto čisti dobiček**, ki je bil v primerjavi s prejšnjim letom manjši za 59,1 % pri družbah z mešano, za 49,9 % pri družbah z zasebno in za 25,2 % pri družbah z državno lastnino (družbe z zadružno lastnino so v prejšnjem letu izkazale neto čisto izgubo). Tako kot v prejšnjem letu so tudi v letu 2008 dobro polovico vrednosti celotnega neto čistega dobička družb izkazale družbe z zasebno lastnino (55,4 %).

9.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2008

Vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 pri vseh štirih skupinah družb povečala, najbolj pri družbah z zadružno lastnino (za 42,9 %), manj pri družbah z zasebno (za 16,0 %) ter še manj pri družbah z državno (za 6,4 %) in z mešano lastnino (za 4,1 %). Te spremembe so v strukturi vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb povečale delež družb z zasebno lastnino (s 50,0 % na 52,5 %), zmanjšale deleža družb z mešano (s 34,5 % na 32,6 %) in državno lastnino (s 15,2 % na 14,7 %), delež družb z zadružno lastnino pa je ostal nezaten.

Od konca leta 2007 do konca leta 2008 se je v **strukturi sredstev** družb z zasebno, mešano in državno lastnino nekoliko povečal **delež dolgoročnih sredstev** (pri družbah z zasebno in državno lastnino predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb, pri družbah z mešano lastnino pa predvsem delež opredmetenih osnovnih sredstev) in nekoliko zmanjšal **delež kratkoročnih sredstev** (pri družbah z zasebno lastnino predvsem delež kratkoročnih finančnih naložb, pri družbah z mešano in državno lastnino pa predvsem delež kratkoročnih poslovnih terjatev). V tem času se je v strukturi sredstev družb z zadružno lastnino zmanjšal delež dolgoročnih sredstev (predvsem delež opredmetenih osnovnih sredstev) in povečal delež kratkoročnih sredstev (predvsem delež kratkoročnih finančnih naložb). Ob koncu leta 2008 so imele družbe z zasebno, mešano in državno lastnino več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (prve 52,8 %, druge 64,9 %, tretje 83,7 %). Samo družbe z zadružno lastnino so imele več kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (79,4 %), predvsem v kratkoročnih poslovnih terjativah.

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** vseh štirih skupin družb se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 nekoliko zmanjšal **delež kapitala** in nekoliko povečal **delež obveznosti**. To je pri vseh štirih skupinah

družb znižalo stopnjo lastniškosti financiranja in povečalo stopnjo dolžniškosti financiranja. Ob koncu leta 2008 je bila **stopnja lastniškosti financiranja** (delež premoženja, ki ga družbe financirajo s kapitalom) najvišja pri družbah z mešano lastnino (43,8 %), stopnja dolžniškosti financiranja pa pri družbah z združno lastnino (77,5 %).

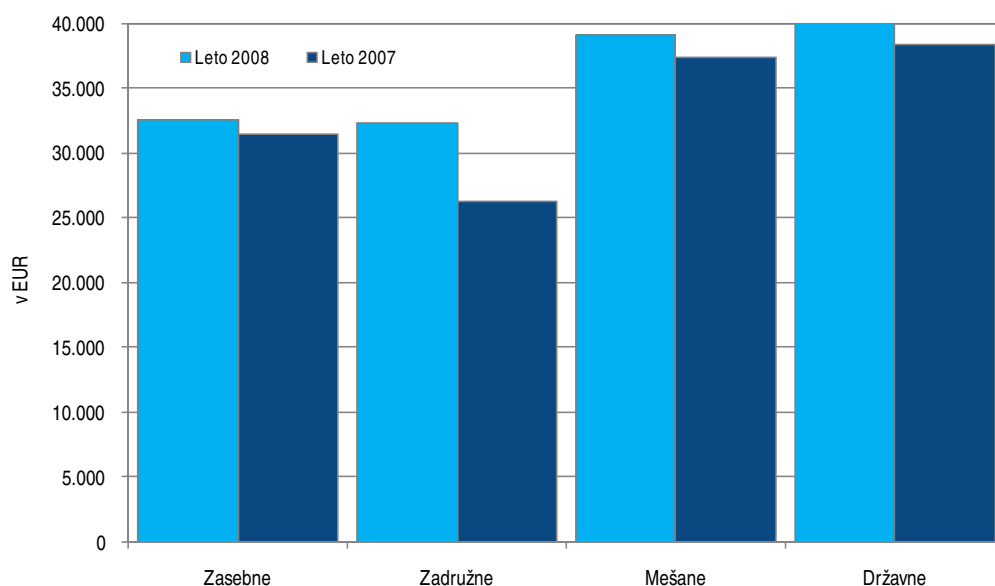
9.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008

V letu 2008 so družbe zaposlovale 19.246 delavcev več kot v prejšnjem letu zaradi velikega povečanja **števila zaposlenih** v zasebnih družbah. Število zaposlenih v zasebnih družbah je bilo namreč kar za 24.854 večje kot v prejšnjem letu. Družbe z državno lastnino so imele za 281 več zaposlenih. Za štiri delavce manj zaposlenih je bilo v družbah z združno lastnino, kar za 5.947 manj zaposlenih pa je bilo v družbah z mešano lastnino.

Kazalnik velikosti, merjen s povprečnim številom zaposlenih na družbo, kaže, da je imela v letu 2008 posamezna družba z zasebno in državno lastnino večje povprečno število zaposlenih, posamezna družba z združno in mešano lastnino pa manjše povprečno število zaposlenih kot v prejšnjem letu. V letu 2008 je posamezna družba iz vseh štirih skupin izkazala večjo povprečno vrednost skupnih prihodkov in večjo povprečno vrednost sredstev kot v prejšnjem letu. Največje kazalnike velikosti so v obeh letih dosegale družbe z državno lastnino (v letu 2008 je imela posamezna družba z državno lastnino 181 zaposlenih, 26.554 tisoč evrov skupnih prihodkov in 67.402 tisoč evrov sredstev).

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega (Slika 14), so bili v letu 2008 pri vseh štirih skupinah družb višji kot v prejšnjem letu. V letu 2008 so največ prihodkov na zaposlenega (183.322 evrov) in največ poslovnih prihodkov na zaposlenega (176.554 evrov) dosegle družbe z mešano lastnino, največ dodane vrednosti na zaposlenega (41.404 evrov) pa družbe z državno lastnino.

Slika 14: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na obliko lastnine v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 (v EUR)

Vir: AJ PES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, se je od leta 2007 do leta 2008 nekoliko znižal pri družbah z združno, mešano in državno lastnino ter nekoliko povišal pri družbah z zasebno lastnino. Kljub temu je bil v obeh letih najvišji pri družbah z mešano lastnino (v letu 2007 33,2 %, v letu 2008 32,8 %) in najnižji pri družbah z združno lastnino (v letu 2007 3,0 %, v letu 2008 2,8 %).

Med **kazalniki gospodarnosti** sta se od leta 2007 do leta 2008 pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino poslabšala koeficienta celotne gospodarnosti in gospodarnosti poslovanja, pri družbah z združno lastnino pa izboljšala. V letu 2008 je bil koeficient celotne gospodarnosti pri vseh štirih skupinah družb večji od 1 (kar pomeni, da so bili njihovi prihodki večji od njihovih odhodkov) in največji pri družbah z državno lastnino (1,040). Tudi koeficient gospodarnosti poslovanja je bil pri vseh štirih skupinah družb večji od 1 (to pomeni, da so bili njihovi poslovni prihodki manjši od njihovih poslovnih odhodkov), največji pa pri družbah z združno lastnino (1,050). Delež stroškov dela v dodani vrednosti, ki se je zmanjšal pri družbah z združno in državno lastnino, je bil v letu 2008 najmanjši v družbah z mešano lastnino (57,5 %).

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta izračunana samo za leto 2008. V letu 2008 so največji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (0,019) in največji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (0,078) izkazale družbe z združno lastnino.

Med **kazalniki stanja financiranja** se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 pri vseh štirih skupinah družb znižala stopnja lastniškosti financiranja in povišala stopnja dolžniškosti financiranja. Stopnja dolgoročnosti financiranja pa se je znižala pri družbah z zasebno, združno in mešano lastnino in nekoliko povišala pri družbah z državno lastnino. Ob koncu leta 2008 so najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja izkazale družbe z mešano lastnino (0,438), najvišjo stopnjo dolžniškosti financiranja družbe z združno lastnino (0,775), najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (delež premoženja pokrit z dolgoročnimi viri sredstev) družbe z državno lastnino (0,858).

Med **kazalnike vodoravnega finančnega ustroja** sodijo koeficienti kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja. Od konca leta 2007 do konca leta 2008 se je koeficienti kapitalske pokritosti osnovnih sredstev zmanjšal pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino, povečal pa pri družbah z združno lastnino. Ob koncu leta 2008 je bil največji pri družbah z mešano lastnino (1,188). Manjši od 1 je bil samo pri družbah z državno lastnino, to pomeni, da samo ta skupina družb s kapitalom ni v celoti pokrila vseh osnovnih sredstev. Ob koncu leta 2008 je bil tudi koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog pri družbah z zasebno, mešano in državno lastnino manjši, pri družbah z združno lastnino pa večji kot ob koncu leta 2007. Ob koncu leta 2008 so največji koeficient (0,976) izkazale družbe z združno in državno lastnino. Pri vseh štirih skupinah družb je bila njegova vrednost manjša od 1, ker družbe niso v celoti pokrile dolgoročnih sredstev in zalog z dolgoročnimi obveznostmi. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja so povečale vse štiri skupine družb. Ob koncu leta 2008 je bil največji pri družbah z mešano lastnino (1,060). Samo pri njih je bil večji od 1, kar pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve večje od njihovih kratkoročnih obveznosti.

Več podatkov o kazalnikih uspešnosti poslovanja gospodarskih družb glede na obliko lastnine gl. v Tabeli 19 v Statistični prilogi.

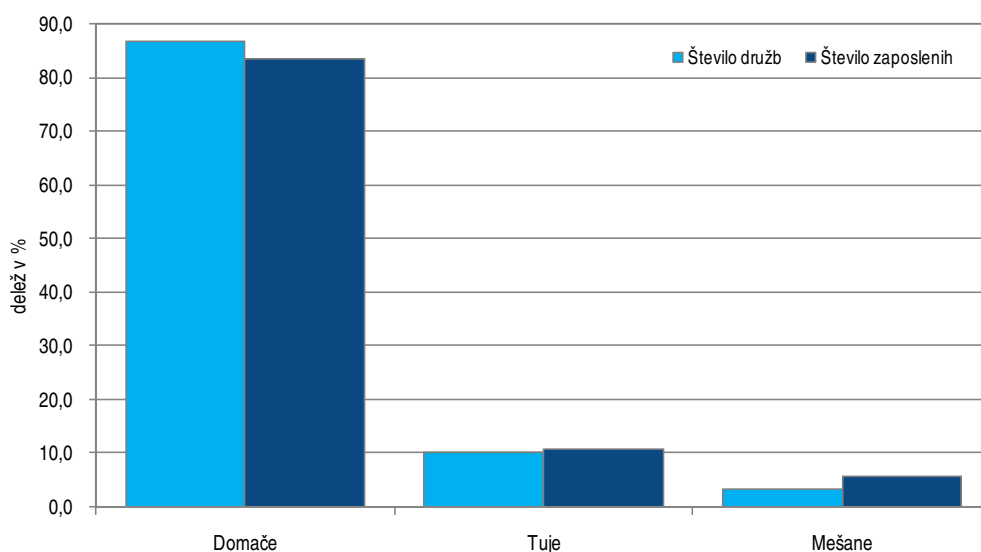
10 GOSPODARSKE DRUŽBE GLEDE NA POREKLO KAPITALA V LETU 2008

Poreklo kapitala opredeljuje poreklo lastnine ustanovitvenega kapitala. Po poreklu kapitala ločimo družbe z domačim, tujim in mešanim (domačim in tujim) kapitalom.

10.1 Poslovanje gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2008

V letu 2008 je bilo od 51.997 družb 45.020 (86,6 %) družb z domačim, 5.243 (10,1 %) s tujim in 1.734 (3,3 %) z mešanim kapitalom (Slika 15).

Slika 15: Razvrstitev gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2008 (deleži v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Družbe z domačim kapitalom so zaposlovale 83,4 % delavcev, ustvarile 77,4 % skupnih prihodkov, 81,6 % celotne dodane vrednosti in razpolagale z 81,8 % sredstev družb. Sledili so prispevki **družb s tujim kapitalom**. Pri njih je bilo zaposlenih 10,8 % delavcev, ki so ustvarili 15,7 % skupnih prihodkov, 12,1 % celotne dodane vrednosti in razpolagali z 12,5 % sredstev družb. Še manjši so bili prispevki **družb z mešanim kapitalom**, ki so zaposlovali 5,8 % delavcev. Te so ustvarile 6,9 % skupnih prihodkov, 6,3 % celotne dodane vrednosti in razpolagale s 5,7 % sredstev družb (Slika 16).

Razporeditev družb glede na poreklo kapitala po dejavnosti:

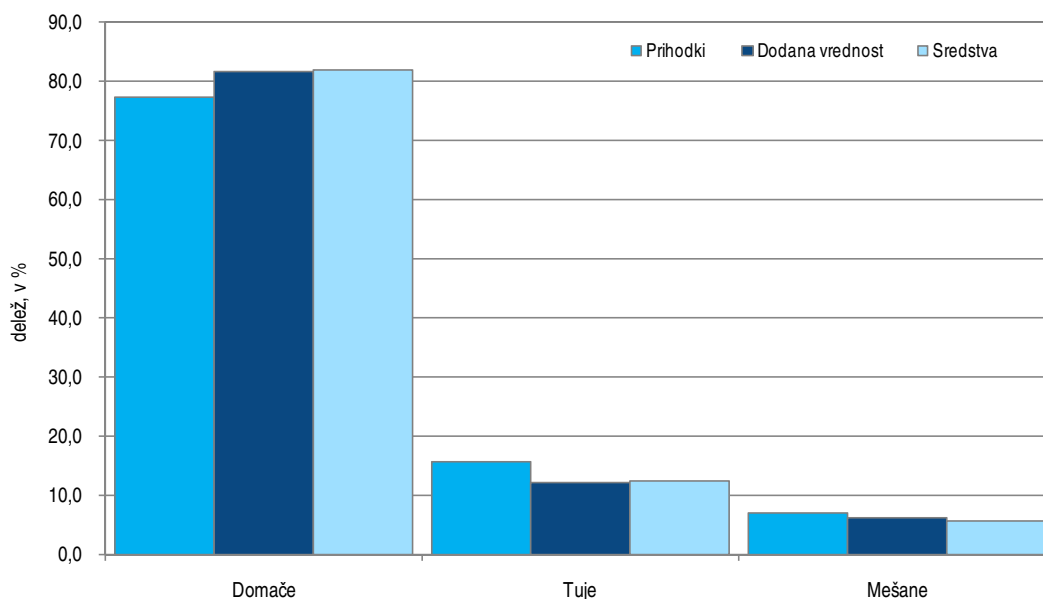
- Od 45.020 družb z domačim kapitalom jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (25,4 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (21,1 %), predelovalnih dejavnostih (13,4 %) ter v gradbeništvu (10,8 %). Največ zaposlenih je bilo v predelovalnih dejavnostih (37,9 %) ter v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (16,6 %). Družbe omenjenih dveh področij so ustvarile največ prihodkov družb z domačim kapitalom (v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil 31,5 %, v predelovalnih dejavnostih 28,5 %).
- Od 5.243 družb s tujim kapitalom jih je bilo največ v gradbeništvu (32,0 %), trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (27,6 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (9,1 %) ter v predelovalnih dejavnostih (7,3 %). Največ zaposlenih je bilo v predelovalnih dejavnostih (35,8 %) ter v

trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil. Slednje so ustvarile dobro polovico prihodkov družb s tujim kapitalom (57,1 %).

- Od 1.734 družb z mešanim kapitalom jih je bilo največ v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (33,6 %), predelovalnih dejavnostih (15,2 %) ter v gradbeništvu (12,8 %). Dobro polovico zaposlenih je bilo v predelovalnih dejavnostih (56,3 %). Ti so ustvarili več kot polovico prihodkov družb z mešanim kapitalom (54,9 %).

Več podatkov o razporeditvi družb glede na poreklo kapitala po dejavnostih gl. v Tabeli 22 v Statistični prilogi.

Slika 16: Prispevki gospodarskih družb glede na poreklo kapitala k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja gospodarskih družb za leto 2008.

10.1.1 Poslovni izid

Prihodki vseh treh skupin družb so bili v letu 2008 večji kot v prejšnjem letu. Najbolj so jih povečale družbe s tujim (za 17,6 %), manj z domačim (za 9,5 %) in mešanim kapitalom (za 7,1 %). Na povečanje prihodkov so najbolj vplivali čisti prihodki od prodaje, ki imajo največji delež v prihodkih družb. **Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu**, ki so imeli v letu 2008 68,9-odstotni delež v prihodkih družb z domačim, 61,9-odstotni delež v prihodkih družb s tujim in 40,8-odstotni delež v prihodkih družb z mešanim kapitalom, so se glede na prejšnje leto najbolj povečali v družbah s tujim kapitalom (za 16,2 %), manj v družbah z mešanim (za 14,3 %) in najmanj v družbah z domačim kapitalom (za 10,0 %). **Čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU** so se skupaj najbolj povečali v družbah s tujim (za 16,8 %), manj v družbah z domačim (za 9,4 %) in z mešanim kapitalom (za 1,7 %). V letu 2008 so imeli čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU skupaj 24,4-odstotni delež v prihodkih družb z domačim, 33,3-odstotni delež v prihodkih družb s tujim in 54,5-odstotni delež v prihodkih družb z mešanim kapitalom.

V letu 2008 so se v primerjavi s prejšnjim letom **odhodki** vseh treh skupin družb povečali bolj kot njihovi prihodki (v družbah z domačim kapitalom za 4,1, v družbah s tujim kapitalom za 1,4 in v družbah z mešanim kapitalom za 1,2 odstotne točke več). Na takšno povečanje odhodkov so najbolj vplivali **stroški blaga**,

materiala in storitev, ki so imeli v letu 2008 75,0-odstotni delež v odhodkih družb z domačim, 82,3-odstotni delež v odhodkih družb s tujim in 78,8-odstotni delež v odhodkih družb z mešanim kapitalom. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali pri družbah s tujim (za 18,0 %), nekoliko manj pri družbah z domačim (za 10,9 %) in mešanim kapitalom (za 7,3 %). Drugo mesto po deležu v odhodkih imajo **stroški dela**. Ti so imeli v letu 2008 14,0-odstotni delež v odhodkih družb z domačim, 9,5-odstotni delež v odhodkih družb s tujim in 11,6-odstotni delež v odhodkih družb z mešanim kapitalom. V primerjavi s prejšnjim letom so se najbolj povečali pri družbah s tujim (za 14,4 %) ter manj pri družbah z domačim (za 9,4 %) in mešanim kapitalom (za 8,5 %). V stroških dela imajo največji delež plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** se je v primerjavi s prejšnjim letom najbolj povečala pri družbah z mešanim kapitalom (za 8,5 %) ter nekoliko manj pri družbah z domačim (za 7,6 %) in s tujim kapitalom (za 5,1 %). V letu 2008 so največjo povprečno mesečno plačo prejeli zaposleni v družbah z mešanim kapitalom (1.397 evrov), nekoliko manjšo v družbah s tujim kapitalom (1.365 evrov) in najmanjšo v družbah z domačim kapitalom (1.273 evrov).

V letu 2008 so vse tri skupine družb izkazale več prihodkov kot odhodkov. Razlika med prihodki in odhodki je bila pri vseh treh skupinah družb pozitivna, vendar manjša kot v prejšnjem letu (pri družbah s tujim kapitalom za 14,9 %, pri družbah z mešanim kapitalom za 31,1 % in pri družbah z domačim kapitalom za 52,3 %).

Čisti dobiček se je v primerjavi s prejšnjim letom povečal samo pri družbah s tujim kapitalom (za 2,3 %), zmanjšal pa pri družbah z mešanim (za 9,0 %) in domačim kapitalom (za 20,7 %). V letu 2008 je čisti dobiček izkazalo 67,6 % družb z domačim, 54,7 % družb s tujim in 58,8 % družb z mešanim kapitalom. Kar 79,1 % celotnega čistega dobička družb so izkazale družbe z domačim kapitalom. Od 30.452 družb z domačim kapitalom, ki so izkazale čisti dobiček, jih je 652 (2,1 %) izkazalo **čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 69,2 % celotnega čistega dobička družb z domačim kapitalom oziroma 54,8 % celotnega čistega dobička družb (Tabela 15).

Tabela 15: Čisti dobiček in čista izguba gospodarskih družb glede na poreklo kapitala v letu 2008

Družbe glede na poreklo kapitala	Čisti dobiček		.Čista izguba		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Število družb	Znesek v tisoč EUR	Znesek v tisoč EUR
Domače	30.452	2.658.189	12.806	1.371.402	1.286.787
Tuje	2.867	518.298	1.991	226.394	291.904
Mešane	1.020	183.582	624	105.740	77.842
SKUPAJ	34.339	3.360.069	15.421	1.703.536	1.656.533

Vir: AJ PES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Čista izguba se je v primerjavi s prejšnjim letom povečala pri vseh treh skupinah družb, največ pri družbah z domačim (za 257,9 %) ter manj pri družbah s tujim (za 50,4 %) in z mešanim kapitalom (za 23,6 %). V letu 2008 je čisto izgubo izkazalo 28,4 % družb z domačim, 38,0 % družb s tujim in 36,0 % družb z mešanim kapitalom. Kar 80,5 % vrednosti celotne čiste izgube družb so izkazale družbe z domačim kapitalom. Od 12.806 družb z domačim kapitalom, ki so izkazale čisto izgubo, jih je 261 (2,0 %) izkazalo **čisto izgubo, večjo od 500 tisoč evrov**, v skupnem znesku, ki je pomenil 80,9 % celotne čiste izgube družb z domačim kapitalom oziroma 65,1 % celotne čiste izgube družb.

V letu 2008 je bila razlika med čistim dobičkom in čisto izgubo pri vseh treh skupinah družb pozitivna. Vse tri skupine družb so izkazale **neto čisti dobiček**, vendar manjšega kot v prejšnjem letu (za 56,6 % pri družbah z

domačim, za 18,0 % pri družbah s tujim in za 33,0 % pri družbah z mešanim kapitalom). V letu 2008 so 77,7 % celotne vrednosti neto čistega dobička družb izkazale družbe z domačim kapitalom, 17,6 % družbe s tujim in 4,7 % družbe z mešanim kapitalom.

10.1.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev v letu 2008

Ob koncu leta 2008 so vse tri skupine družb izkazale večjo **vrednost sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev** kot ob koncu leta 2007. Njihova vrednost se je najbolj povečala pri družbah s tujim kapitalom (za 12,4 %), nekoliko manj pa pri družbah z domačim (za 10,3 %) in mešanim kapitalom (za 7,3 %). Ob koncu leta 2008 so imele družbe z domačim kapitalom 81,8 % celotne vrednosti sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev družb, družbe s tujim 12,5 % in družbe z mešanim kapitalom 5,7 %.

V **strukturi sredstev** vseh treh skupin družb se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 nekoliko povečal **delež dolgoročnih sredstev** (pri družbah z domačim in s tujim kapitalom predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb, pri družbah z mešanim kapitalom predvsem delež dolgoročnih poslovnih terjatev) in nekoliko zmanjšal **delež kratkoročnih sredstev** (pri družbah z domačim in mešanim kapitalom predvsem delež kratkoročnih finančnih naložb, pri družbah s tujim kapitalom predvsem delež kratkoročnih poslovnih terjatev). Ob koncu leta 2008 so imele vse tri skupine družb več kot polovico sredstev v dolgoročnih sredstvih (največ družbe z domačim kapitalom, 62,4 %) in manj kot polovico sredstev v kratkoročnih sredstvih (največ družbe s tujim kapitalom, 42,9 %).

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** vseh treh skupin družb se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 zmanjšal **delež kapitala** (pri družbah z domačim kapitalom z 38,8 % na 36,3 %, pri družbah s tujim kapitalom s 24,9 % na 24,4 % in pri družbah z mešanim kapitalom z 39,0 % na 36,8 %) ter povečal skupni **delež dolgoročnih in kratkoročnih obveznosti** (pri družbah z domačim kapitalom s 57,9 % na 60,5 %, pri družbah s tujim kapitalom z 72,4 % na 73,0 % in pri družbah z mešanim kapitalom s 56,5 % na 59,0 %). To kaže, da se je pri vseh treh skupinah družb znižala stopnja lastniškosti financiranja in povišala stopnja dolžniškosti financiranja. Ob koncu leta 2008 je bila **stopnja lastniškosti financiranja** najvišja pri družbah z mešanim kapitalom (36,8 %), **stopnja dolžniškosti financiranja** pa pri družbah s tujim kapitalom (73,0 %).

10.2 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008

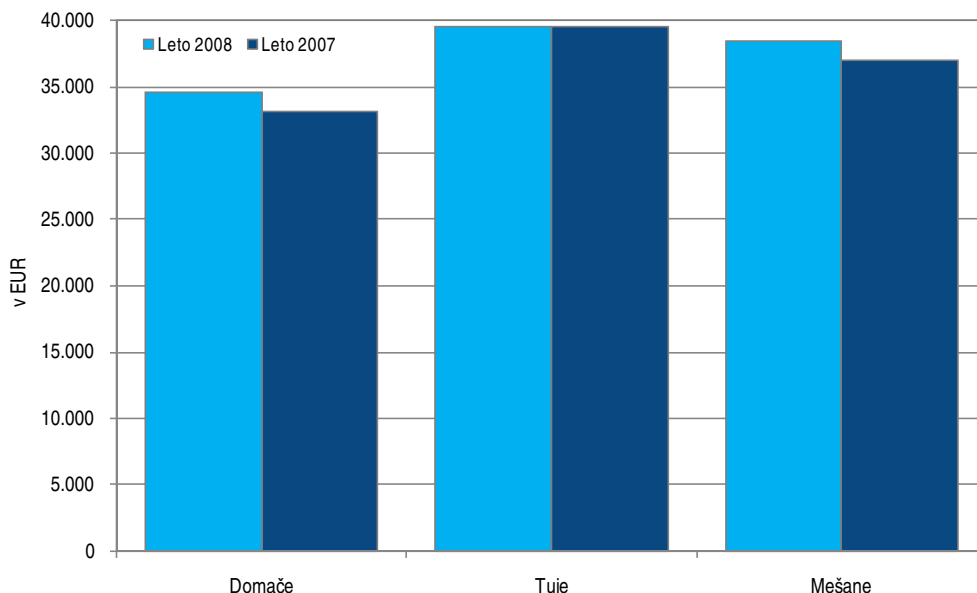
V letu 2008 so vse tri skupine družb zaposlovale več delavcev kot v prejšnjem letu. Največ so **število zaposlenih** povečale družbe z domačim kapitalom (za 13.126), mnogo manj družbe s tujim (za 5.309) in najmanj družbe z mešanim kapitalom (za 811).

Kazalniki velikosti kažejo, da je posamezna družba v vseh treh skupinah družb v letu 2008 v povprečju zaposlovala več delavcev, ustvarila več prihodkov in razpolagala z večjo vrednostjo sredstev kot v prejšnjem letu. Najvišje kazalnike so v obeh letih dosegale družbe z mešanim kapitalom (v letu 2008 je posamezna družba z mešanim kapitalom v povprečju zaposlovala 17,05 delavcev, ustvarila 3.402 tisoč evrov skupnih prihodkov in ob koncu leta razpolagala s 3.420 tisoč evri sredstev).

Kazalniki produktivnosti dela so merjeni s skupnimi prihodki, poslovnimi prihodki in z dodano vrednostjo na zaposlenega. V letu 2008 so vse tri skupine družb ustvarile več skupnih prihodkov in več poslovnih prihodkov na zaposlenega kot v prejšnjem letu. Družbe z domačim in mešanim kapitalom so povečale tudi dodano vrednost na zaposlenega, družbe s tujim kapitalom pa nekoliko zmanjšale (slika 17). Kljub temu so bili vsi trije

kazalniki v obeh letih najvišji pri družbah s tujim kapitalom (v letu 2008 so te družbe dosegle 243.464 evrov skupnih prihodkov, 235.366 evrov poslovnih prihodkov in 39.475 evrov dodane vrednosti na zaposlenega).

Slika 17: Dodana vrednost na zaposlenega pri gospodarskih družbah glede na poreklo kapitala v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 (v EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb za leto 2008.

Kazalnik izvozne naravnosti, merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v čistih prihodkih od prodaje, so od leta 2007 do leta 2008 nekoliko povišale samo družbe s tujim kapitalom (s 34,8 % na 35,0 %). Pri družbah z domačim in mešanim kapitalom se je nekoliko znižal. Kljub takšnim spremembam so v obeh letih najvišji kazalnik izvozne naravnosti izkazale družbe z mešanim kapitalom (v letu 2008 57,2 %).

Med **kazalnike gospodarnosti** sodijo koeficient celotne gospodarnosti, koeficient gospodarnosti poslovanja in delež stroškov dela v dodani vrednosti. V letu 2008 so vse tri skupine družb izkazale slabše kazalnike gospodarnosti kot v prejšnjem letu. Kljub temu so tudi v letu 2008 vse tri skupine družb izkazale koeficient celotne gospodarnosti večji od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov), in koeficient gospodarnosti poslovanja, večji od 1 (poslovni prihodki so bili večji od poslovnih odhodkov). V letu 2008 so dosegle najboljši koeficient celotne gospodarnosti (1,033) družbe s tujim kapitalom, najboljši koeficient gospodarnosti poslovanja (1,046) družbe z domačim kapitalom, najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti (56,7 %) družbe s tujim kapitalom.

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta izračunana samo za leto 2008. V tem letu je bilo poslovanje vseh treh skupin družb dobičkonosno, najbolj v družbah s tujim kapitalom. Te so izkazale največji koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev (0,024) in največji koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (0,096).

Ob koncu leta 2008 so vse tri skupine družb med **kazalniki stanja financiranja** izkazale nižjo stopnjo lastniškosti financiranja in višjo stopnjo dolžniškosti financiranja kot ob koncu leta 2007. Stopnja dolgoročnosti

financiranja, ki se je pri družbah z domačim in s tujim kapitalom znižala, se je pri družbah z mešanim kapitalom povišala. Ob koncu leta 2008 so izkazale najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,368) družbe z mešanim kapitalom, najvišjo stopnjo dolžniškosti financiranja (0,730) in najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,638) pa družbe s tujim kapitalom.

Med **kazalnike vodoravnega finančnega ustroja** sodijo koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev, koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ter koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja. Ob koncu leta 2008 so vse tri skupine izkazale manjši koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev ter manjši koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog kot ob koncu leta 2007. Ob koncu leta 2008 so največji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev dosegle družbe s tujim kapitalom (1,095). Samo pri njih je bil večji od 1, kar pomeni, da so samo te družbe s kapitalom v celoti pokrile vsa osnovna sredstva). Družbe s tujim kapitalom so izkazale tudi največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog (0,949). Slednji je bil pri vseh treh skupinah družb manjši od 1, ker jim ni uspelo z dolgoročnimi viri v celoti pokriti vseh dolgoročnih sredstev in zalog. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je pri družbah z domačim in mešanim kapitalom povečal, pri družbah s tujim kapitalom pa zmanjšal. Ob koncu leta 2008 je bil največji pri družbah z mešanim kapitalom (1,062). Samo pri njih je bil večji od 1, kar pomeni, da so bile njihove kratkoročne terjatve večje od njihovih kratkoročnih obveznosti.

V letu 2008 so imele torej družbe s tujim kapitalom najvišje kazalnike produktivnosti, največji koeficient celotne gospodarnosti, najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti, najvišja kazalnika dobičkonosnosti, najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja, največji koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev in največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog. Družbe z mešanim kapitalom so dosegale najvišje kazalnike velikosti, izvozne naravnosti, najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja in največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja. Družbe z domačim kapitalom pa so dosegle največji koeficient gospodarnosti poslovanja. Več podatkov o kazalnikih družb glede na poreklo kapitala v letu 2008 gl. v Tabeli 23 v Statistični prilogi.

II . DEL: POSLOVANJE ZADRUG

11 ZADRUGE

Zadruga je organizacija vnaprej nedoločenega števila članov, ki ima namen pospeševati gospodarske koristi svojih članov ter temelji na prostovoljnem pristopu, svobodnem izstopu, enakopravnem sodelovanju in upravljanju članov. Ustanavljanje, organiziranje in poslovanje zadrug ureja Zakon o zadrugah²⁴.

Zadruge morajo po 59. členu Zakona o računovodstvu²⁵ od 1. januarja 2000 voditi poslovne knjige in sestavljati letna poročila v skladu z ZGD in drugimi predpisi ob upoštevanju SRS (zlasti SRS 34 – Računovodske rešitve v zadrugah) ter načel ter splošnih računovodskih predpostavk, ki jih izdaja Slovenski inštitut za revizijo.

V letu 2008 so pri vodenju poslovnih knjig in sestavljanju letnega poročila tretje leto zapored upoštevale SRS 2006²⁶ in ZGD-1²⁷. Podatke iz letnih poročil za leto 2008 so morale za državno statistiko predložiti AJ PES do 31. marca 2009. To so storile v skladu z 59. členom ZGD-1 in Letnim programom statističnih raziskovanj za leto 2009²⁸. Podatke so predložile na poenotenih obrazcih, ki jih je predpisala AJ PES z *Navodilom o predložitvi letnih poročil in drugih podatkov gospodarskih družb, zadrug in samostojnih podjetnikov posameznikov*²⁹. Po tem navodilu so zadruge letno poročilo za leto 2008 tretjič zapored predložile kot samostojna vrsta poslovnega subjekta, to je kot zadruga in ne kot družba³⁰. Predpisani obrazci za leto 2008 so bili enaki kot za leto 2007.

11.1 Pregled poslovanja zadrug v obdobju 2002–2008

Podatke iz letnih poročil za leto 2008 je AJ PES prejela od 301 zadruge, ki so s 3.457 zaposlenimi ustvarile 4.965 tisoč evrov neto čistega dobička (pozitivno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo).

Primerjava podatkov s posameznimi leti v obdobju 2002–2008 kaže, da je bilo v letu 2008 najmanj zadrug, z najmanj zaposlenimi. Neto čisti dobiček, ki so ga zadruge izkazale v letu 2008, je bil najmanjši v zadnjih treh letih (gl. tabelo 16).

V obdobju 2002–2008 se je v zadnjih treh letih zmanjšalo število zadrug, vsako leto pa se je zmanjšalo število zaposlenih. Leta 2008 je bilo v primerjavi z letom 2002 25 (7,7 %) zadrug manj in 834 (19,4 %) manj zaposlenih. Povprečno število zaposlenih v posamezni zadrugi se je zmanjšalo s 13,16 v letu 2002 na 11,48 v letu 2008.

---

²⁴ Uradni list RS, št. 62/07.

²⁵ Uradni list RS, št. 23/99 in 30/02.

²⁶ Uradni list RS, št. 118/05, 9/06, 10/06, 20/06, 58/06, 70/06, 75/06, 112/06, 3/07, 22/07, 12/08, 119/08 in 126/08.

²⁷ Uradni list RS, št. 42/06, 60/06, 26/07, 33/07, 67/07, 10/08 in 68/08.

²⁸ Uradni list RS, št. 114/08, 35/09 in 51/09.

²⁹ Uradni list RS, št. 7/08 in 8/09.

³⁰ Novak, Judita Mirjana (2008). Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2006. Delovni zvezek št. 2, Ljubljana: UMAR, gl. str. 55.

Tabela 16: Poslovanje zadrug v obdobju 2002–2008

Leto	Zadruga		Zaposleni		Neto čisti dobiček (+) Neto čista izguba (-)
	Število	Verižni indeks	Število	Verižni indeks	Znesek v tisoč EUR
2002 *	326		4.291		843
2003 *	327	100,3	4.122	96,1	-804
2004 *	329	100,6	3.906	94,8	-3.746
2005 *	332	103,9	3.822	97,8	-2.167
2006 **	319	96,1	3.695	96,7	5.274
2007 **	315	98,7	3.465	93,8	7.482
2008 **	301	95,6	3.457	99,8	4.965

Vir: AJPES - Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 in 2008.

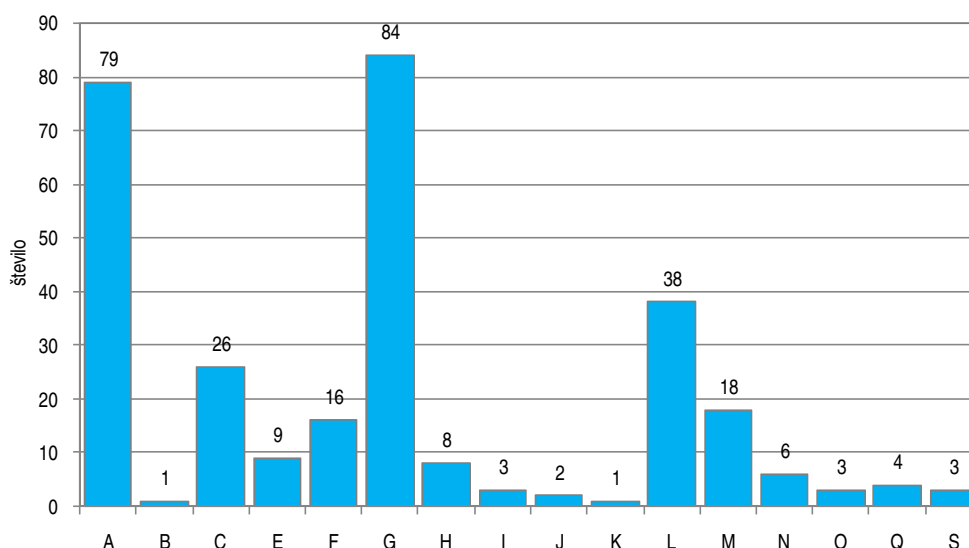
Opomba: * SRS 2002 (Uradni list RS, št. 107/01); ** SRS 2006 (Uradni list RS, št. 118/05). Podatki o neto čistem dobičku/izgubi za leto 2002, 2003, 2004 in 2005 so preračunani po povprečnem tečaju Banke Slovenije, za leto 2006 pa po centralnem paritetnem tečaju (1 EUR = 239,64 SIT).

Skupni poslovni izid zadrug je bil v letih 2003–2005 negativen, saj so čiste izgube zadrug presegle čiste dobičke. Zadruga so izkazovale neto čisto izgubo, največjo v letu 2004, po letu 2005 pa se je njihovo poslovanje izboljšalo. V zadnjih treh letih so dosegale neto čisti dobiček, največjega v letu 2007, najmanjšega pa v letu 2008. Neto čisti dobiček v letu 2008 je bil za 33,6 % manjši kot v letu 2007 in za 5,9 % manjši kot v letu 2006.

11.2 Poslovanje zadrug v letu 2008

V letu 2008 je bilo **največ zadrug** v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil (27,9 %) (gl. sliko 18). Sledile so zadruga v kmetijstvu in lov, gozdarstvu in ribištvo (26,2 %), poslovanju z nepremičninami (12,6 %), predelovalnih dejavnostih (8,6 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (6,0 %) ter v gradbeništvu (5,3 %).

Slika 18: Število zadrug po področjih dejavnosti v letu 2008

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2008.

Legenda: A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo, B – rudarstvo, C – predelovalne dejavnosti, E – oskrba z vodo; ravnanje z odpadki; saniranje okolja, F – gradbeništvo, G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, H – promet in skladiščenje, I – gostinstvo, J – informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – poslovanje z nepremičninami, M – strokovne, znanstvene in tehnične

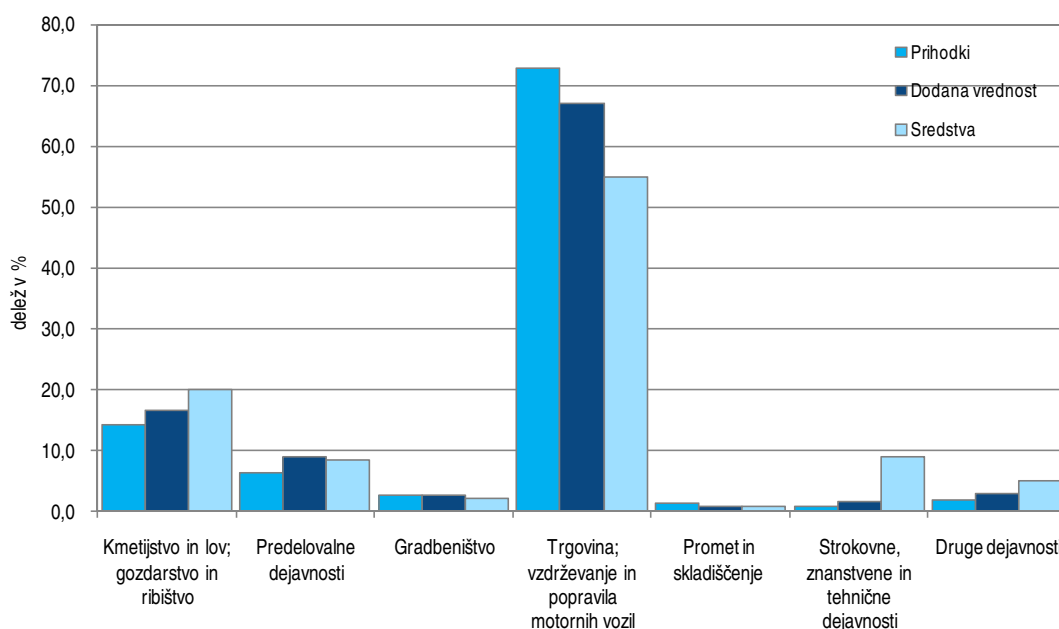

dejavnosti, N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O – dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti, Q – zdravstvo in socialno varstvo, S – druge dejavnosti.

Zadruge v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil so zaposlovale dobri dve tretjini delavcev (69,6 %). Sledili so **zaposleni** v zadrugah kmetijstva in lova, gozdarstva in ribištva (16,4 %), predelovalnih dejavnosti (8,3 %), poslovanja z nepremičninami (1,8 %) ter prometa in skladiščenja (1,2 %).

Zadruge v trgovini, vzdrževanju in popravilu motornih vozil, ki so bile najštevilnejše in so zaposlovale največ delavcev, so tudi največ prispevale k skupnemu poslovanju zadrug (gl. Slika 19). Ustvarile so 73,0 % skupnih prihodkov, 67,1 % celotne dodane vrednosti in imele ob koncu leta 55,0 % celotne vrednosti sredstev zadrug. Sledile so zadruge v kmetijstvu in lovu, gozdarstvu in ribištvu, ki so ustvarile 14,3 % skupnih prihodkov, in 16,5 % celotne dodane vrednosti ter razpolagale z 20,0 % celotne vrednosti sredstev zadrug. Na tretjem mestu po prispevkih so bile zadruge v predelovalnih dejavnostih, ki so ustvarile 6,4 % skupnih prihodkov in 8,9 % celotne dodane vrednosti ter imele 8,3 % celotne vrednosti sredstev zadrug.

Slika 19: Prispevki zadrug posameznih področij dejavnosti k skupnemu poslovanju v letu 2008 (v %)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja zadrug za leto 2008.

11.2.1 Poslovni izid

V letu 2008 so zadruge ustvarile 860.609 tisoč evrov **prihodkov**, 11,2 % več kot v prejšnjem letu. Kar 87,9 % prihodkov so ustvarile s prodajo na domačem trgu. **Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu** so bili v znesku 756.416 tisoč evrov za 11,5 % večji kot v prejšnjem letu. Sledili so **čisti prihodki od prodaje na trgu EU in izven EU**, ki so imeli s skupnim zneskom 70.056 tisoč evrov 8,1-odstotni delež v prihodkih in so bili za 17,8 % večji kot v prejšnjem letu.

Skupni **odhodki** zadrug so se povečali za 0,6 odstotne točke bolj od skupnih prihodkov. Z zneskom 854.553 tisoč evrov so bili za 11,8 % večji kot v prejšnjem letu. Med odhodki so na prvem mestu po obsegu stroški blaga, materiala in storitev, na drugem stroški dela in na tretjem odpisi vrednosti. Stroški blaga, materiala in

storitev z 88,3-odstotnim deležem v odhodkih so bili za 12,0 % večji kot v prejšnjem letu. **Stroški dela** s 7,8-odstotnim deležem v odhodkih so bili večji za 8,3 %. Največji del (71,5 %) stroškov dela je šel za plače. **Povprečna mesečna plača na zaposlenega** je bila v znesku 1.143 evrov za 9,1 % večja kot v prejšnjem letu. **Odpirni vrednosti** z 2,0-odstotnim deležem v odhodkih so bili za 10,7 % večji kot v prejšnjem letu.

V letu 2008 so zadruge ustvarile 1.563 tisoč evrov neto dobička iz poslovanja³¹ (v letu 2007 1.839 tisoč evrov neto izgube iz poslovanja), 2.074 neto dobička iz financiranja³² (to je 76,3 % manj kot v letu 2007, predvsem zaradi padcev tečajev vrednostnih papirjev na borzah oziroma svetovne finančne krize v drugi polovici leta 2008) in 2.419 tisoč evrov neto dobička od drugega delovanja³³ (1,7 % manj kot v letu 2007). **Neto celotni dobiček** zadrug je bil v znesku 6.056 tisoč evrov za 35,4 % manjši kot v prejšnjem letu. Ko od tega zneska odštejemo skupni znesek davka iz dobička in odloženih davkov (1.091 tisoč evrov), dobimo neto čisti dobiček zadrug, ki je bil v znesku 4.965 tisoč evrov za 34,3 % manjši kot v prejšnjem letu.

Tabela 17: Čisti dobiček in čista izguba zadrug po področjih dejavnosti v letu 2008

Področja dejavnosti		Čisti dobiček		Čista izguba		Neto čisti dob. (+) Neto čista izg. (-)
		Število družb	Znesek v EUR	Število družb	Znesek v EUR	Znesek v EUR
A	Kmetijstvo in lov; gozdarstvo in ribištvo	30	1.230.558	42	1.075.659	154.899
B	Rudarstvo	0	0	1	149	-149
C	Predelovalne dejavnosti	15	728.182	8	67.923	660.259
E	Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in saniranje okolja	3	3.022	6	14.227	-11.205
F	Gradbeništvo	10	515.733	4	7.046	508.687
G	Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	58	2.845.720	22	550.798	2.294.922
H	Promet in skladiščenje	6	11.555	1	24.852	-13.297
I	Gostinstvo	1	4.742	1	1.800	2.942
J	Informacijske in komunikacijske dejavnosti	0	0	2	23.419	-23.419
K	Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1	3.828	0	0	3.828
L	Poslovanje z nepremičninami	15	693.544	12	835.455	-141.911
M	Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	10	1.534.794	4	23.730	1.511.064
N	Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	2	13.969	2	11.483	2.486
O	Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti	1	124	2	2.572	-2.448
Q	Zdravstvo in socialno varstvo	0	0	4	11.699	-11.699
S	Druge dejavnosti	2	29.817	0	0	29.817
	SKUPAJ	154	7.615.588	111	2.650.812	4.964.776

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2008.

Čisti dobiček zadrug je v letu 2008 znašal 7.616 tisoč evrov, to je 26,2 % manj kot v prejšnjem letu. Izkazalo ga je 154 (51,2 %) zadrug. Med njimi jih je imela slaba polovica čisti dobiček, manjši od pet tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 1,4 % celotnega čistega dobička zadrug. Samo ena od zadrug s čistim

³¹ Neto dobiček iz poslovanja je pozitivna razlika med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki.

³² Neto dobiček iz financiranja je pozitivna razlika med finančnimi prihodki in finančnimi odhodki.

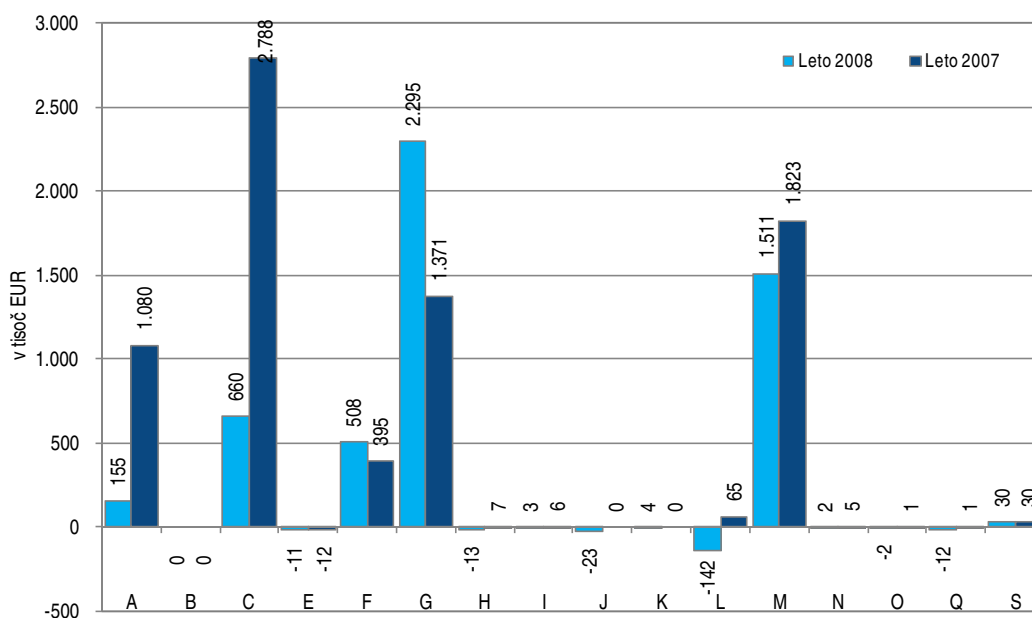
³³ Neto dobiček od drugega delovanja je pozitivna razlika med drugimi prihodki in drugimi odhodki.

dobičkom je izkazala čisti dobiček, večji od 500 tisoč evrov, v znesku, ki je pomenil 12,5 % čistega dobička zadrug.

Čista izguba zadrug je bila v znesku 2.651 tisoč evrov za 4,0 % manjša kot v prejšnjem letu. Izkazalo jo je 111 (36,9 %) zadrug. Kar 69,4 % slednjih je imela čisto izgubo, manjšo od pet tisoč evrov, v skupnem znesku, ki je pomenil 3,2 % celotne čiste izgube zadrug. Med zadrugami s čisto izgubo pa ni nobena izkazala čiste izgube, večje od 500 tisoč evrov.

Zadruge so poslovanje v letu 2008 skupno zaključile z **neto čistim dobičkom** (pozitivno razliko med čistim dobičkom in čisto izgubo) v znesku 4.965 tisoč evrov. Pregled po področjih dejavnosti kaže, da so zadruge z devetih področij izkazale neto čisti dobiček, zadruge s sedmih področij pa neto čisto izgubo. Največji neto čisti dobiček so izkazale zadruge s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil, največjo neto izgubo pa zadruge s področja poslovanja z nepremičninami (Slika 20).

Slika 20: Neto čisti dobiček (izguba) zadrug po področjih dejavnosti v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 (v tisoč EUR)

Vir: AJPES – Podatki iz izkaza poslovnega izida zadrug za leto 2008.

Legenda: A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo, B – rudarstvo, C – predelovalne dejavnosti, E – oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja, F – gradbeništvo, G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, H – promet in skladiščenje, I – gostinstvo, J – informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – poslovanje z nepremičninami, M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N – druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O – dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti, Q – zdravstvo in socialno varstvo, S – druge dejavnosti.

11.2.2 Sredstva in obveznosti do virov sredstev

Ob koncu leta 2008 so imele zadruge 698.834 tisoč evrov **sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev**, 5,5 % več kot ob koncu leta 2007.

V **strukturi sredstev** se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 nekoliko zmanjšal delež dolgoročnih sredstev (predvsem delež dolgoročnih finančnih naložb) in nekoliko povečal delež kratkoročnih sredstev

(predvsem delež zalog). Ob koncu leta 2008 so imele zadruga v strukturi sredstev 55,7 % dolgoročnih sredstev in 43,8 % kratkoročnih sredstev.

V **strukturi obveznosti do virov sredstev** zadrug se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 nekoliko zmanjšal delež kapitala (predvsem delež presežka iz prevrednotenja³⁴) in delež kratkoročnih obveznosti (predvsem delež kratkoročnih finančnih obveznosti) ter nekoliko povečal delež dolgoročnih obveznosti (predvsem delež dolgoročnih finančnih obveznosti). Ob koncu leta 2008 so imele zadruga v strukturi obveznosti do virov sredstev 47,1 % kapitala (32,7 % zadrughnega kapitala), 39,6 % kratkoročnih obveznosti, 10,8 % dolgoročnih obveznosti, 1,7 % rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev ter 0,8 % kratkoročnih pasivnih časovnih razmejitev.

11.3 Nekateri kazalci in kazalniki poslovanja v letu 2008

V letu 2008 so zadruga zaposlovale 23 delavcev več kot v prejšnjem letu. **Število zaposlenih** se je najbolj povečalo v zadrugah trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil (za 64 delavcev), najbolj pa se je zmanjšalo v zadrugah kmetijstva in lova, gozdarstva in ribištva (za 28 delavcev).

Kazalniki velikosti zadrug so se od leta 2007 do leta 2008 nekoliko povišali. V letu 2008 je posamezna zadruga v povprečju zaposlovala 11,49 delavcev (v letu 2007 11,41 delavcev), ustvarila 2.859 tisoč evrov skupnih prihodkov (v letu 2007 2.571 tisoč evrov) in razpolagala s 1.900 tisoč evrov sredstev (v letu 2007 s 1.865 tisoč evrov). Po kazalnikih velikosti so bile v obeh letih na prvem mestu zadruga s področja trgovine, vzdrževanja in popravil motornih vozil. V letu 2008 je imela posamezna zadruga s tega področja v povprečju 28,63 zaposlenih, 7.479 tisoč evrov skupnih prihodkov in 3.743 tisoč evrov sredstev. Na drugem mestu so bile zadruga s področja predelovalnih dejavnosti ter na tretjem mestu zadruga s področja kmetijstva in lova, gozdarstva in ribištva.

Kazalniki produktivnosti dela, merjeni s skupnimi prihodki na zaposlenega, s poslovnimi prihodki na zaposlenega in z dodano vrednostjo na zaposlenega, so bili v vseh zadrugah skupaj v letu 2008 višji kot v letu 2007 (prvi za 10,5 %, drugi za 11,4 %, tretji za 12,8 %). V letu 2008 so ustvarile največ skupnih prihodkov na zaposlenega (700.882 evrov) in največ poslovnih prihodkov na zaposlenega (693.899 evrov) zadruga s področja drugih dejavnosti, največ dodane vrednosti na zaposlenega (57.681 evrov) pa zadruga s področja gradbeništva.

Kazalnik izvozne naravnosti (merjen z deležem čistih prihodkov od prodaje na trgu EU in izven EU v skupnih čistih prihodkih od prodaje) zadrug se je povečal z 8,1 % v letu 2007 na 8,5 % v letu 2008. Izvezna naravnost so nekoliko povečale zadruga s treh področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti). V obeh letih so največji kazalnik izvozne naravnosti izkazovale zadruga s področja drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti (v letu 2007 56,7 %; v letu 2008 59,2 %).

---

³⁴ Delež presežka iz prevrednotenja se je zmanjšal predvsem zaradi oslavitve finančnih naložb. V skladu s pojasnilom 1 k SRS 3 so zadruga zmanjšale vrednost finančnih naložb v breme poslovnega izida (prek finančnih odhodkov) ali v breme kapitala (prek presežka iz prevrednotenja).

Med **kazalniki gospodarnosti** sta se od leta 2007 do leta 2008 pri vseh zadrugah skupaj nekoliko zmanjšala koeficient celotne gospodarnosti (z 1,012 v letu 2007 na 1,007 v letu 2008) in delež stroškov dela v dodani vrednosti (z 82,1 % v letu 2007 na 78,3 % v letu 2008), nekoliko pa se je povečal koeficient gospodarnosti poslovanja (z 0,998 v letu 2007 na 1,002 v letu 2008). V letu 2008 je bil koeficient celotne gospodarnosti manjši od 1 (prihodki so bili večji od odhodkov) pri zadrugah s petih področij (oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; informacijske in komunikacijske dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter zdravstvo in socialno varstvo). Koeficient gospodarnosti poslovanja, manjši od 1 (poslovni prihodki so bili manjši od poslovnih odhodkov), so v letu 2008 izkazale zadruga z enajstih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; informacijske in komunikacijske dejavnosti; finančne in zavarovalniške dejavnosti; poslovanje z nepremičninami; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; druge raznovrstne poslovne dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti; zdravstvo in socialno varstvo ter druge dejavnosti). V letu 2008 so največji koeficient celotne gospodarnosti dosegle zadruga s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (1,350), največji koeficient gospodarnosti poslovanja (1,027) in najmanjši delež stroškov dela v dodani vrednosti (65,4 %) pa zadruga s področja gradbeništva.

Kazalnika dobičkonosnosti, merjena z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost sredstev (koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev) in z neto čistim dobičkom na povprečno vrednost kapitala (koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala), sta izračunana samo za leto 2008. Na področjih, na katerih so zadruga izkazale neto čisto izgubo, sta imela negativni predznak. V letu 2008 je bilo poslovanje vseh zadrug skupaj dobičkonosno. Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev je bil 0,009, koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala pa 0,019. Najvišja kazalnika dobičkonosnosti so izkazale zadruga v gradbeništvu (koeficient dobičkonosnosti sredstev 0,040, koeficient dobičkonosnosti kapitala 0,111).

Kazalnika stanja financiranja zadrug kažeta, da se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 nekoliko znižala stopnja lastniškosti financiranja (z 0,475 na 0,471) in nekoliko povečala stopnja dolgoročnosti financiranja (z 0,577 na 0,596). Pri zadrugah s petih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; promet in skladiščenje ter gostinstvo) sta se znižali stopnja lastniškosti financiranja (delež premoženja zadrug, financiran s kapitalom) in stopnja dolgoročnosti financiranja (delež premoženja, ki ga zadruga pokrivajo z dolgoročnimi viri). Stopnja lastniškosti financiranja se je znižala tudi pri zadrugah s področja poslovanja z nepremičninami. Ob koncu leta 2008 so najvišjo stopnjo lastniškosti financiranja (0,981) in najvišjo stopnjo dolgoročnosti financiranja (0,981) dosegle zadruga s področja finančne in zavarovalniške dejavnosti..

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja kažejo, da so vse zadruga skupaj od konca leta 2007 do konca leta 2008 nekoliko zmanjšale kapitalsko pokritost osnovnih sredstev (z 1,411 na 1,405) ter nekoliko povečale dolgoročno pokritost dolgoročnih sredstev in zalog (z 0,820 na 0,848) in razmerje med kratkoročnimi terjatvami in kratkoročnimi obveznostmi (z 0,813 na 0,826). Koeficient kapitalске pokritosti osnovnih sredstev se je zmanjšal pri zadrugah treh področij (trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil; gostinstvo ter poslovanje z nepremičninami). Ob koncu leta 2008 je bil manjši od 1 (kar pomeni, da zadruga s kapitalom niso v celoti pokrile vseh osnovnih sredstev) pri zadrugah štirih področij (oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; promet in skladiščenje; poslovanje z nepremičninami ter druge raznovrstne poslovne dejavnosti). Koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 povečal pri zadrugah šestih področij (predelovalne dejavnosti; gradbeništvo; finančne in zavarovalniške dejavnosti; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; zdravstvo in socialno varstvo ter

druge dejavnosti). Ob koncu leta 2008 je bil manjši od 1 pri zadrugah petih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil ter promet in skladiščenje). To pomeni, da zadruga s teh področij niso z dolgoročnimi viri v celoti pokrile vseh dolgoročnih sredstev in zalog. Koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja se je od konca leta 2007 do konca leta 2008 povečal pri zadrugah osmih področij (kmetijstvo in lov, gozdarstvo in ribištvo; predelovalne dejavnosti; oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja; gradbeništvo; finančne in zavarovalniške dejavnosti; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; druge raznovrstne poslovne dejavnosti ter druge dejavnosti). Ob koncu leta 2008 je bil večji od 1 pri zadrugah sedmih področij (predelovalne dejavnosti; gradbeništvo; gostinstvo; finančne in zavarovalniške dejavnosti; strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti; dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti ter zdravstvo in socialno varstvo). To pomeni, da so imele zadruga s teh štirih področij kratkoročne terjatve večje od kratkoročnih obveznosti. Ob koncu leta 2008 so največji koeficient kapitalne pokritosti osnovnih sredstev dosegle zadruga s področja strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (23,005), največji koeficient dolgoročne pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog zadruga s področja finančne in zavarovalniške dejavnosti (7,602), največji koeficient kratkoročnega terjatveno-obveznostnega razmerja pa zadruga s področja dejavnosti javne uprave in obrambe, dejavnosti obvezne socialne varnosti (2,822).

Več podatkov o kazalnikih zadrug v letu 2008 gl. v Tabeli 27 v Statistični prilogi.

III . DEL: PLAČILNA SPOSOBNOST

Plačilno sposobnost gospodarskih družb in zadrug presojava na podlagi naslednjih podatkov:

- stopnja lastniškosti financiranja in stopnja dolžniškosti financiranja (gl. pogl. 5.2 in pogl. 11.2.2);
- evidence pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu (gl. pogl. 12);
- število začelih postopkov prisilnih poravnjav in stečajev nad pravnimi osebami (gl. pogl. 13. 1);

12 EVIDENCE PRAVNIH OSEB Z DOSPELIMI NEPORAVNANIMI OBVEZNOSTMI NEPREKINJENO VEČ KOT PET DNI V MESECU

Evidence pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu vodi AJPES na podlagi podatkov, ki jih morajo po zakonu zbirati izvajalci plačilnega prometa (banke, hranilnice, Uprava Republike Slovenije za javna plačila in Banka Slovenije) in ji jih redno pošiljati.

Tabela 18: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu v letu 2008

Mesec	Število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti v tisoč EUR	Od tega 365 in več dni	
			Število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti v tisoč EUR
Januar	2.646	84.186	804	37.094
Februar	2.687	88.967	821	38.136
Marec	2.793	91.759	800	42.245
April	2.703	92.131	719	40.194
Maj	2.736	92.913	711	42.549
Junij	2.955	99.252	727	43.851
Julij	2.880	98.920	717	43.190
Avgust	2.693	95.254	724	44.445
September	3.081	105.673	734	44.925
Oktober	3.218	113.217	738	44.709
November	3.187	138.561	741	43.333
December	3.414	147.278	707	42.974

Vir: AJPES.

V evidencah za leto 2008 sta se septembra zaradi gospodarske in finančne krize zelo povečali število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu in povprečni dnevni znesek njihovih dospelih neporavnanih obveznosti. V zadnjih štirih mesecih lanskega leta je imelo v povprečju vsak mesec 3.225 pravnih oseb dospelih neporavnanih obveznosti več kot pet dni v mesecu (16,8 % več kot v prvih osmih mesecih leta) v povprečnem dnevnem znesku 126,2 mio. evrov (35,8 % več kot v prvih osmih mesecih leta). Največ kratkoročno plačilno nesposobnih pravnih oseb je bilo lani decembra (Tabela 18). Takrat je imelo dospelih neporavnanih obveznosti neprekinjeno več kot pet dni v mesecu 3.414 pravnih oseb (7,1 % več kot novembra in 29,0 % več kot januarja 2008) v povprečnem dnevnem znesku 147,3 mio. evrov (6,3 % več kot novembra in 74,9 % več kot januarja 2008).

Med pravnimi osebami z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu se je v letu 2008 zmanjšal delež pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot leto dni (s 30,4 % v januarju na 20,7 % v decembru). Zmanjšal se je tudi delež povprečnega dnevnega zneska dospelih neporavnanih obveznosti neprekinjeno več kot leto dni v celotnem dnevnem znesku dospelih neporavnanih obveznosti neprekinjeno več kot pet dni v mesecu (s 44,1 % v januarju na 29,2 % v decembru). Dospеле neporavnane obveznosti neprekinjeno več kot leto dni³⁵ po zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP), ki je začel veljati 15. januarja 2008, niso več eden od pogojev za začetek postopka za izbris družbe iz sodnega registra brez likvidacije (gl. pogl. 13. 2).

---

³⁵ Novak, Judita Mirjana. (2009). Poslovanje gospodarskih družb in zadrug v letu 2007. Delovni zvezek št. 4. Ljubljana: UMAR, gl. str. 64 in 66.

13 POSTOPKI ZARADI INSOLVENTNOSTI IN POSTOPKI PRISILNEGA PRENEHANJA DRUŽB

V letu 2008 je področja finančnega poslovanja pravnih oseb, postopkov zaradi insolventnosti nad pravnimi in fizičnimi osebami ter postopkov prisilnega prenehanja pravnih oseb urejal **Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju** (v nadaljevanju ZFPPIPP)³⁶, ki je začel veljati 15. januarja 2008. V tem zakonu so zajeta vsa področja, ki sta jih prej urejala Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPP)³⁷ ter Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (ZPPSL)³⁸. Večina določb ZFPPIPP se je začela uporabljati z dnem njegove uveljavitve, določbe, ki se nanašajo na postopke zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije, pa s 1. oktobrom.

13.1 Postopki zaradi insolventnosti

Po ZFPPIPP je **insolventnost** položaj, ki nastane, če dolжник:

- v daljšem obdobju ni sposoben poravnati vseh v tem obdobju v plačilo zapadlih obveznosti oziroma postane trajneje nelikviden (če se ne dokaže drugače, velja, da je dolжник trajneje nelikviden, če za več kot dva meseca zamuja z izpolnitvijo ene ali več obveznosti v skupnem znesku, ki presega 20 % zneska njegovih obveznosti, izkazanih v letnem poročilu za zadnje poslovno leto pred zapadlostjo teh obveznosti v plačilo) ali
- postane dolgoročno plačilno nesposoben (če se ne dokaže drugače, velja, da je dolжник postal dolgoročno plačilno nesposoben, če je vrednost njegovega premoženja manjša od vsote njegovih obveznosti oziroma če je pri kapitalski družbi izguba tekočega leta skupaj s prenesenimi izgubami dosegla polovico osnovnega kapitala in te izgube ni mogoče pokriti v breme prenesenega dobička ali rezerv).

Zakon pozna dve vrsti postopkov zaradi insolventnosti, to so postopki prisilnih poravnav in stečajni postopki.

Postopek prisilne poravnave je dovoljeno voditi nad pravno osebo, ki je lahko organizirana kot gospodarska družba, zadruga ali v drugi pravnoorganizacijski obliki, in nad samostojnim podjetnikom, ki je fizična oseba, če v zakonu ni določeno drugače. Postopek prisilne poravnave se vodi z namenom, da se insolventnemu dolžniku omogoči finančno prestrukturiranje, na podlagi katerega postane kratkoročno in dolgoročno plačilno sposoben, in da se upnikom zagotovijo ugodnejši pogoji plačila njihovih terjatev, kot če bi bil nad dolžnikom začel stečajni postopek. Predlog za začetek postopka lahko predlagata dolжник in osebno odgovorni družbenik dolžnika.

Stečajni postopek je dovoljeno voditi nad vsako pravno osebo, če v zakonu ni določeno drugače. Predlog za začetek stečajnega postopka lahko predlaga dolжник, osebno odgovorni družbenik dolžnika, upnik ali Javni jamstveni in preživninski sklad Republike Slovenije. Namen stečajnega postopka je unovčenje vsega premoženja stečajnega dolžnika in plačilo terjatev upnikov. Po koncu stečajnega postopka se pravna oseba izbriše iz sodnega registra.

---

³⁶ Uradni list RS, št. 126/07.

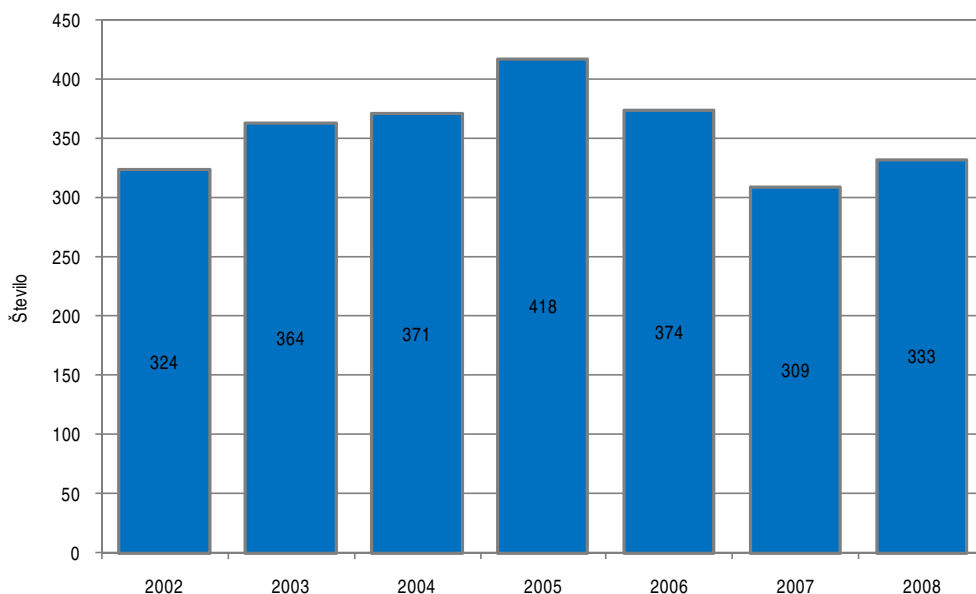
³⁷ Uradni list RS, št. 54/99, 110/99, 97/00, 50/02, 93/02, 117/06, 31/07, 33/07, 38/07 in 58/07.

³⁸ Uradni list RS, št. 67/93, 74/94, 8/96, 39/97, 1/99, 52/99, 42/02 in 10/06.

V letu 2008 je bilo na sodišču začelih:

- 38 postopkov prisilnih poravnav nad pravnimi osebami, to je 13 oziroma 25,5 % manj kot v letu 2007, in
- 333 stečajnih postopkov nad pravnimi osebami, kar je 24 oziroma 7,8 % več kot v letu 2007.

Slika 21: Število na sodiščih začelih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v obdobju 2002–2008

Vir: Uradni list RS, v letu 2008 tudi AJPES – eObjave sodnih zadev.

13.2 Postopki prisilnega prenehanja družb

Med postopke prisilnega prenehanja družb spadajo po ZFPPIPP postopki prisilne likvidacije in postopki izbrisa iz sodnega registra brez likvidacije.

Postopek prisilne likvidacije pravne osebe opravi sodišče:

- po uradni dolžnosti, če tako določa zakon, ali
- na predlog osebe, za katero zakon določa, da je upravičena predlagati začetek postopka prisilne likvidacije.

Stranke postopka prisilne likvidacije so družbeniki pravne osebe, nad katero se vodi postopek. Če se med postopkom ugotovi, da je pravna oseba insolventna, mora likvidacijski upravitelj predlagati sodišču ustavitev likvidacijskega postopka in začetek stečajnega postopka.

Izbris pravne osebe iz sodnega registra brez likvidacije opravi sodišče po uradni dolžnosti, če obstajajo naslednji izbrisni razlogi:

- če je pravna oseba prenehala poslovati, nima premoženja in je izpolnila vse svoje obveznosti (če pravna oseba ne dokaže drugače, se šteje, da ta izbrisni razlog obstaja, če gospodarska družba v

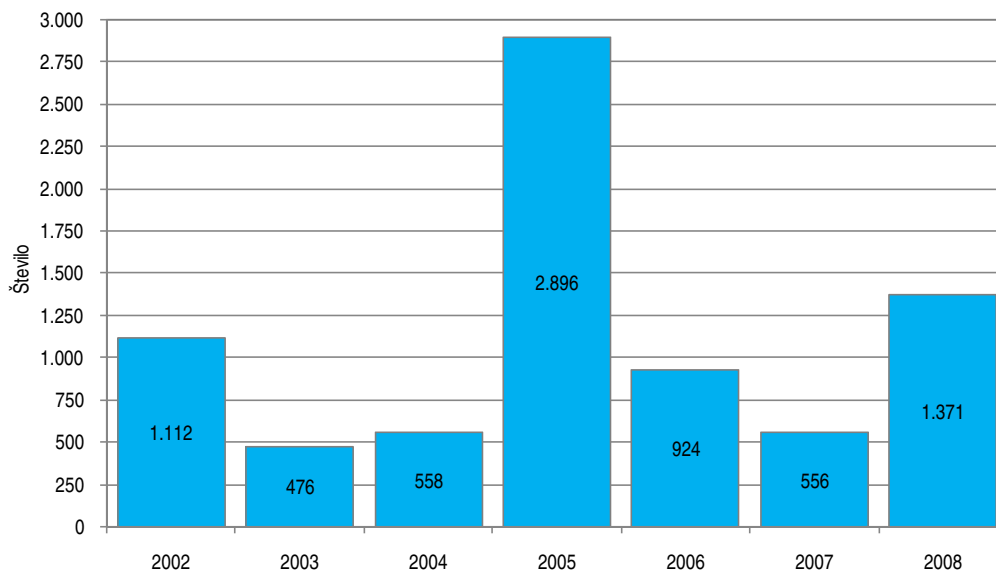
dveh zaporednih poslovnih letih ni predložila AJPES letnega poročila ali podatkov iz letnega poročila na poenotenih obrazcih za javno objavo in za državno statistiko) ali

- če ima pravna oseba v poslovni register vpisan naslov, na katerega ne prejema uradnih poštnih pošiljk ali je na tem naslovu neznana; ali je na tem naslovu objekt, katerega lastnik je druga oseba, ki ji ni dala dovoljenja za poslovanje na tem naslovu, ali pa naslov sploh ne obstaja.

V letu 2008 je sodišče:

- izdalo sklep o začetku likvidacijskega postopka 30 pravnim osebam, kar je 3 oziroma 11,1 % več kot v letu 2007, in
- ugotavljalo obstoj izbrisnega razloga iz sodnega registra brez likvidacije za 1.371 pravnih oseb, to je 815 oziroma skoraj 1,5-krat več pravnih oseb kot v letu 2007.

Slika 22: Število izbrisov pravnih oseb iz sodnega registra po ZFPP v obdobju 2002–2008

Vir: Uradni list RS, v letu 2008 tudi AJPES – eObjave sodnih zadev.